

Socialtjänstens placeringar av barn och unga med svensk och utländsk bakgrund

Registerstudie av placeringar 1991–2022

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. På begäran kan vi ta fram publikationen i ett alternativt format för personer med funktionsnedsättning. Skicka frågor om alternativa format till alternativaformat@socialstyrelsen.se.

Artikelnummer: 2024-9-9213

Publicerad: www.socialstyrelsen.se, september 2024

Förord

Socialnämnden har ett särskilt ansvar för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden.¹ Vid ansökan om stöd, eller vid anmälan om att barn eller unga riskerar att fara illa, utreder socialtjänsten om det finns behov av stöd eller skydd från samhällets sida.² I första hand erbjuds öppenvårdsinsatser där barnet eller den unge bor kvar hemma. En placering utanför hemmet sker först då öppenvårdsinsatser bedömts eller visats vara otillräckliga och barnet eller den unge riskerar att fara illa om han eller hon bor kvar hemma.³

De flesta placeringar utanför hemmet är frivilliga och sker med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), SoL, efter samtycke av vårdnadshavarna och den unge när han eller hon fyllt 15 år. Om samtycke saknas, och det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas, kan en placering även ske med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.⁴

Socialstyrelsen redovisar här en registerstudie där placeringsmönster bland barn och unga med svensk och utländsk bakgrund jämförs. Studien är gjord mot bakgrund av den omfattande desinformationskampanjen som spridit rykten om socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Det huvudsakliga budskapet i kampanjen har varit att barn och unga med utländsk bakgrund särbehandlas av socialtjänsten och placeras i samhällsvård i för hög utsträckning och på oskälig grund. Detta har skapat rädsla hos föräldrar, vilket i sin tur gjort det svårare för socialtjänsten att nå ut med stöd och insatser i dessa grupper.

Syftet med studien är att undersöka om data pekar mot att det finns omotiverade placeringsskillnader mellan barn och unga med svensk och utländsk bakgrund. Studien ingår som en del i uppdraget att sprida information om socialtjänstens arbete.

Rapporten riktar sig till aktörer som arbetar med frågor som rör den sociala barnvården. Marie Berlin har varit projektledare och enhetschef Annika Öquist har deltagit i arbetet.

Olivia Wigzell
Generaldirektör

---

¹ Se 5 kap. 1 § 1 SoL.

² Se 11 kap. 1 och 2 §§ SoL.

³ Se 5 kap. 1 § 8 SoL.

⁴ Placeringar enligt LVU sker utan vårdnadshavarens samtycke för barn och unga 0–17 år om skälet är brister i hemmet (2 § LVU), eller för barn och unga 0–20 år om skälet är den ungas eget destruktiva beteende (3 § LVU).

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
Den största påverkanskampanjen hittills.....	6
Studiens syfte och genomförande	7
Därför placeras barn och unga utanför hemmet.....	8
Ungefär 1 procent är placerade.....	9
Olika jämförelsemått	9
Samband mellan placering och föräldrars födelseland	11
Barn med utländsk bakgrund är placerade under kortare tid.....	12
Generella mönster	13
Slutsats.....	13
Inledning	15
Frivilliga insatser i öppenvård	16
Heldygnsvård för barn och unga	17
Studiens syfte och genomförande	20
Tidigare studier	21
Föräldrars födelseländer.....	24
Indelning av länder utifrån narrativet i LVU-kampanjen	24
Var fjärde har två utlandsfödda föräldrar	26
Förekomst av placeringar.....	27
Drygt 5 procent har varit placerade	27
Placeringar vanligare bland barn med utlandsfödda föräldrar.....	27
Skilda mönster bland tonårspojkar och tonårsflickor	29
En tredjedel placerade enligt LVU	29
Placeringar vanligare bland barn som är födda utomlands.....	32
Barn med två utlandsfödda föräldrar har kortare placeringstid	34
Jämförelse av barn och unga med likartad socioekonomisk bakgrund.....	36
Lägre socioekonomi bland barn med två utlandsfödda föräldrar	36
Samband mellan sociala problem och låg socioekonomi.....	37
Tid i Sverige påverkar sannolikheten att placeras	37
Barn och unga födda i Sverige	40
Jämförelse av barn och unga födda i Sverige och utomlands ...	46

Avslutande diskussion	52
Heltäckande men trubbiga data	52
Sociala problem vanligare i grupper med lägre socioekonomisk status	53
Lägre socioekonomi bland utlandsfödda.....	53
Ökad påfrestning	54
Lägre grad av stöd och insatser trots större behov	55
Slutsats.....	56
Referenser.....	58
Bilaga 1. Metodbeskrivning.....	64
Studiepopulation	64
Mätperiod	64
Register	65
Heldygnsplaceringar av barn och unga.....	66
Utländsk bakgrund och födelseland	66
Bakgrundsfaktorer	67
Statistisk analys	70
Referenser	73
Bilaga 2. Landindelning.....	74
Bilaga 3. Tabeller och figurer	77

Sammanfattning

Sammanfattningsvis visar studien att det är socioekonomiska faktorer snarare än föräldrars födelseland i sig som har samband med att barn och unga placeras i samhällsvård.

Kortfattat visar resultaten att socialtjänstens placeringar av barn och unga har samband med socioekonomiska faktorer, det vill säga med faktorer som rör familjers sociala och ekonomiska förhållanden. Det är väl känt att det finns ett samband mellan socioekonomi och risken för utsatthet. Barn och unga som placeras kommer därför oftare från socialt utsatta områden och familjer med lägre socioekonomisk status. De socioekonomiska faktorer som ingår i studien är föräldrars ekonomiska bistånd, arbetsmarknadsanknytning och utbildningsnivå.

Vid jämförelse *utan hänsyn till socioekonomiska skillnader* mellan grupper är placeringar vanligare bland barn och unga med utlandsfödda föräldrar än bland barn och unga med Sverigefödda föräldrar. När man däremot tar hänsyn till socioekonomiska skillnader så att barn och unga *med likartade socioekonomiska uppväxtförhållanden* jämförs har de med två utlandsfödda föräldrar lägre sannolikhet att placeras än de med två Sverigefödda föräldrar. Detta gäller både frivilliga placeringar och tvångsplaceringar enligt LVU.

Bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar har de med föräldrar som är födda i länder där majoriteten av befolkningen är muslimer generellt lägre sannolikhet att placeras än de med föräldrar födda i andra länder.

Resultatet väcker frågan om socialtjänsten når fram till barn och unga med utlandsfödda föräldrar och om dessa barn får det stöd och skydd som de har rätt till.

Den största påverkanskampanjen hittills

I början av år 2022 kulminerade en omfattande påverkanskampanj riktad mot socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Budskapet var att den svenska socialtjänsten kidnappar barn, framför allt barn med utländskt påbrå och då särskilt muslimska barn. Kampanjen fick stort genomslag både nationellt och internationellt och den pågår fortfarande (år 2024), dock inte med samma intensitet som tidigare.

Kampanjen är särskilt riktad mot tvångslagstiftningen, det vill säga mot lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, varför den i dagligt tal brukar kallas ”LVU-kampanjen”. Ryktesspridning och desinformation om socialtjänsten har förekommit tidigare, men enligt

Myndigheten för Psykologiskt Försvar är LVU-kampanjen den största påverkanskampanj som Sverige hittills har haft [1].

En konsekvens av LVU-kampanjen är att den sprider rädsla bland föräldrar vilket kan leda till att de inte vågar vända sig till socialtjänsten, och att de och deras barn därmed inte får det stöd och den hjälp de kan behöva och har rätt till i olika utsatta situationer. Kampanjen har även haft en negativ inverkan på arbetsmiljön inom socialtjänsten och kan i förlängningen skada tilltron till det svenska samhället. Socialstyrelsen genomför därför – i samverkan med andra myndigheter och civilsamhället – olika satsningar på uppdrag av regeringen för att informera och ge kunskap om socialtjänstens arbete.

Studiens syfte och genomförande

Syftet med studien är att undersöka om nationella registerdata pekar mot att det finns omotiverade skillnader i placeringsmönster mellan barn och unga med svensk och utländsk bakgrund, det vill säga om data tyder på att socialtjänsten särbehandlar barn och unga med utlandsfödda föräldrar.

Tidigare svensk och internationell forskning visar generellt att överrepresentationen av barn och unga med etnisk minoritetsbakgrund har samband med social utsatthet. Den här studien är delvis en uppföljning av de tidigare studier som Socialstyrelsen publicerade år 2008 och som omfattade placeringar till och med år 2002.

Eftersom studien är gjord mot bakgrund av LVU-kampanjen som framför allt bedrivits på arabiska och gjort gällande att muslimska barn särbehandlas inom den sociala barnvården [1], så har vissa resultat redovisats uppdelat på om föräldrarna är födda i länder i arabvärlden, muslimska länder och övriga länder. Det finns inget nationellt register över individers religiösa tillhörighet.

I studien definieras muslimska länder som länder där minst 60 procent av befolkningen uppskattas vara muslimer enligt Pew Research Center [2]. Det är viktigt att notera att landindelningen utgår från majoriteten av befolkningen i födelselandet, och inte från föräldrarnas egen trosuppfattning. Föräldrar födda i muslimska länder behöver alltså inte själva vara muslimer.

Studien baseras på registerdata och omfattar hela befolkningen födda 1991–2020 som var folkbokförda i Sverige före 21 års ålder, vilket motsvarar drygt 3,8 miljoner individer. I studien undersöks både placeringar med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), SoL, och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Socialstyrelsens register över insatser till barn och unga omfattar alla som varit placerade i heldygnsvård enligt SoL och/eller LVU. Registret innehåller dock bara uppgifter om själva placeringen, exempelvis placeringsdatum, lagstöd och placeringsform.

Bedömningar som legat till grund för en placering ingår således inte i den här studien.

Därför placeras barn och unga utanför hemmet

I Sverige har socialnämnden ett särskilt ansvar för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden.⁵ Socialtjänsten placerar barn och unga i heldygnsvård utifrån en bedömning av risk för utsatthet. För små barn är risken oftast kopplad till hemmiljön och föräldrarnas omsorgsförmåga. För tonåringar är den främst kopplad till deras eget riskbeteende. [3]

I de fall socialtjänsten bedömer att ett barn har behov av skydd eller stöd⁶ erbjuds i första hand insatser i frivillig form.⁷ Oftast erbjuds olika former av öppenvårdsinsatser som ges medan barnet eller den unge bor kvar hemma.

Om öppenvårdsinsatser bedömts eller visats vara otillräckliga kan barnet eller den unge placeras utanför hemmet, det vill säga i familjehem eller för äldre barn och unga vuxna även på institution.⁸

De flesta placeringar är frivilliga och sker med vårdnadshavarnas och den unges samtycke om han eller hon fyllt 15 år. Det finns dock möjlighet att placera barn och unga utanför hemmet utan samtycke.⁹ Sådana placeringar regleras i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, och kallas ibland i dagligt tal för ”tvångsplaceringar”. För att LVU ska kunna användas måste det finnas missförhållanden som kan medföra en påtaglig risk för att barnets eller den unges hälsa eller utveckling skadas.¹⁰

Ur internationellt perspektiv brukar man skilja på om systemen för att förebygga och förhindra att barn far illa är inriktade mot barnskydd eller mot familjestöd. I system som är inriktade mot barnskydd kan barnet sägas vara brukare av en insats som ska skydda dem från föräldrarna eller familjen. I system som är inriktade mot familjestöd ses familjen som en enhet där insatserna främst är frivilliga och sker i samarbete med föräldrarna i syfte att förebygga att barnet riskerar fara illa. I system inriktade mot familjestöd är trösklarna för insatser ofta lägre eftersom man vill ge stöd tidigt i processen medan barnskyddssystemen oftare har högre trösklar för ingripande från samhället. Det svenska barnvårdssystemet är inriktat mot familjestöd [4, 5]. Målsättningen är att barn och unga ska vara placerade så kort tid som

---

⁵ Se 5 kap. 1 § 1 SoL.

⁶ Se 11 kap. 1 och 2 §§ SoL.

⁷ Se 1 § första stycket LVU.

⁸ Se 6 kap. 1 § SoL.

⁹ Se 1 § andra stycket LVU.

¹⁰ Se 2 och 3 §§ LVU.

möjligt. Ungefär en tredjedel av alla placerade barn och unga i Sverige är placerade (totalt under uppväxten) kortare tid än ett år [6].

Ungefär 1 procent är placerade

Varje år är ungefär 1 procent av alla barn och unga (0–20 år) i befolkningen placerade i heldygnsvård enligt SoL och/eller LVU. Vissa är placerade under en kortare tid medan andra är placerade under hela året. Omkring en tredjedel är placerade enligt LVU [6].

Sett över hela uppväxten (0–20 år) är ungefär 5 procent placerade någon gång varav omkring en femtedel är långvarigt placerade (fem år eller längre). De flesta som placeras är tonåringar [6].

Olika jämförelsemått

I studien har barn och unga grupperats efter om de har två utlandsfödda föräldrar, två Sverigefödda föräldrar eller en av varje. Grupperna jämförs sedan på olika sätt (se tabellen nedan).

I ett första steg jämförs hur vanligt det är att barn och unga placeras i de olika grupperna. Det redovisas i avsnittet *Förekomst av placeringar*. Här jämförs andelen i respektive grupp, som varit placerad någon gång till och med olika åldrar, utan hänsyn till bakgrundsfaktorer. Det illustreras av mått 3 i tabellen som visar andelen som varit placerad någon gång under uppväxten, det vill säga till och med 20 års ålder. När hela uppväxten (0–20 år) beaktas ingår bara de som hunnit fylla 21 år.

Som framgår av tabellen är det vanligare att barn och unga med två utlandsfödda föräldrar varit placerade någon gång under uppväxten (7,3 procent enligt SoL och/eller LVU respektive 2,6 procent enligt LVU) jämfört med barn och unga med två föräldrar födda i Sverige (3,0 procent enligt SoL och/eller LVU respektive 1,1 procent enligt LVU). Det betyder inte att de flesta placerade barn har två utlandsfödda föräldrar, utan majoriteten av de placerade har en eller två Sverigefödda föräldrar (mått 1 och 2 i tabellen) eftersom de utgör en större grupp av befolkningen.

I ett andra steg jämförs sannolikheten att placeras i de olika grupperna. Det redovisas i avsnittet *Jämförelse av barn och unga med likartad socioekonomisk bakgrund*. Här tar vi hänsyn till olika bakgrundsfaktorer kopplade till barn och ungas uppväxtvillkor. Det illustreras av mått 4 och 5 i tabellen. Mått 4 tar bara hänsyn till kön och födelseår medan mått 5 också tar hänsyn till socioekonomiska faktorer.

Precis som när man jämför andelar (mått 3) så är sannolikheten att placeras högre bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar jämfört med barn

och unga med två Sverigefödda föräldrar när man inte tar hänsyn till socioekonomiska faktorer (mått 4: 2,41 jämfört med 1,00 enligt SoL och/eller LVU respektive 2,60 jämfört med 1,00 enligt LVU). När man däremot tar hänsyn till socioekonomiska bakgrundsfaktorer är sannolikheten lägre bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar jämfört med barn och unga med två Sverigefödda föräldrar (mått 5: 0,61 jämfört med 1,00 enligt SoL och/eller LVU respektive 0,69 jämfört med 1,00 enligt LVU). Ytterligare beskrivning av analysmetoden finns i faktaruta 6 och 7 samt i metodbilagan (bilaga 1).

Jämförelsemått av placeringar enligt SoL och/eller LVU respektive tvångsplaceringar enligt LVU bland barn och unga

Olika mått	Båda födda i Sverige	Båda födda utomlands	En utlandsfödd, en Sverigefödd
Födda 1991–2001, folkbokförda i Sverige:			
1. Antal individer som var placerade vid 17 års ålder.			
Enligt SoL och/eller LVU	12 587	8 647	3 613
<i>Enligt LVU</i>	<i>4 147</i>	<i>2 832</i>	<i>1 282</i>
2. Antal individer som varit placerade någon gång under uppväxten (0–20 år).			
Enligt SoL och/eller LVU	25 762	17 986	7 480
<i>Enligt LVU</i>	<i>9 561</i>	<i>6 309</i>	<i>2 933</i>
3. Andel (%) som varit placerade någon gång under uppväxten (0–20 år).			
Enligt SoL och/eller LVU	3,0	7,3	6,0
<i>Enligt LVU</i>	<i>1,1</i>	<i>2,6</i>	<i>2,3</i>
Födda 1991–2020, folkbokförda i Sverige före 21 års ålder:			
4. Sannolikheten (HR) att placeras utan hänsyn till socioekonomiska faktorer.			
Enligt SoL och/eller LVU	1 (ref.)	2,41	1,80
<i>Enligt LVU</i>	<i>1 (ref.)</i>	<i>2,60</i>	<i>1,92</i>
5. Sannolikheten (HR) att placeras med hänsyn till socioekonomiska faktorer.			
Enligt SoL och/eller LVU	1 (ref.)	0,61	1,40
<i>Enligt LVU</i>	<i>1 (ref.)</i>	<i>0,69</i>	<i>1,49</i>

HR = Hazard Ratio. Ref. = Referensgrupp

Samband mellan placering och föräldrars födelseland

När man inte tar hänsyn till några andra bakgrundsfaktorer än föräldrarnas födelseland så är andelen placerade högre bland barn och unga med utlandsfödda föräldrar än bland barn och unga med Sverigefödda föräldrar.

Skillnaden ökar allt eftersom barnen blir äldre. Under småbarnsåren är det ungefär 1,5 gång så vanligt att barn med två utlandsfödda föräldrar har varit placerade jämfört med barn med två Sverigefödda föräldrar. Vid 20 års ålder är det ungefär 2,5 gånger så vanligt.

Placeringar har starkt samband med socioekonomiska förhållanden

För att undersöka om data pekar mot att det finns omotiverade skillnader i förekomst av placeringar mellan barn med svensk och utländsk bakgrund så görs analysen med hänsyn till bakgrundsfaktorer som är kopplade till socioekonomiska förhållanden¹¹ och till risken för utsatthet.¹²

Barn och unga som placeras kommer ofta från familjer med låg socioekonomisk status [3, 7], eftersom det finns ett starkt samband mellan låg socioekonomi och olika former av sociala problem som innebär ökad risk för utsatthet exempelvis våld och missbruk [8–11].

Utlandsfödda har lägre socioekonomi

Såväl i Sverige som i övriga västländer har invandrargrupper generellt lägre socioekonomisk status än den infödda befolkningen [12–13]. Gruppen är dock heterogen och deras socioekonomiska förhållanden har bland annat samband med faktorer kopplade till levnadsförhållanden i ursprungslandet, skälen till migration, förhållanden i mottagarlandet och migrationsprocessen [14].

Studien visar på stora socioekonomiska skillnader mellan gruppen barn som har två utlandsfödda föräldrar och gruppen barn som har två Sverigefödda föräldrar. Det var exempelvis 18 gånger så vanligt att barn med två utlandsfödda föräldrar bodde i bostadsområden med stora socioekonomiska utmaningar, jämfört med barn med två Sverigefödda föräldrar. Föräldrarna hade också oftare lägre utbildning, var mer sällan förvärvsarbetsande och hade oftare ekonomiskt bistånd.

---

¹¹ Föräldrars ekonomiska bistånd, arbetsmarknadsanknytning och utbildningsnivå.

¹² Barnets och föräldrars vårdtillfällen inom hälso- och sjukvården för diagnoser relaterade till våldsutsatthet samt föräldrars vårdtillfällen för diagnoser relaterade till alkohol, narkotika och psykiatriska tillstånd.

Barn och unga med likartade socioekonomiska förhållanden

Studien visar att när barn och unga med likartade socioekonomiska förhållanden jämförs så har de med två utlandsfödda föräldrar lägre sannolikhet att placeras än de med två Sverigefödda föräldrar. Det gäller även placeringar enligt LVU. Detta överensstämmer med tidigare svensk [7, 15] och internationell forskning [8–10, 16–18] som visat att den överrepresentation som finns inom samhällsvården, av barn och unga från invandrargrupper och andra minoritetsgrupper, har starkt samband med socioekonomiska faktorer.

När föräldrarnas födelseländer delas in i olika grupper så har barn och unga med två föräldrar födda i länder där majoriteten av befolkningen är muslimer generellt lägre sannolikhet att placeras än barn och unga med två föräldrar födda i övriga länder. Barn och unga med utländsk bakgrund är dock inte en homogen grupp. Även när barn och unga med likartade socioekonomiska förhållanden jämförs så skiljer sig placeringsmönstren åt mellan olika etniska grupper, såväl i Sverige som internationellt. Det har samband med en rad faktorer, bland annat hur länge gruppen funnits i landet, med migrationsprocessen och till förhållanden i mottagarlandet och ursprungslandet. [19–21]

Barn med utländsk bakgrund är placerade under kortare tid

Inom LVU-kampanjen framförs att barn som placeras av socialtjänsten inte kommer tillbaka hem. Resultaten från studien visar dock att barn och unga med utlandsfödda föräldrar i genomsnitt är placerade kortare tid under uppväxten än barn och unga med Sverigefödda föräldrar. Detta har sannolikt flera förklaringar. Tidigare svenska och nordiska studier visar att barn med utländsk bakgrund är äldre när de placeras för första gången [6], att de återvänder hem efter kortare tid i placering [22] och att de inte omplaceras i lika hög utsträckning som barn med svensk bakgrund [22–23].

Bland placerade barn och unga som kan följas under hela uppväxten (0–20 år, födda 1991–2000) har de med två Sverigefödda föräldrar sammanlagt varit placerade i 3,6 år i genomsnitt. Motsvarande placeringstid bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar är 2,4 år och när båda föräldrarna är födda i ett land där majoriteten av befolkningen är muslimer är placeringstiden 1,8 år. Samma mönster av kortare placeringstider bland barn med utlandsfödda föräldrar återfinns även bland barn som inte kan följas under hela uppväxten (födda 2001–2020).

Generella mönster

Barn och unga med utländsk bakgrund har inte samma tillgång till insatser från socialtjänsten som andra barn, det gäller både öppenvårdsinsatser och placeringar. Det kan finnas flera förklaringar till det. Eftersom merparten av socialtjänstens insatser är frivilliga så är en förklaring att vårdnadshavarna eller barnen själva tackar nej till insatser, dels på grund av rädsla för socialtjänsten och dels för att olika strukturella faktorer gör att insatserna är sämre anpassade för familjer med utländsk bakgrund. [21, 24–26, 27]

Det är inte bara inom socialtjänsten som utlandsfödda söker eller tar del av stöd och insatser i lägre grad. Det gäller även inom andra verksamheter som exempelvis hälso- och sjukvården där studier visar att utlandsfödda söker psykiatrisk vård i lägre utsträckning än Sverigefödda, men att de i högre grad blir tvångsvårdade inom psykiatri [28]. Bland barn med utlandsfödda föräldrar är det oftare skolan eller andra samhällsaktörer som tar initiativ till stöd från psykiatri, än att det är föräldrarna som söker stöd, och barn med utlandsfödda föräldrar får i lägre grad behandling vid psykiatriska tillstånd [29–30]. Samma mönster finns inom den somatiska vården där utlandsfödda oftare avstår från att söka vård och därmed riskerar att drabbas hårdare av olika sjukdomstillstånd [31–32].

Slutsats

Studien visar att socialtjänstens placeringar av barn och unga hänger starkt samman med socioekonomiska faktorer. Det finns ett samband mellan att ha två utlandsfödda föräldrar och en högre sannolikhet att placeras av socialtjänsten. Men när resultaten justeras för socioekonomiska faktorer, det vill säga när barn och unga med likartade uppväxtförhållanden jämförs, så har barn med två utlandsfödda föräldrar istället lägre sannolikhet att placeras än barn med två föräldrar födda i Sverige. Sannolikheten är generellt lägre då båda föräldrarna är födda i länder där minst 60 procent av befolkningen uppskattas vara muslimer jämfört med andra länder. Detta gäller både för frivilliga placeringar och tvångsplaceringar enligt LVU.

Resultaten har således inte bara bäring på socialtjänstens arbete med barn och unga, utan visar också på ojämlika uppväxtvillkor. Studien väcker även frågan om barn och unga med utländsk bakgrund får det stöd och skydd som de har rätt till, snarare än om de i för hög utsträckning omhändertas av socialtjänsten.

Socialstyrelsens sammanfattande slutsats är att socialtjänsten tillsammans med andra samhällsaktörer behöver bli bättre på att nå ut med stöd och insatser till barn och unga med utländsk bakgrund, för att möta deras behov och svara upp till deras rättigheter. Detta går i linje med den nya socialtjänstlagen som väntas träda i kraft under nästa år. Den nya

socialtjänstlagen gör tydligt att kommunerna har ett helhetsansvar för att skapa en mer tillgänglig och förebyggande socialtjänst.

Socialstyrelsen arbetar just nu med cirka 85 uppdrag och satsningar som ska främja en jämlik hälsa och jämlika uppväxtvillkor för alla barn och unga i Sverige, med fokus på kunskap och kompetens samt utveckling av arbetet i hälso- och sjukvård och socialtjänst. I myndighetens strategi för åren 2023–2026 pekas två områden ut som särskilt viktiga; att i större utsträckning arbeta förebyggande så att barn och familjer får tillgång till tidiga insatser samt att förbättra vården för barn och unga som är placerade i samhällsvård.

Många riskfaktorer bland barn och unga är påverkbara, exempelvis hälsa och utbildning, och därför särskilt angelägna att lyfta i förbättringsarbetet. Utbildningssystemet är också ett av samhällets mest kraftfulla resurs för att utjämna ojämlika uppväxtvillkor, vilket gör att det här finns stor potential för insatser som kan förbättra ungas framtidsutsikter.

Myndigheten arbetar också på flera sätt för att mer direkt motverka de negativa konsekvenserna av den så kallade LVU-kampanjen och stödja långsiktig tillit till samhället med fokus på socialtjänsten. Det handlar om att bevaka och möta felaktig ryktesspridning om socialtjänstens grunder, att öka tillgången till korrekt information för olika målgrupper, att stödja vidareförmedlare så att de har rätt information och att arbeta med dialoger för att skapa långsiktig tillit.

Inledning

Under senare år har svensk socialtjänst drabbats av en omfattande påverkanskampanj som spridit desinformation om socialtjänstens barn och ungdomsvård. Kampanjen har varit särskilt riktad mot tvångslagstiftningen, det vill säga mot lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, varför den i dagligt tal brukar kallas ”LVU-kampanjen”. Kampanjen hävdar att den svenska socialtjänsten kidnappar barn, framför allt barn med utländskt påbrå och med muslimsk trosuppfattning (se Faktaruta 1. LVU-kampanjens narrativ). Kampanjen har fått stort genomslag både nationellt och internationellt och den riskerar i förlängningen att göra så att barn och föräldrar inte vågar ta kontakt med socialtjänsten, och därmed inte får den hjälp de behöver. Ryktesspridning och desinformation om socialtjänsten har förekommit tidigare, men enligt Myndigheten för Psykologiskt Forsvar är LVU-kampanjen den största påverkanskampanj som drabbat Sverige hittills [1].

Socialstyrelsen genomför – i samverkan med andra myndigheter och civilsamhället – olika satsningar på uppdrag av regeringen för att motverka desinformation och ryktesspridning om socialtjänsten. Bland annat har myndigheten skapat en webbplats med information om socialtjänsten på olika språk. Den utvecklas löpande för att nå relevanta målgrupper. Myndigheten bevakar också de rykten som sprids om socialtjänsten och möter upp med fakta i de kanaler där det sker. Därutöver för myndigheten dialog med professionen och civilsamhället.¹³

Den här rapporten ingår som en del i uppdraget att sprida information om socialtjänstens arbete och då specifikt om barn och unga som placeras i heldygnsvård med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), SoL, eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.

Faktaruta 1.

LVU-kampanjens narrativ

Att skapa narrativ – helt falska eller bara delvis sanna berättelser om hur saker hänger ihop – är ett vanligt sätt att sprida desinformation. I Forsvarshögskolans rapport från 2023 [1] analyseras narrativen i den så kallade LVU-kampanjen. Här redogörs kort för några som varit särskilt framträdande och återkommande enligt rapporten:

- Ett centralt narrativ har varit att Sverige genom socialtjänsten ägnar sig åt kidnappning och människohandel med barn. Här argumenteras för att finansiella krafter driver den svenska

¹³ <https://www.socialstyrelsen.se/aktuellt/det-har-gor-vi-for-att-motverka-desinformation-om-socialtjansten/>

samhällsvården, och att nätverk av aktörer som är släkt eller känner varandra, agerar ihop. Här framförs också att olika aktörer ser till att barnen diagnostiseras med olika sjukdomar för att driva upp ersättningarna.

- Ett annat genomgående narrativ är att barn med utländsk bakgrund placeras i högre utsträckning än barn med svensk bakgrund, och att detta görs för att anpassa barn från dessa kulturer till majoritetssamhällets normer och värderingar. Kampanjen menar att det särskilt gäller barn från familjer med muslimsk trosuppfattning.
- Kampanjen menar också att socialtjänstens beslut är ogrundade och rättsosäkra då de baseras på fördomar och lösa värderingar. Det hävdas att regler tillämpas på olika sätt för biologiska föräldrar och för familjehemsföräldrar och andra vårdgivare. Sådant som leder till att barn blir placerade när de bor med föräldrarna kan pågå utan åtgärd där barnen är placerade.
- Det hävdas också att beslut med tvång enligt LVU används som en första åtgärd av socialtjänsten, utan att stöd eller frivilliga insatser har erbjudits innan det. I det sammanhanget argumenteras för att socialtjänsten vilseleder andra instanser genom att påstå att föräldrarna blivit erbjudna andra insatser och tackat nej.
- När det gäller placerade barn hävdas att barn som omhändertags utsätts för psykiskt, fysiskt och sexuellt våld och till och med kan säljas till pedofiler samt till organförsäljning.
- Ett annat narrativ är att barn som blivit placerade av socialtjänsten aldrig kommer tillbaka hem. Här hävdas att socialtjänsten medvetet motarbetar föräldrar, att de ägnar sig åt umgängessabotage och förhindrar återföreningar med föräldrarna. Det argumenteras för att socialtjänsten ljuger och säger att barnen inte vill träffa föräldrarna eller att de manipulerar barnen till att tycka illa om föräldrarna.
- Genomgående är också att allt detta tystas ner av det svenska samhället.

Frivilliga insatser i öppenvård

Socialnämnden har ett särskilt ansvar för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden.¹⁴ Vid ansökan om stöd eller vid anmälan om att barn eller unga riskerar att fara illa, som socialtjänsten har bedömt kan leda till någon åtgärd, utreder socialtjänsten om det finns behov av stöd eller

---

¹⁴ Se 5 kap. 1 § 1 SoL.

skydd från samhällets sida.¹⁵ En övervägande del av de insatser som socialtjänsten erbjuder är frivilliga och genomförs i nära samarbete med hemmet. I första hand övervägs eller prövas olika öppenvårdsinsatser där barnet eller den unge bor kvar hemma under insatsen.

Faktaruta 2.

Öppenvårdsinsatser när barn och unga bor hemma

Socialtjänsten kan bevilja olika typer av insatser för att tillgodose de olika behov som barn och unga har. Det vanligaste är att ge stöd i öppna former, det vill säga när barnet eller den unge bor kvar hemma. Socialnämnden ansvarar för att det finns tillgång till öppna insatser som kan möta barns och ungdomars behov. Socialtjänsten kan ha en egen öppenvård eller köpa in av privata utförare. Exempel på öppna insatser är:

- Stöd till föräldrar, enskilt eller i grupp, för att stärka föräldraförmågan,
- familjesamtal (gemensamma samtal för barn och föräldrar),
- enskilda stödsamtal för barn och unga,
- strukturerade öppenvårdsverksamheter riktade till särskilda målgrupper, till exempel barn och unga som bevittnat våld eller har föräldrar med missbruksproblem,
- öppenvårdsbehandling för ungdomar med missbruksproblematik.

Att beviljas en kontaktperson eller kontaktfamilj är andra exempel på öppna insatser.

Heldygnsvård för barn och unga

Ur internationellt perspektiv brukar man skilja på om systemen för att förebygga och förhindra att barn far illa är inriktade mot barnskydd eller mot familjestöd. I system som är inriktade mot barnskydd kan barnet sägas vara brukare av en insats som ska skydda dem från föräldrarna eller familjen. I system som är inriktade mot familjestöd ses familjen som en enhet där insatserna främst är frivilliga och sker i samarbete med föräldrarna i syfte att förebygga att barnet riskerar fara illa. Sådana system är inriktade mot tidigare insatser medan barnskyddssystemen oftare har högre trösklar för ingripande från samhället [4, 5].

Det svenska barnavårdssystemet är inriktat mot familjestöd [4, 5]. En placering utanför hemmet sker först då öppenvårdsinsatser bedömts eller

---

¹⁵ Se 11 kap. 1 och 2 §§ SoL.

visats vara otillräckliga och barnet eller den unge riskerar att fara illa om de bor kvar hemma.¹⁶ De flesta placeringar utanför hemmet är frivilliga, och sker med stöd av socialtjänstlagen, SoL, efter samtycke av vårdnadshavarna och den unge när han eller hon fyllt 15 år.¹⁷ Om samtycke saknas, och det finns en påtaglig risk för att den ungas hälsa eller utveckling skadas, kan en placering ske med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU.¹⁸

Historiskt (sedan 1980-talet) har andelen som placeras enligt LVU legat ganska stabilt runt en tredjedel av alla placerade. År 2022 hade 39 procent av alla placerade barn och unga varit placerade enligt LVU någon gång under året. [33]

Tvångslagstiftning - LVU

Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, finns som ett komplement till socialtjänstlagen.¹⁹ Den reglerar sådana situationer då samhället behöver ingripa till barns och ungas skydd, och frivilliga insatser av olika skäl inte kan komma till stånd eller inte bedöms som tillräckliga. LVU gäller för alla barn och unga som vistas i Sverige oberoende av nationalitet eller ursprung. För att beslut enligt LVU ska kunna fattas måste tre förutsättningar vara uppfyllda:

- Det ska finnas ett missförhållande med anknytning till barnets hemmiljö (2 § LVU, de s.k. miljöfallen) eller till barnets eller den unges eget beteende (3 § LVU, de s.k. beteendefallen).
- Missförhållandet ska medföra att det finns en påtaglig risk för att barnets eller den unges hälsa eller utveckling skadas.
- Den behövliga vården kan inte ges på frivillig väg.²⁰

Missförhållande med anknytning till barnets hemmiljö kan till exempel handla om barn som i hemmet utsätts för fysiskt eller psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar, fysisk eller psykisk försummelse eller om barnet har allvarliga relationsproblem i förhållande till sin familj, likaså om det blir vittne till våld eller lever i en miljö där våld och hot om våld förekommer.²¹ Missförhållande med anknytning till barnets eller den unges eget beteende kan vara att barnet eller den unge har ett beteende som gör att hen skadar sig

---

¹⁶ Se 5 kap. 1 § 8 SoL.

¹⁷ Placeringar enligt SoL sker med vårdnadshavarens samtycke för barn och unga 0–17 år. En placering enligt SoL kan också förlängas, exempelvis tills den unga avslutat gymnasiet, om han eller hon själv ansöker om det [34].

¹⁸ Placeringar enligt LVU sker utan vårdnadshavarens samtycke för barn och unga 0–17 år om skälet är brister i hemmet (2 § LVU), eller för barn och unga 0–20 år om skälet är den ungas eget destruktiva beteende (3 § LVU). Barn och unga som varit LVU-placerade till följd av brister i hemmet kan också själva ansöka om att få vara fortsatt placerade enligt SoL tills de går ut gymnasiet [34].

¹⁹ Se 1 § LVU.

²⁰ Se 1 § andra stycket, 2 och 3 §§ LVU.

²¹ Se 2 § LVU och proposition 1989/90:28 om vård i vissa fall av barn och ungdomar s. 107–108.

själv. Exempelvis genom missbruk, kriminalitet eller annat självdestruktivt beteende.²²

Det är förvaltningsrätten som prövar socialnämndens ansökan om vård enligt LVU.²³ Socialnämnden, vårdnadshavarna och barn och unga som fyllt 15 år kan överklaga förvaltningsrättens dom till kammarrätten och ytterst till Högsta förvaltningsdomstolen.²⁴

Faktaruta 3.

Påtaglig risk vid placering enligt LVU

Med *hälsa eller utveckling avses* både den fysiska eller psykiska hälsan samt den sociala utvecklingen.

Begreppet *påtaglig risk* syftar till att precisera vilken risknivå som krävs för att kunna fatta ett beslut om vård med stöd av LVU. Med begreppet påtaglig risk avses att det ska vara fråga om en klar och konkret risk för skada. Socialnämnden ska kunna konstatera att risken för skada har en sådan inverkan på den unges hälsa eller utveckling att den unge har ett tydligt vårdbehov. Det får inte vara fråga om en obetydlig, oklar eller avlägsen risk för skada. En övergående eller mindre betydande risk för skada är inte tillräckligt för ett ingripande med stöd av LVU.²⁵

I vissa situationer när barnet eller den unge är i behov av LVU-vård finns en möjlighet för socialnämnden att ingripa akut och omedelbart omhänderta barnet eller den unge, utan att behöva avvakta förvaltningsrättens beslut om vård. För att socialnämnden ska kunna fatta ett beslut om omedelbart omhändertagande krävs att det är sannolikt att barnet eller den unge behöver beredas vård enligt LVU. Det krävs också att man inte kan vänta på rättsens beslut om vård eftersom vårdbehovet är akut eller den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras.²⁶

Grundtanken när det gäller LVU-vård är att den inte ska pågå längre än nödvändigt och att den ska vara inriktad på att den unge ska återförenas med sina föräldrar så snart det är möjligt.²⁷

---

²² Se 3 § LVU.

²³ Se 4 § LVU.

²⁴ Se 33 § förvaltningsprocesslagen (1971:291).

²⁵ Proposition 1989/90:28 s. 62–63 och 107 och proposition 1997/98:96 Vissa reformer av påföljdssystemet s. 169 samt RÅ 1995 ref. 46 och RÅ 1996 ref. 64.

²⁶ Se 6 § LVU.

²⁷ Se 21 § LVU och proposition 1979/80:1 om socialtjänsten s. 215 och 501. Jämför även med artikel 9 barnkonventionen.

Barnets bästa

En grundläggande princip i svensk barn- och ungdomsvård är att varje beslut ska utgå från en bedömning om vad som är bäst för barnet.²⁸ Barnet har rätt att komma till tals och få sin åsikt beaktad med hänsyn till ålder och mognad.²⁹

Principen om barnets bästa innebär att när olika förslag till lösningar analyseras och vägs mot varandra ska barnets bästa beaktas, utredas och redovisas. Eftersom barn inte kan ses isolerade från sina föräldrar ligger det också i barnets intresse att de vuxna får bästa möjliga stöd genom socialtjänsten. Vid en intressekonflikt mellan barnet och de vuxna måste dock barnets intresse ha företräde.³⁰

Studiens syfte och genomförande

Studiens syfte

Syftet med studien är att undersöka om nationella registerdata pekar mot att det finns omotiverade skillnader i placeringsmönster mellan barn och unga med svensk och utländsk bakgrund, det vill säga om data tyder på att socialtjänsten särbehandlar barn och unga med utlandsfödda föräldrar.

Eftersom studien är gjord mot bakgrund av LVU-kampanjen som hävdar att barn med utländsk bakgrund placeras i högre grad än barn med svensk bakgrund, och att detta särskilt gäller muslimska barn, redovisas resultaten även uppdelat på om föräldrarna är födda i länder där majoriteten av befolkningen uppskattas vara muslimer respektive i andra länder.

Genomförande

Studien har genomförts med hjälp av registeranalyser, där Socialstyrelsens register har samkörts med data från Statistiska centralbyrån (SCB). Studien är delvis en uppföljning av de tidigare studier som Socialstyrelsen publicerade år 2008 och som omfattade placeringar till och med år 2002.

Denna studie omfattar placeringar till och med år 2022. I studien ingår trettio födelseårgångar (födda 1991–2020), vilket motsvarar 3,8 miljoner individer som är födda i Sverige eller invandrade och folkbokförda i Sverige före 21 års ålder. Födda 1991–2001 kan följas under alla aktuella åldrar då heldygnsvård av barn och unga enligt SoL och LVU kan förekomma (0–20

---

²⁸ Se 1 kap. 2 § SoL, 1 § LVU och artikel 3 barnkonventionen.

²⁹ Se 11 kap. 10 § SoL, 36 § LVU och artikel 12 barnkonventionen.

³⁰ Se proposition 1996/97:124 Ändring i socialtjänstlagen s. 99–100.

år) och de som är födda senare till och med år 2022. En mer detaljerad beskrivning av studiens genomförande finns i Bilaga 1. Metodbeskrivning.

Tidigare studier

Barn från etniska minoritetsgrupper är överrepresenterade inom den sociala barnvården i många länder [35–36], inklusive de nordiska länderna [17, 37–38]. Internationell forskning visar generellt att detta har samband med en överrepresentation av olika riskfaktorer kopplade till fattigdom och lägre socioekonomi [9, 16, 18, 39–42]. För invandrade minoritetsgrupper har det även samband med faktorer kopplade till migrationsprocessen [14, 43].

År 2008 publicerade Socialstyrelsen två registerstudier där placeringar av barn och unga med svensk och utländsk bakgrund jämfördes under perioden 1992–2002. Den ena rörde barnvårdens epidemiologi (omfattning och orsaker) där mammans födelseland var en av bakgrundsfaktorerna [7]. Den andra rörde utlandsfödda barn [15]. Resultaten från studierna visade att barn med utlandsfödda mödrar, och barn som själva var födda utomlands, placerades i högre utsträckning än barn med Sverigefödda föräldrar. När man tog hänsyn till olika socioekonomiska faktorer var förhållandet dock det omvända, såväl barn med utlandsfödda mödrar som barn som själva var födda utomlands hade då signifikant lägre sannolikhet att placeras jämfört med barn med svensk bakgrund. Sammantaget visade studierna att socioekonomiska faktorer hade starkt samband med sannolikheten att placeras, medan födelseland hade inget eller lågt samband. Detta gällde både för små barn och för tonåringar.

Svenska studier som är baserade på andra datakällor än register, exempelvis barnvårdsutredningar och intervjuer, visar liknande resultat. Det vill säga att överrepresentationen av barn med utländsk bakgrund bland de placerade har samband med andra faktorer än födelseland i sig. I två studier av barnvårdsutredningar i Stockholmsområdet undersöktes dels om insatsbesluten (heldygnsvård eller öppenvårdsinsats) skilde sig åt beroende på om barnet hade utomeuropeisk eller svensk bakgrund givet samma riskfaktorer (bl.a. försummelse, antalet initiala anmälningar och antalet identifierade sociala problem i familjen) [44]. Dels om barn med utomeuropeisk bakgrund i högre utsträckning än barn med svensk bakgrund placerades i heldygnsvård vid misstanke om barnmisshandel [45]. Resultaten visade att sannolikheten att placeras inte ökade av att ha utomeuropeisk bakgrund, utan att barn med utomeuropeisk bakgrund i högre utsträckning var exponerade för olika riskfaktorer som ledde fram till aktualisering och beslut om placering.

I en annan studie baserad på ASI intervjuer (standardiserad bedömningsmetod för utredning och uppföljning i missbruks- och beroendevård) undersöktes om invandrarbakgrund hade betydelse för beslut

att tvångsplacera barn till föräldrar med missbruksproblematik. Resultaten visade att föräldrars födelseland inte var en riskfaktor för tvångsplacering enligt LVU, utan att besluten hade samband med olika psykosociala faktorer som föräldrars arbetsmarknadsstatus och hälsoproblem. [46]

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har undersökt om det finns omotiverade skillnader i flickors och pojkars tillgång till stöd och hjälp från socialtjänsten genom att systematiskt undersöka barnavårdsutredningar utifrån olika frågeställningar. Analysen utgick från ”förstagångsutredningar” och avsåg därmed barn där en eller flera anmälningar resulterat i att socialtjänsten för första gången påbörjat en utredning. [24] De flesta anmälningar till socialtjänsten leder inte till att en utredning inleds. År 2021 resulterade 29 procent av anmälningarna till att en utredning inleddes. Ofta kommer också flera anmälningar in om samma barn, och totalt hanterades 55 procent av alla anmälningar i utredningar. I snitt omfattade de inledda utredningarna 1,9 anmälningar. [47]

Sammantaget visade analysen av förstagångsutredningar att knappt hälften av barnen bedömdes ha behov av insats (103 av 223). Ungefär en fjärdedel beviljades också insats (60 av 223 barn), vilket till övervägande del var öppenvårdsinsatser. Placering utanför hemmet var bara aktuellt i några fall. Vidare erbjöds flickor insatser oftare än pojkar, och andelen som erbjöds insats var lägst bland pojkar med utländsk bakgrund. Pojkar med utländsk bakgrund bedömdes både ha behov av insats i lägre utsträckning än andra grupper, och beviljades insats i lägre utsträckning när behov fanns. Skillnaden förklarades av att samtycke oftare saknades för pojkar med utländsk bakgrund. [24]

Samma mönster återfanns i en större studie av barnavårdsutredningar efter anmälan om misstänkt våld mot barn (851 unika barn). Öppenvårdsinsatser beviljades oftare till barn med nordisk bakgrund jämfört med övriga barn medan placering utanför hemmet beslutades oftare för barn med ursprung utanför Norden. Sammantaget hade barn med utomeuropeisk bakgrund lägre sannolikhet att beviljas insatser, när jämförelsen gjordes med hänsyn till bakgrundsfaktorer och bedömning av risk för fortsatt våld och risk för utsatthet. Skillnaden mellan grupperna förklarades av barns och vårdnadshavares inställning till frivilliga insatser, och bristen på samtycke till frivilliga insatser kompensades inte av beslut om insatser enligt LVU. [25]

I en forskningsstudie som genomfördes på uppdrag av Diskrimineringsombudsmannen lyftes att bedömningar av barns behov och beslut om insats måste förstås utifrån en rad olika aspekter som rör såväl socialsekreterarens förhållningssätt och kompetens som barnets och vårdnadshavares inställning och livssituation i kombination med organisatoriska och externa faktorer. Utredningar som rör barn och familjer med annan etnisk bakgrund är också ofta mer komplexa än utredningar som rör barn och familjer med svensk

bakgrund, vilket innebär att utredningsarbetet behöver anpassas för att de ska få samma möjlighet till stöd och skydd. Bland annat behöver tillgången till bra tolkar öka, och utredningstiden förlängas. Om förståelsen mellan familjer och socialtjänst blir bättre kan det leda till att fler tackar ja till tidiga insatser. Forskarna konstaterar dock avslutningsvis att en stor utmaning är bristen på lämpliga och tillräckliga insatser inom den sociala barn- och ungdomsvården. [26]

Föräldrars födelseländer

Studien utgår främst från föräldrarnas födelseländer. Vissa analyser är även uppdelade efter om barn och unga själva är födda i Sverige eller utomlands.

För barn och unga som är födda utomlands har invandringsåldern betydelse både för tiden som en placering är möjlig och för valet av bakgrundsfaktorer. Av de barn och unga som ingår i studien (födda 1991–2022) var 85 procent födda i Sverige, 7 procent var födda i länder där majoriteten av befolkningen var muslimer (se definitionen nedan) och 8 procent var födda i övriga länder (se tabell B4, bilaga 3).

Indelning av länder utifrån narrativet i LVU-kampanjen

Indelningen av födelseländer är gjord mot bakgrund av narrativet i LVU-kampanjen. Kampanjen har framför allt bedrivits på arabiska och gjort gällande att muslimska barn särbehandlas inom den sociala barnvården.

I rapporten definieras muslimska länder som länder där minst 60 procent av befolkningen är muslimer enligt uppskattningar av Pew Research Center [2]. Födelseländer används mot bakgrund av att det inte finns något nationellt register över individers religiösa tillhörighet. *Observera att föräldrar födda i muslimska länder inte själva behöver vara muslimer.*

Grupperingen av föräldrars födelseländer utgår från båda föräldrarnas födelseland. Dels används en grov indelning som anger om båda föräldrarna är födda i Sverige, om båda föräldrarna är födda utomlands, eller om en av föräldrarna är född i Sverige och en utomlands. Dels en mer finfördelad indelning där de fyra vanligaste muslimska födelseländerna särredovisas tillsammans med Övriga arabvärlden och Övriga muslimska länder. Resterande länder har grupperats efter världsdel (se Faktaruta 4. Gruppering av länder).

Faktaruta 4.

Gruppering av länder

Grupperingen av länder är gjord mot bakgrund av LVU-kampanjen som framför allt bedrivits på arabiska och gjort gällande att muslimska barn särbehandlas inom den sociala barn- och ungdomsvården.

I studien definieras länder där minst 60 procent av befolkningen uppskattas vara muslimer som muslimska länder. Observera att definitionen utgår från befolkningens trosuppfattning, och inte från individens egen trosuppfattning som kan avvika från majoritetsbefolkningens.

Två landindelningar används i resultatredovisningen, dels en grov indelning efter om föräldrarna är födda i Sverige eller utomlands. Dels en finfördelad indelning där de muslimska länderna delats in i sex grupper; de fyra vanligaste muslimska födelseländerna bland personer födda 1991–2020 (Irak, Syrien, Somalia och Afghanistan) samt Övriga arabvärlden och Övriga muslimska länder. Sammanlagt hade drygt 8 procent föräldrar som var födda i något av de fyra vanligaste muslimska länderna (se tabell B5, bilaga 3). Landindelningen redovisas i bilaga 2.

Grov indelning

Båda föräldrar födda i Sverige

Båda föräldrar födda utomlands

En förälder född utomlands och en förälder född i Sverige

Finfördelad indelning

Sverige

Muslimska länder

Irak

Syrien

Somalia

Afghanistan

Övriga arabvärlden

Övriga muslimska länder

Övriga länder

Norden exkl. Sverige

Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo och Turkiet

Afrika exkl. muslimska länder

Asien exkl. muslimska länder

Övriga länder inkl. okänt

Var fjärde har två utlandsfödda föräldrar

I studien ingår hela befolkningen födda 1991–2020 som var folkbokförda i Sverige före 21 års ålder, vilket omfattar drygt 3,8 miljoner individer. Ungefär en fjärdedel av dessa hade två utlandsfödda föräldrar. Drygt 13 procent hade föräldrar som båda var födda i länder där majoriteten av befolkningen uppskattas vara muslimer, varav ungefär hälften var födda i länder i arabvärlden (se tabell B5, bilaga 3). Andelen med utlandsfödda föräldrar var lite högre i yngre födelseårgångar än i äldre födelseårgångar (tabell 1).

Omkring 11 procent hade en Sverigefödd och en utlandsfödd förälder och 61 procent hade två Sverigefödda föräldrar. För drygt 2 procent saknades uppgift om föräldrars födelseland (tabell 1). Detta gällde främst äldre födelseårgångar som invandrat till Sverige utan föräldrar.

Tabell 1. Utländsk bakgrund efter föräldrars födelseland

Barn och unga fördelade efter föräldrars födelseländer. Födda 1991–2020, folkbokförda i Sverige före 21 års ålder. Procent.

Föräldrars födelseregion	1991–2000	2001–2010	2011–2020	Totalt
Båda Sverigefödda	64,1	60,4	58,6	61,0
Båda utlandsfödda	20,2	27,1	28,3	25,2
En Sverigefödd, en utlandsfödd	9,7	11,5	13,1	11,4
Uppgift saknas	6,0	1,0	0,0	2,3
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal (n)	1 255 924	1 277 954	1 273 518	3 807 396

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift.

Förekomst av placeringar

Faktaruta 5.

Begreppen förekomst respektive sannolikhet

Analysen av placeringar är uppdelad i två delar. Detta markeras genom att olika begrepp används för att beskriva resultaten.

Förekomst

I den första delen, *Förekomst* av placeringar i befolkningen, tas ingen hänsyn till bakgrundsfaktorer. Resultaten visar bara hur vanligt det är att barn och unga placeras i olika grupper, uppdelat efter om föräldrarna är födda i Sverige eller utomlands.

Sannolikhet

I den andra delen, jämförelse av barn och unga med likartad socioekonomisk bakgrund, redovisas *sannolikheten* att placeras med hänsyn tagen till olika bakgrundsfaktorer. Därmed jämförs barn och unga med liknande uppväxtförhållanden.

Drygt 5 procent har varit placerade

Heldygnsplaceringar enligt SoL och LVU kan förekomma när barn och unga är 0–20 år. I befolkningen har omkring 5 procent erfarenhet av att ha varit placerad någon gång under uppväxten, och under ett givet år är drygt 1 procent av alla barn och unga placerade [6].

Målsättningen är att barn och unga ska vara placerade så kort tid som möjligt och ungefär en tredjedel av alla som placeras kommer sammanlagt att vara placerade kortare tid än ett år [6].

Placeringar vanligare bland barn med utlandsfödda föräldrar

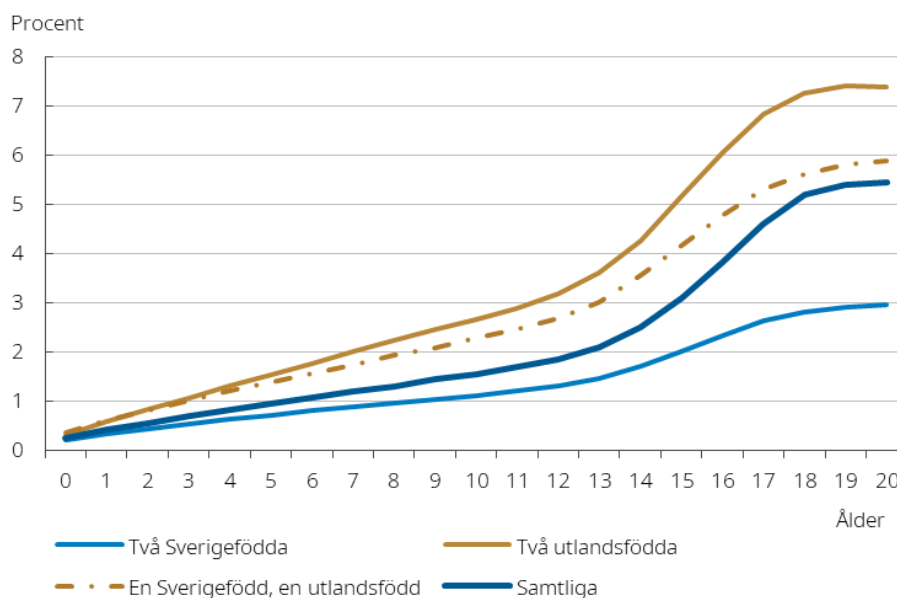
De flesta placeras första gången i tonåren, ungefär två tredjedelar av alla placerade [6]. Det gör att andelen med placeringserfarenhet (dvs. som har varit placerad någon gång t.o.m. en viss ålder) är betydligt högre bland tonåringar än bland yngre barn. I åldrarna mellan 12 och 16 år fördubblas andelen som varit placerad någon gång under uppväxten, från knappt 2 procent till knappt 4 procent (figur 1).

När barn och unga jämförs utifrån föräldrarnas födelseland, utan hänsyn till några andra bakgrundsfaktorer, så är andelen som varit placerad högre bland barn och unga med utlandsfödda föräldrar än bland jämnåriga med

Sverigefödda föräldrar. Skillnaden mellan grupperna ökar med stigande ålder. Under småbarnsåren är andelen ungefär 1,5 gång så hög bland barn med två utlandsfödda föräldrar som bland barn med två Sverigefödda föräldrar. Vid 20 års ålder är den ungefär 2,5 gånger så hög, knappt 3 procent jämfört med drygt 7 procent (figur 1).

Figur 1. Andel som varit placerade t.o.m. olika åldrar

Andel barn och unga i befolkningen som någon gång varit placerade enligt SoL och/eller LVU till och med olika åldrar (0–20 år) fördelat efter föräldrarnas födelseland*. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder. Födda 1991–2020, placeringar t.o.m. 2022. Procent.

* Individer där uppgift om föräldrars födelseland saknas redovisas inte separat i figuren men ingår bland samtliga.

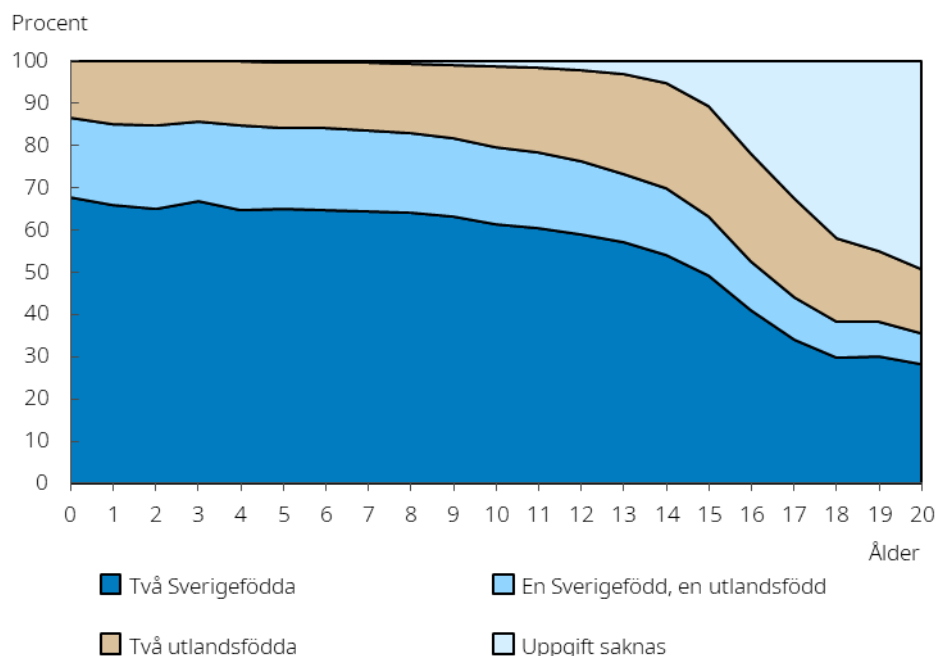
De flesta placerade har Sverigefödda föräldrar

Att det är vanligare med placeringar i gruppen barn som har utlandsfödda föräldrar betyder inte att de flesta placerade har utlandsfödda föräldrar. Sett till *antalet* placerade barn och unga så har majoriteten Sverigefödda föräldrar eftersom de utgör en större grupp av befolkningen (figur B1b, bilaga 3).

När barn och unga som är placerade vid olika åldrar delas upp efter föräldrars födelseland (figur 2) så har ungefär en sjättedel av de yngre barnen två utlandsfödda föräldrar och ungefär en fjärdedel av tonåringarna. I sena tonåren saknas uppgift om föräldrars födelseland för många placerade när det inte finns någon folkbokförd förälder i landet. Det gäller främst ensamkommande asylsökande barn och unga. Bland dem som var placerade vid 20 års ålder saknades uppgift om föräldrars födelseland för närmare hälften.

Figur 2. Placerade barn och unga efter föräldrars födelseland

Fördelning av barn och unga som är placerade vid olika åldrar efter föräldrarnas födelseland. Placerade enligt SoL och/eller LVU. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder. Födda 1991–2001. Procent.

Skilda mönster bland tonårspojkar och tonårsflickor

Bland små barn är det lika vanligt bland pojkar som bland flickor att ha varit placerad. Åren före tonåren, från 9 års ålder till 12 års ålder, är dock andelen som varit placerad högre bland pojkar än bland flickor. Detta mönster är detsamma bland barn med Sverigefödda respektive utlandsfödda föräldrar.

I tonåren går mönstret isär. Bland unga med två utlandsfödda föräldrar är det något vanligare att pojkar än flickor varit placerade medan det bland unga med två Sverigefödda föräldrar är något vanligare att flickor än pojkar varit placerade. Vid 20 års ålder har 7,7 procent bland pojkar respektive 7,1 procent bland flickor med två utlandsfödda föräldrar varit placerade någon gång under uppväxten, jämfört med 2,9 procent bland pojkar respektive 3,1 procent bland flickor med två Sverigefödda föräldrar (visas ej i figur).

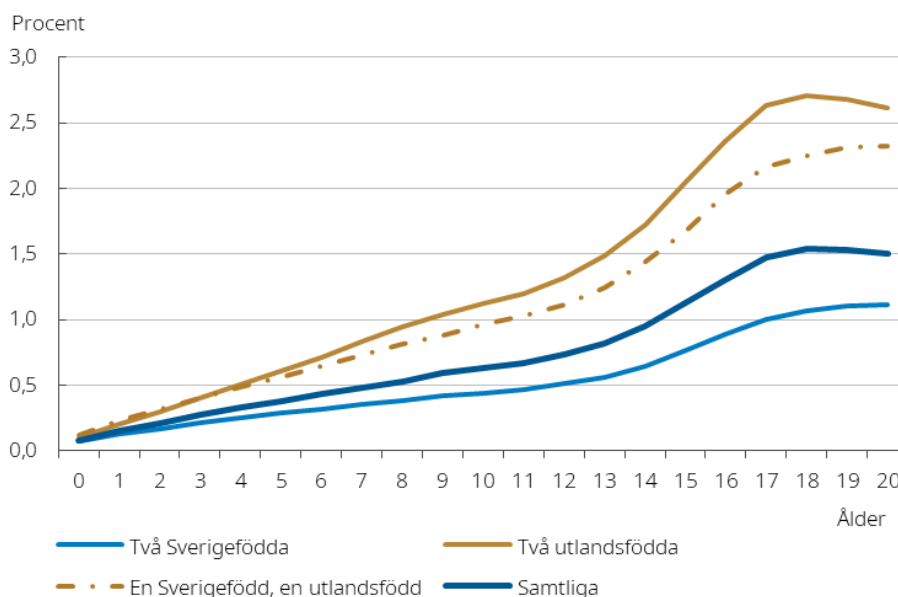
En tredjedel placerade enligt LVU

Drygt en tredjedel av alla som varit placerade har någon gång varit tvångsplacerade enligt LVU. Bland sjuåringar har exempelvis 1,2 procent varit placerade (figur 1: Samtliga vid 7 år) och omkring 0,5 procent har

någon gång varit tvångsplacerade enligt LVU (figur 3: Samtliga vid 7 år). Bland 17-åringar har 4,6 procent varit placerade (figur 1: Samtliga vid 17 år) och 1,5 procent har någon gång varit tvångsplacerade enligt LVU (figur 3: Samtliga vid 17 år).

Figur 3. Andel som varit tvångsplacerade t.o.m. olika åldrar

Andel barn och unga i befolkningen som någon gång varit tvångsplacerade enligt LVU till och med olika åldrar (0–20 år), fördelat efter föräldrarnas födelseland*. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder. Födda 1991–2020, placeringar t.o.m. 2022. Procent.

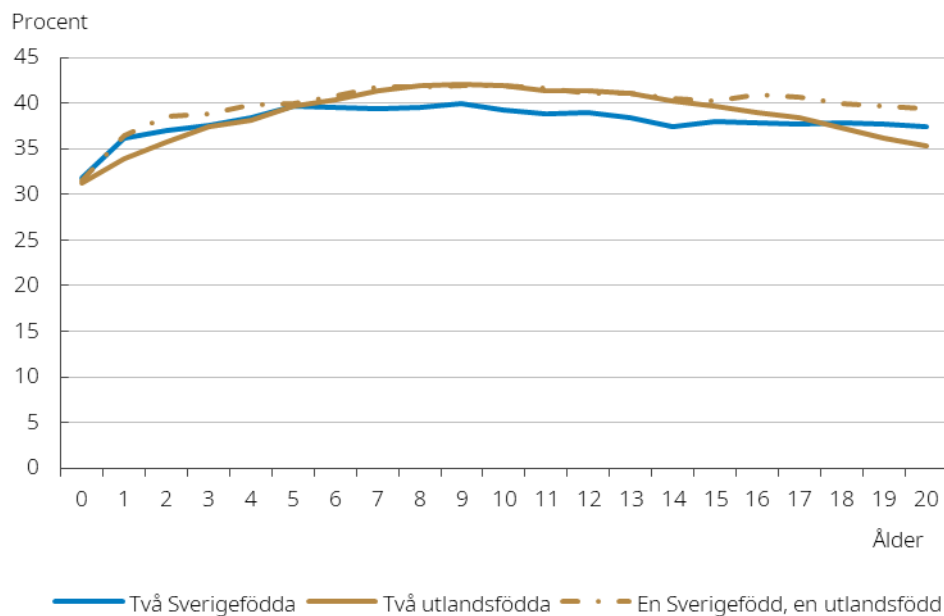
* Individer där uppgift om föräldrars födelseland saknas redovisas inte separat i figuren men ingår bland samtliga.

Det är vanligare att barn och unga med utlandsfödda föräldrar har varit tvångsplacerade enligt LVU, jämfört med barn och unga med två Sverigefödda föräldrar (figur 3). Det förklaras främst av att det är vanligare med placeringar med barn till utlandsfödda föräldrar. Av alla som varit placerade är tvångsplaceringar enligt LVU ungefär lika vanligt i grupperna även om det växlar något efter ålder (figur 4a).

I yngre åldrar är det något vanligare att barn med två Sverigefödda föräldrar har varit LVU-placerade. Från skolålder gäller det omvända, placerade med två utlandsfödda föräldrar har något oftare varit placerade enligt LVU jämfört med placerade som har två Sverigefödda föräldrar. I sena tonåren vänder förhållandet igen och placerade med två Sverigefödda föräldrar har oftare än placerade med två utlandsfödda föräldrar varit placerade enligt LVU. Vid 20 års ålder har 37 procent av alla unga vuxna med två Sverigefödda föräldrar, som varit placerade någon gång under uppväxten, varit placerade enligt LVU, jämfört med 35 procent av unga vuxna med två utlandsfödda föräldrar (figur 4a).

Figur 4a. Andel av de placerade som varit tvångsplacerade t.o.m. olika åldrar

Andel som någon gång varit tvångsplacerade enligt LVU bland barn och unga som någon gång varit placerade (enligt LVU och/eller SoL) till och med olika åldrar (0–20 år), fördelat efter föräldrarnas födelseland. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder. Födda 1991–2020, placeringar t.o.m. 2022. Procent.

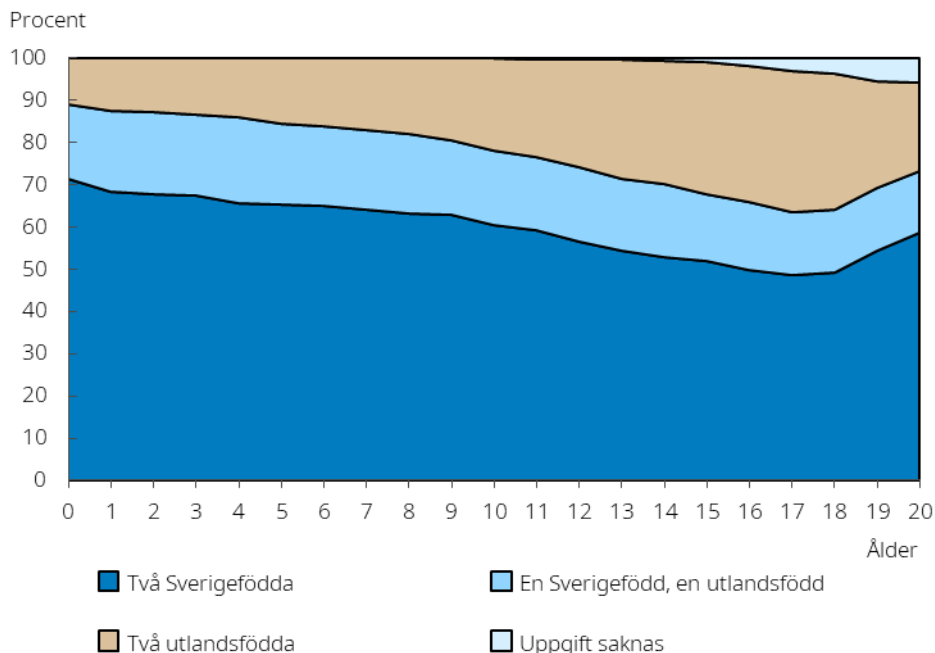

De flesta tvångsplacerade har Sverigefödda föräldrar

De flesta barn och unga som är tvångsplacerade enligt LVU har Sverigefödda föräldrar (figur B2b, bilaga 3). Upp till 10 års ålder utgör barn och unga med två Sverigefödda föräldrar mellan 60 och 70 procent av alla barn som är tvångsplacerade. Ytterligare nära 20 procent har en Sverigefödd och en utlandsfödd förälder. Runt 17 års ålder är andelen som har två utlandsfödda föräldrar som högst, ungefär en tredjedel av alla tvångsplacerade barn och unga har då två utlandsfödda föräldrar (figur 4b).

Figur 4b. Tvångsplacerade barn och unga efter föräldrars födelseland

Fördelning av barn och unga som är tvångsplacerade enligt LVU vid olika åldrar efter föräldrarnas födelseland. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder. Födda 1991–2001. Procent.

Placeringar vanligare bland barn som är födda utomlands

Majoriteten av barn och unga i studien är födda i Sverige och omkring 15 procent är födda utomlands (tabell B4, bilaga 3). Även bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar är majoriteten födda i Sverige, men andelen varierar med ålder (födelseår). I de äldre födelseårgångarna är drygt hälften (54 procent) födda utomlands bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar. I de yngre födelseårgångarna (födda 2011–2020) är motsvarande andel 27 procent.

Vissa barn som är födda utomlands är placerade av skäl som är kopplade till invandringen. Det gäller dels ensamkommande asylsökande barn som har placerats för att de inte har någon vårdnadshavare i Sverige, dels utlandsfödda adoptivbarn som placeras hos adoptivföräldrarna under den inledande adoptionsfasen. Merparten placeras dock av samma skäl som barn och unga födda i Sverige, det vill säga föräldrarna finns i Sverige men barnet behöver av olika skäl placeras i annat boende.

Placeringar är vanligare bland barn som är födda utomlands än bland barn som är födda i Sverige, både i gruppen med två utlandsfödda föräldrar och i

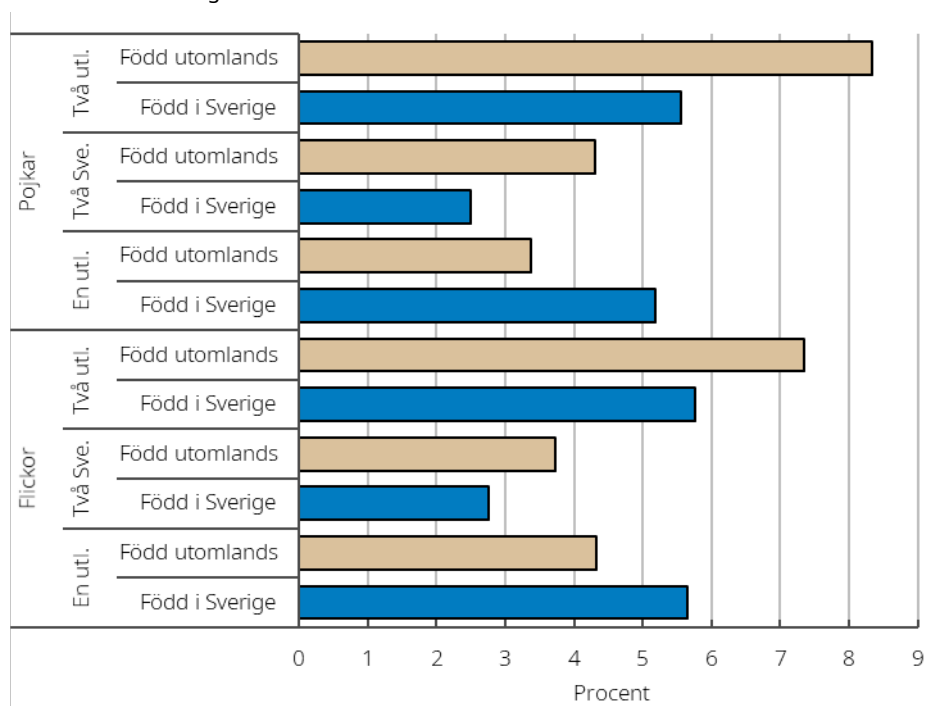

gruppen med två Sverigefödda föräldrar.³¹ Bland pojkar med två utlandsfödda föräldrar har exempelvis 8,3 procent bland de utlandsfödda pojkarna varit placerad någon gång till och med 17 års ålder, jämfört med 5,6 procent bland pojkar födda i Sverige. Bland flickor är skillnaden lite mindre, 7,4 procent jämfört med 5,8 procent (figur 5).

Bland barn som har en Sverigefödd och en utlandsfödd förälder är förhållandet omvänt, placeringar är vanligare bland barn födda i Sverige än bland barn födda utomlands (figur 5). Gruppen som är födda utomlands med en förälder född i Sverige och en förälder född utomlands är dock liten (<1 procent av alla barn och unga).

Figur 5. Andel som varit placerade t.o.m. 17 års ålder

Andel barn och unga i befolkningen som någon gång varit placerade enligt SoL och/eller LVU till och med 17 års ålder fördelat efter kön, föräldrarnas födelse- och eget födelse-land. Folkbokförda i Sverige vid 17 års ålder. Födda 1991–2005. Procent.

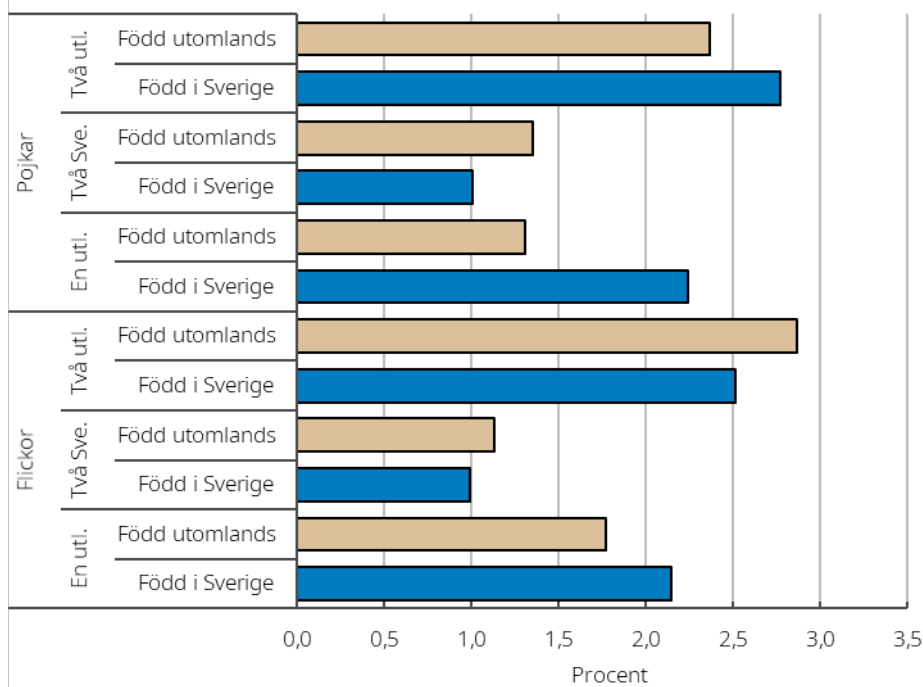

När det gäller tvångsplaceringar enligt LVU är mönstret något annorlunda för pojkar än när det gäller deras placeringar totalt (både enligt SoL och/eller LVU). Bland dem med två utlandsfödda föräldrar är LVU-placeringar vanligare bland pojkar födda i Sverige än bland pojkar födda utomlands (figur 6).

³¹ Se även Bilaga 3, figur B3 där andelen placerade respektive LVU-placerade vid olika åldrar redovisas bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar, fördelat efter om de själva var födda i Sverige eller utomlands.

Figur 6. Andel som varit tvångsplacerade t.o.m. 17 års ålder

Andel barn och unga i befolkningen som någon gång varit tvångsplacerade enligt LVU till och med 17 års ålder fördelat efter kön, föräldrarnas födelseland och eget födelseland. Folkbokförda i Sverige vid 17 års ålder. Födda 1991–2005. Procent.

Barn med två utlandsfödda föräldrar har kortare placeringstid

Barn med utlandsfödda föräldrar är placerade under kortare tid än barn med Sverigefödda föräldrar. Det framgår bland annat när man jämför andelen som är placerade vid olika åldrar (Bilaga 3, figur B1a och B2a), där skillnaderna är mindre mellan barn med utlandsfödda föräldrar och barn med Sverigefödda föräldrar än när man jämför andelen som varit placerade till och med olika åldrar (dvs. placeringserfarenhet: figur 1 och 3).

Det framgår också när man jämför den sammanlagda placeringstiden bland barn och unga som varit placerade någon gång under uppväxten (0–20 år). Bland dem som bott i Sverige hela studieperioden (födda 1991–2000) har de med två Sverigefödda föräldrar i genomsnitt varit placerade mer än ett år längre än de med två utlandsfödda föräldrar, 3,6 år jämfört med 2,4 år (tabell 2). Bland dem vars båda föräldrar är födda i muslimska länder är den genomsnittliga placeringstiden ännu kortare, 1,8 år (tabell B6, bilaga 3). Samma mönster återfinns bland yngre födelseårgångar.

Tabell 2. Sammanlagd tid i placering, genomsnitt

Genomsnittlig sammanlagd tid i placering till och med 20 års ålder eller år 2022 (för ej fyllda 20 år) bland barn och unga som varit placerade någon gång under uppväxten. Barn och unga födda i Sverige och ej utvandrade, födda 1991–2020. År.

Föräldrars födelseregion	1991–2000	2001–2010	2011–2020
Båda Sverigefödda	3,6	3,2	2,2
Båda utlandsfödda	2,4	1,9	1,3
En utlandsfödd och en Sverigefödd	3,6	2,9	1,9

Jämförelse av barn och unga med likartad socioekonomisk bakgrund

Barn och unga som placeras kommer ofta från grupper med sämre socioekonomiska förhållanden [3] eftersom det finns ett samband mellan olika former av sociala problem och lägre socioekonomi [8–11, 40]. Den nationella kartläggning som Socialstyrelsen gjorde år 2021 visade också att antalet anmälningar till socialtjänsten, om barn som riskerar att fara illa, varierar stort mellan kommuner. I kommuner där invånarna har lägre socioekonomisk status är antalet anmälningar per 1000 barn högre än i kommuner där invånarna har högre socioekonomisk status. De flesta anmälningar (60 procent) kom från polis, skola och hälso-, sjuk- och tandvård. [47]

För yngre barn är skälen till placering oftast kopplade till hemmiljö och föräldrars omsorgsförmåga, där exempelvis våldsutsatthet, missbruk eller psykisk sjukdom innebär att barnet riskerar att fara illa. För äldre barn är skälen till placering oftast kopplade till eget riskbeteende, exempelvis missbruk eller kriminalitet [3]. Även om ungas riskbeteende inte behöver ha samband med föräldrars omsorgsförmåga, så har det ofta samband med föräldrars socioekonomi genom exempelvis uppväxtmiljö och tillgång till resurser att bryta en negativ utveckling. Risken att unga dras in i missbruk och kriminalitet är exempelvis högre i bostadsområden med stora socioekonomiska utmaningar [48].

Lägre socioekonomi bland barn med två utlandsfödda föräldrar

För att undersöka om data tyder på att det finns omotiverade skillnader i placeringsmönster utifrån utländsk bakgrund behöver man jämföra barn och unga med likartade uppväxtvillkor. Det kan man göra med hjälp av multivariat analys (se Faktaruta 6. Multivariat analys) genom att ta hänsyn till olika bakgrundsfaktorer kopplade till uppväxtförhållanden (se Faktaruta 7. Bakgrundsfaktorer).

Resultaten från studien visar på stora socioekonomiska skillnader mellan barn med utlandsfödda föräldrar och barn med Sverigefödda föräldrar. Barn födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar bor exempelvis 18 gånger så ofta i bostadsområden med stora socioekonomiska utmaningar³², jämfört

---

³² Indelningen av bostadsområden baseras på andel personer med låg ekonomisk standard, andel personer med för gymnasial utbildning och andel personer som har haft ekonomiskt bistånd i minst tio månader och/eller har varit arbetslösa längre än sex månader.

med barn som har två Sverigefödda föräldrar. Deras föräldrar har också oftare lägre utbildning och står oftare utanför arbetsmarknaden. Det är också betydligt vanligare att merparten av den disponibla inkomsten utgörs av ekonomiskt bistånd. Bland 0–3-åringar födda i Sverige var det ungefär 14 gånger så vanligt bland barn med två utlandsfödda föräldrar som bland barn med två Sverigefödda föräldrar (tabell B7, bilaga 3).

Däremot var det mindre vanligt att utlandsfödda föräldrar vårdats av sjukvården (inom slutenvård eller specialiserad öppenvård) för diagnoser relaterade till psykiatriska tillstånd och missbruk. Bland barn med två utlandsfödda föräldrar hade föräldrarna exempelvis i 50 procents lägre grad vårdats inom sjukvården med diagnoser relaterade till alkohol och/eller narkotika, jämfört med barn med två Sverigefödda föräldrar. Vård till följd av våldsutsatthet var däremot vanligare både bland utlandsfödda föräldrar och bland barn till utlandsfödda föräldrar (tabell B7, bilaga 3).

Samband mellan sociala problem och låg socioekonomi

Olika sociala problem är vanligare i grupper med sämre socioekonomiska förhållanden. Sambanden är ofta komplexa och sammanvävda och förstärker varandra. Resultaten från den här studien visar bland annat att det är dubbelt så vanligt att föräldrar med långvarigt ekonomiskt bistånd (när barnen var 0–3 år) har vårdats inom hälso- och sjukvården för psykiatriska tillstånd, nästan tre gånger så vanligt att de vårdats för diagnoser relaterade till alkohol och/eller narkotika och fem gånger så vanligt att de vårdats för våldsutsatthet (övergrepp av annan person). Dödligheten har också samband med socioekonomi. I studien var det mer än dubbelt så vanligt att mamma respektive pappa avlidit innan barnet blev myndigt. Att barnet själv blivit utsatt för våld var också vanligare bland barn vars föräldrar hade långvarigt ekonomiskt bistånd, och risken att avlida under barndomen var omkring 60 procent högre jämfört med övriga barn (se bilaga 3, tabell B8).

Tid i Sverige påverkar sannolikheten att placeras

Förutom att ta hänsyn till socioekonomiska förhållanden vid jämförelse av placeringar behöver man även ta hänsyn till tiden som barnen bott i Sverige och haft möjlighet att bli placerad. De som invandrat till Sverige har kortare exponeringstid. Detsamma gäller personer som utvandrat eller avlidit innan de fyllde 21 år. Tiden i Sverige påverkar också valet av bakgrundsfaktorer, liksom om föräldrarna är folkbokförda i Sverige.

De multivariata analyserna tar hänsyn till tiden i Sverige i beräkningen av sannolikheten att placeras (se faktaruta 6). Däremot måste bakgrundsfaktorerna anpassas efter vid vilka åldrar barn och unga bodde i Sverige (se faktaruta 7).

Analysen har därför delats upp i två delar. En del som bara omfattar barn födda i Sverige, och en del som omfattar alla barn och unga oavsett om de är födda i Sverige eller utomlands.

Faktaruta 6.

Multivariat analys

Genom att ta hänsyn till olika bakgrundsfaktorer kan man likställa förhållanden som skiljer sig åt mellan grupper av barn och unga, och som har betydelse för sannolikheten att placeras under uppväxten. Därigenom kan man undersöka om sannolikheten att placeras skiljer sig åt mellan barn och unga med Sverigefödda föräldrar och barn och unga med utlandsfödda föräldrar när bakgrundsfaktorerna som ingår i analysen är lika.

I studien tar vi dels hänsyn till faktorer som är kopplade till socioekonomi (se nedan), och dels till faktorer som är kopplade till barns risk för utsatthet (se nedan). Valet av bakgrundsfaktorer begränsas av tillgången på uppgifter i de i nationella registren.

Den multivariata analysen är genomförd med hjälp av Cox regression som kan hantera tid (exponeringstid), eftersom individerna i studien kan följas under olika lång tid. De äldsta i studien är födda 1991 och kan följas under hela uppväxten, medan de yngsta är födda 2020 och kan bara följas ett par år (t.o.m. 2022). Exponeringstiden tar även hänsyn till invandring, utvandring och död.

Sannolikheten att placeras uttrycks som Hazard Ratio (HR) och kan tolkas på ungefär samma sätt som en relativ risk (RR), det vill säga som sannolikheten för att en viss händelse inträffar hos en grupp jämfört med en vald referensgrupp som har sannolikheten 1. HR=1 anger att sannolikheten är lika stor som hos referensgruppen och HR=2 anger att den är dubbelt så hög (eller två gånger så hög) som i referensgruppen. När HR är mindre än 1 är sannolikheten lägre än referensgruppens.

Faktaruta 7.

Bakgrundsfaktorer

Socioekonomiska bakgrundsfaktorer: De bakgrundsfaktorer som är kopplade till socioekonomi avser ekonomiskt bistånd (någon förekomst respektive utgör mer än hälften av den disponibla inkomsten), arbetsmarknadsanknytning (studerande, kärnarbetskraften, svag arbetsmarknadsanknytning respektive varken arbete eller studier) och utbildningsnivå (grundskole-, gymnasie- respektive eftergymnasial utbildning). I analyserna som presenteras i rapporten används mammans socioekonomiska förhållanden. I modellerna för barn födda i Sverige används faktorer från barnens tidiga uppväxtår, i modellerna för samtliga barn används faktorer vid varje given tidpunkt (tidsvarierande faktorer).

Faktorer kopplade till risk för utsatthet: Faktorerna som kopplar till barnets risk för utsatthet ingår bara i analyserna som omfattar barn födda i Sverige. De baseras på föräldrars vårdtillfällen inom hälso- och sjukvården (slutenvård och specialiserad öppenvård enligt Socialstyrelsens Patientregister) fr.o.m. barnets födelse.

Vårdtillfällena avser förhållanden som kan påverka föräldrars omsorgsförmåga, det vill säga diagnoser som relaterar till psykiatriska tillstånd, missbruk (alkohol och/eller narkotika) och våldsutsatthet (övergrepp av annan person). Observera att dessa bakgrundsfaktorer är så kallade "proxys" för faktisk våldsutsatthet, missbruksproblem och psykisk ohälsa genom att de bara fångar fall där föräldrarna vårdats inom hälso- och sjukvården.

Utöver detta ingår en faktor som anger om barnet själv vårdats inom hälso- och sjukvården (slutenvård och specialiserad öppenvård) för våldsutsatthet (övergrepp av annan person) före tonåren (vid 0–6 år respektive vid 7–12 år).

Övriga faktorer: Utöver faktorer kopplade till socioekonomi och risk för utsatthet ingår även bakgrundsfaktorer som anger om mamman eller pappan avlidit innan barnet blev myndigt (18 år), samt om båda föräldrarna var i tonåren vid barnets födelse. De ingår bara i analyserna som omfattar barn födda i Sverige.

För en mer detaljerad beskrivning av analysmetod och bakgrundsfaktorer se Bilaga 1 Metodbeskrivning.

Barn och unga födda i Sverige

Nära 85 procent av barnen och de unga i studien var födda i Sverige. När man jämför dem utan att ta hänsyn till några socioekonomiska faktorer (modell 1, tabell 3) så är mönstret ungefär desamma som i föregående avsnitt där vi jämförde andelarna placerade (Förekomst av placeringar i befolkningen). Det vill säga barn och unga med två utlandsfödda föräldrar har mer än dubbelt så hög sannolikhet att placeras (HR=2,21) som barn och unga med två Sverigefödda föräldrar, som är referensgrupp och har sannolikheten 1 (HR=1,00).

När man däremot tar hänsyn till socioekonomiska skillnader mellan grupperna så har barn och unga födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar lägre sannolikhet att placeras (HR=0,41, modell 2, tabell 3) än barn och unga med två Sverigefödda föräldrar. När en mer finfördelad landindelning används så framgår också att sannolikheten att placeras är lägre när båda föräldrarna är födda i länder där majoriteten av befolkningen är muslimer (HR=0,32, modell 2, tabell B10a) än när båda föräldrarna är födda i övriga länder (HR=0,51, modell 2, tabell B10a).

Tabell 3. Sannolikheten att placeras – barn och unga födda i Sverige

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU utan (modell 1) respektive med hänsyn till socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 2) samt bakgrundsfaktorer kopplade till risk för utsatthet (modell 3). Barn och unga födda i Sverige. Födda 1991–2020.

Föräldrars födelseregion	Mod.	Mod.	Mod.	Mod.	3**
	1	2	3	undre	övre
Båda Sverigefödda (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Båda utlandsfödda	2,21	0,41	0,77	0,75	0,78
En utlandsfödd och en Sverigefödd	1,97	1,19	1,24	1,22	1,27

* Beräknad med Cox regression (persontid i månader). Modell 1 med hänsyn till kön och födelseår. Modell 2 även hänsyn till samt mammas socioekonomi när barnet var 0–3 år (ekonomiskt bistånd, högsta utbildningsnivå samt arbetsmarknadsanknytning). Modell 3 även hänsyn till föräldrars vårdtillfällen med diagnoser relaterade till psykiatriska tillstånd, missbruk (narkotika och/eller alkohol) respektive övergrepp av annan person, barnets vårdtillfällen vid 0–6 års ålder med diagnoser relaterade till övergrepp av annan person, föräldrars död innan barnet fyllt 18 år, föräldrar <20 år vid barnets födelse. Se tabell B9a, bilaga 3.

** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

Barn och unga födda i Sverige med en utlandsfödd och en Sverigefödd förälder har dock högre sannolikhet att placeras än barn med två Sverigefödda föräldrar, även då man tar hänsyn till socioekonomiska faktorer (HR=1,19, modell 2, tabell 3). Och när den utlandsfödda föräldern är född i ett muslimskt land är sannolikheten högre än när föräldern är född i något övrigt land (HR=1,24 jämfört med HR=1,14, modell 2, tabell B10a).

Av de socioekonomiska faktorerna uppvisar långvarigt ekonomiskt bistånd (mer än 50 procent av den disponibla inkomsten) under barnets första år (0–

3 år) starkast samband med sannolikheten att placeras. Bland mödrar med långvarigt ekonomiskt bistånd är sannolikheten att barnen placeras någon gång under uppväxten nästan 10 gånger så hög (HR=9,86, modell 2, tabell B9a) som bland mammor som inte hade något ekonomiskt bistånd.

För barn och unga med två utlandsfödda föräldrar är det främst de socioekonomiska bakgrundsfaktorerna som reducerar den högre sannolikheten att placeras jämfört med barn med två Sverigefödda föräldrar. När man också tar hänsyn till bakgrundsfaktorer kopplade till risk för utsatthet (föräldrars och barns sjukhusvård för våldsutsatthet samt föräldrars sjukhusvård för diagnoser relaterade till missbruk och psykiatriska tillstånd) stiger sannolikheten att placeras i förhållande till barn och unga med två Sverigefödda föräldrar (modell 2: HR=0,41 jämfört med modell 3: HR=0,77) även om den fortfarande är 23 procent lägre än bland barn och unga med två Sverigefödda föräldrar (modell 3: HR=0,77 jämfört med HR=1,00).

Även när faktorer kopplade till risk för utsatthet inkluderas i analysen så har mammas långvariga ekonomiska bistånd starkast samband med sannolikheten att placeras (HR=4,99, modell 3, tabell B9a). Andra faktorer som uppvisar starkt samband är om mamma avlidit innan barnet blev myndigt (HR=4,00) och om barnet vårdats för våldsutsatthet (HR=3,26).

Att föräldrarna vårdats för diagnoser relaterade till psykiatriska tillstånd, missbruk och våldsutsatthet fördubblar sannolikheten för barn och unga att placeras när man kontrollerar för övriga faktorer i analysen (modell 3, tabell B9a).

Lägre sannolikhet bland barn med föräldrar födda i länder där majoriteten av befolkningen är muslimer

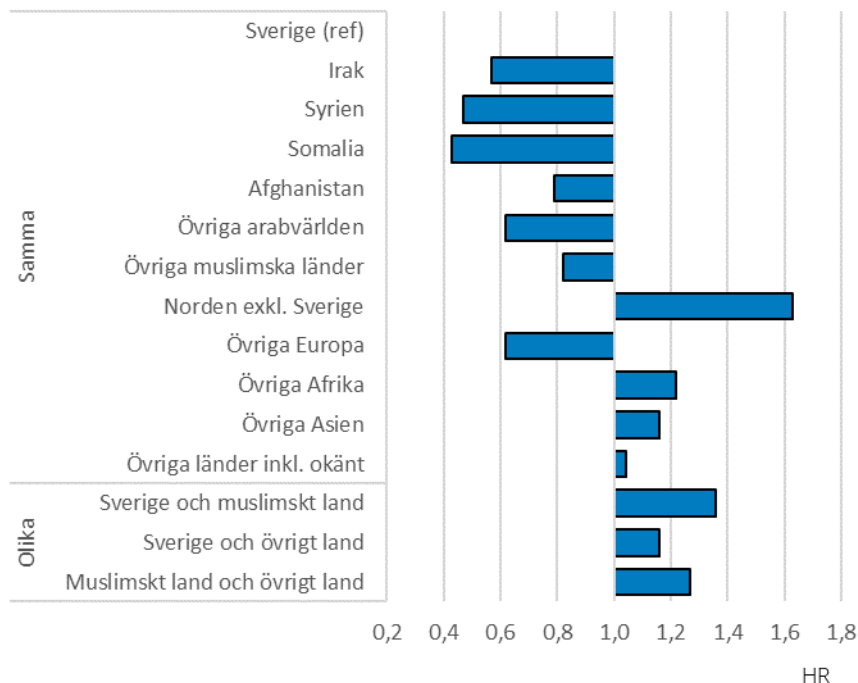
Barn och unga vars båda föräldrar är födda i länder där majoritetsbefolkningen är muslimer har lägre sannolikhet att placeras än barn och unga vars båda föräldrar är födda i övriga länder (modell 3, tabell B10a, HR=0,65 jämfört med HR=0,88).

Av alla barn och unga födda i Sverige har de vars båda föräldrar är födda i Somalia lägst sannolikhet att placeras och de vars båda föräldrar är födda i andra nordiska länder än Sverige högst sannolikhet att placeras, när man tar hänsyn till samtliga bakgrundsfaktorer i studien (figur 7).

Figur 7. Justerad sannolikhet att placeras – finfördelad landindelning

Sannolikhet (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU efter justering för samtliga bakgrundsfaktorer**. Barn och unga födda i Sverige. Födda 1991–2020.

Föräldrars födelseregion:

Landindelning i bilaga 2. * Beräknad med Cox regression (persontid i månader). ** Hänsyn till kön, födelseår, mammas socioekonomi när barnet var 0–3 år (ekonomiskt bistånd, högsta utbildningsnivå samt arbetsmarknadsanknytning), föräldrars vårdtillfällen med diagnoser relaterade till psykiatriska tillstånd, missbruk (narkotika och/eller alkohol) respektive övergrepp av annan person, barnets vårdtillfällen vid 0–6 års ålder med diagnoser relaterade till övergrepp av annan person, föräldrars död innan barnet fyllt 18 år, föräldrar <20 år vid barnets födelse. Se modell 3, tabell B10a, bilaga 3.

Även lägre sannolikhet att placeras enligt LVU

Mönstret är ungefär detsamma när analysen begränsas till tvångsplaceringar enligt LVU, som när analysen omfattar alla placeringar (dvs. både SoL och/eller LVU). När man tar hänsyn till socioekonomiska förhållanden reduceras sannolikheten kraftigt bland barn och unga födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar. Den är då ungefär hälften så hög som bland barn och unga med två Sverigefödda föräldrar (HR=0,48, modell 2, tabell 4).

När bakgrundsfaktorerna som är kopplade till risk för utsatthet (barn och föräldrars vårdtillfällen med diagnoser relaterade till våldsutsatthet, samt föräldrars vårdtillfällen relaterade till alkohol, narkotika och psykiatriska tillstånd) inkluderas i modellen tillsammans med övriga bakgrundsfaktorer (föräldrars död och tonårsföräldraskap) så stiger sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar i förhållande till barn och unga med två Sverigefödda föräldrar. Den är dock fortfarande lägre bland barn och unga med två utlandsfödda

föräldrar än bland barn med två Sverigefödda föräldrar (HR=0,93 jämfört med HR=1,00, modell 3, tabell 4). Bland barn med en Sverigefödd förälder och en utlandsfödd förälder kvarstår en högre sannolikhet att tvångsplaceras enligt LVU även när man tar hänsyn till samtliga bakgrundsfaktorer (HR=1,30, modell 3, tabell 4).

Tabell 4. Sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU – barn och unga födda i Sverige

Sannolikhet (Hazard Ratio*) att tvångsplaceras enligt LVU utan (modell 1) respektive med hänsyn till socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 2) samt bakgrundsfaktorer kopplade till utsatthet (modell 3). Barn och unga födda i Sverige. Födda 1991–2020.

Föräldrars födelseregion	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. 3** undre	Mod. 3** övre
Båda Sverigefödda (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Båda utlandsfödda	2,58	0,48	0,93	0,90	0,96
En utlandsfödd och en Sverigefödd	2,09	1,25	1,30	1,27	1,34

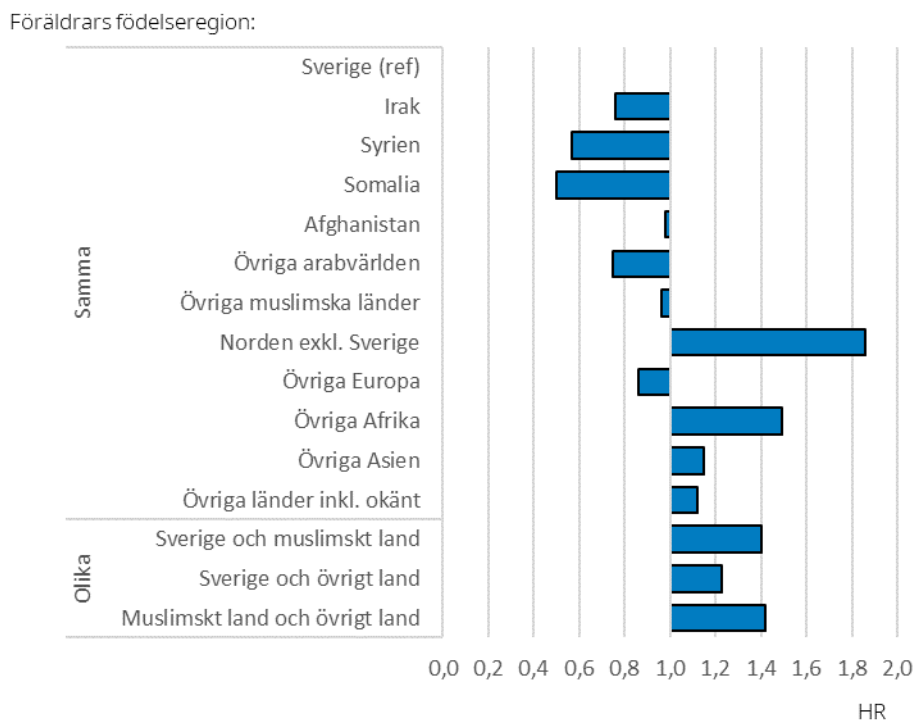
* Beräknad med Cox regression (persontid i månader). Modell 1 med hänsyn till kön och födelseår. Modell 2 även hänsyn till samt mammas socioekonomi när barnet var 0–3 år (ekonomiskt bistånd, högsta utbildningsnivå samt arbetsmarknadsanknytning). Modell 3 även hänsyn till föräldrars vårdtillfällen med diagnoser relaterade till psykiatriska tillstånd, missbruk (narkotika och/eller alkohol) respektive övergrepp av annan person, barnets vårdtillfällen vid 0–6 års ålder med diagnoser relaterade till övergrepp av annan person, föräldrars död innan barnet fyllt 18 år, föräldrar <20 år vid barnets födelse. Se tabell B9b, bilaga 3.
** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

När en mer finfördelad indelning av föräldrars födelseländer används framgår att barn vars båda föräldrar är födda i länder där majoriteten av befolkningen uppskattas vara muslimer³³, och barn vars föräldrar är födda i europeiska länder exklusive Norden, har lägst sannolikhet att placeras enligt LVU när man tar hänsyn till samtliga bakgrundsfaktorer. Högst sannolikhet att placeras enligt LVU har barn vars båda föräldrar är födda i andra nordiska länder än Sverige (figur 8).

³³ Sannolikheten är inte signifikant lägre än referensgruppens (båda föräldrar födda i Sverige) för barn vars båda föräldrar är födda i Afghanistan respektive övriga muslimska länder (se modell 3, tabell B10b, bilaga 3).

Figur 8. Justerad sannolikhet att tvångsplaceras enligt LVU – finfördelad landindelning

Sannolikhet (Hazard Ratio*) att placeras enligt LVU efter justering för samtliga bakgrunds-faktorer**. Barn och unga födda i Sverige. Födda 1991–2020.

Landindelning i bilaga 2. * Beräknad med Cox regression (persontid i månader). ** Hänsyn till kön, födelseår, mammas socioekonomi när barnet var 0–3 år (ekonomiskt bistånd, högsta utbildningsnivå samt arbetsmarknadsanknytning), föräldrars vårdtillfällen med diagnoser relaterade till psykiatriska tillstånd, missbruk (narkotika och/eller alkohol) respektive övergrepp av annan person, barnets vårdtillfällen vid 0–6 års ålder med diagnoser relaterade till övergrepp av annan person, föräldrars död innan barnet fyllt 18 år, föräldrar <20 år vid barnets födelse. Se modell 3, tabell B10b, bilaga 3.

Bostadsområden

I samarbete med Delegationen mot segregation (Delmos) har Statistiska centralbyrån utvecklat en indelning av bostadsområden utifrån hur områden förhåller sig till varandra avseende socioekonomisk status. Indelningen baseras på andel personer med låg ekonomisk standard, andel personer med förgymnasial utbildning och andel personer som har haft ekonomiskt bistånd i minst tio månader och/eller har varit arbetslösa längre än sex månader. Indelningen baseras alltså på ungefär samma förhållanden som de individuella bakgrundsfaktorerna i analysen, men på områdesnivå.

Eftersom indelningen av bostadsområden bara finns tillgänglig från år 2011 ingår bara de yngre födelseårgångarna (födda 2011–2020) i dessa analyser. Det betyder att de äldsta (födda 2011) kan följas till 11 års ålder och de yngsta (födda 2020) till två års ålder. Analysen gäller således en delgrupp.

Resultaten visar att typ av område svarar för en stor del av den högre sannolikheten att placeras bland barn födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar jämfört med barn med två Sverigefödda föräldrar. När man justerar för bostadsområde sjunker sannolikheten att placeras från att vara ungefär dubbelt så hög utan hänsyn till bakgrundsfaktorer (HR=2,03, modell 1A, tabell B11), till att vara ungefär 20 procent högre (HR=1,23, modell 1B, tabell B11). Sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU sjunker från drygt dubbelt så hög (HR=2,21, modell 1A, tabell B11), till ungefär 50 procent högre (HR=1,48, modell 1B, tabell B11).

När även de individuella socioekonomiska faktorerna inkluderas i modellen blir sannolikheten att placeras bland barn födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar betydligt lägre jämfört med barn med två Sverigefödda föräldrar (HR=0,34 jämfört med HR=1,00, modell 2, tabell B11). Detsamma gäller sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU (HR=0,40 jämfört med HR=1,00, modell 2, tabell B11).

När man tar hänsyn till individuella socioekonomiska faktorer är sannolikheten att placeras lägre i bostadsområden med stora socioekonomiska utmaningar jämfört med områden med goda socioekonomiska förutsättningar (HR=0,67 jämfört med HR=1,00, modell 2, tabell B11). Detta gäller i ännu högre grad tvångsplaceringar enligt LVU där sannolikheten bara är hälften så hög i områden med stora socioekonomiska utmaningar som i områden med goda socioekonomiska förutsättningar (HR=0,54 jämfört med HR=1,00, modell 2, tabell B11).

När alla bakgrundsfaktorer slutligen inkluderas i modellen, det vill säga bostadsområde, socioekonomiska faktorer och faktorer kopplade till utsatthet har barn födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar fortfarande något lägre sannolikhet att placeras än barn födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar (HR=0,94 jämfört med HR=1,00, modell 3, tabell B11). De har däremot något högre sannolikhet att tvångsplaceras enligt LVU (HR=1,14 jämfört med HR=1,00, modell 3, tabell B11) när man kontrollerar för alla bakgrundsfaktorer.

Jämförelse av barn och unga födda i Sverige och utomlands

Omkring 15 procent av barnen och de unga i studien var födda utomlands. I det här avsnittet jämförs barn och unga både utifrån föräldrarnas födelseland och deras eget födelseland.

Placeringar är vanligare bland barn och unga som är födda utomlands, jämfört med barn och unga födda i Sverige (se figur 5 och 6 i avsnittet Förekomst av placeringar). Under senare år har skillnaderna mellan grupperna också varit större än tidigare till följd av att många ensamkommande asylsökande barn kommit till Sverige. Dessa är i princip alltid placerade under den första tiden i Sverige. Ensamkommande asylsökande barn och unga utan registrerade föräldrar (biologiska eller adoptivföräldrar) ingår dock inte i analyserna i det här avsnittet.³⁴ Utlandsfödda adoptivbarn kan också vara formellt placerade hos adoptivföräldrarna under den inledande adoptionsfasen. Den gruppen är dock ganska liten, särskilt i yngre födelseårgångar.

Även bland barn och unga födda utomlands har socioekonomiska faktorer stor betydelse för sannolikheten att placeras

Resultaten från analyserna där samtliga barn och unga ingår, det vill säga både de som är födda i Sverige och utomlands, uppvisar samma mönster som analyserna där bara barn och unga födda i Sverige ingick.

Utan hänsyn till socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 1, tabell 5) har barn och unga med utlandsfödda föräldrar högre sannolikhet att placeras. Allra högst är sannolikheten bland barn och unga som är födda utomlands med två utlandsfödda föräldrar. De har mer än tre gånger så hög sannolikhet att placeras som barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar (HR=3,54 jämfört med HR=1,00).

Även bland barn och unga med två Sverigefödda föräldrar är sannolikheten högre att placeras bland dem som är födda utomlands jämfört med dem som är födda i Sverige (HR=1,75 jämfört med HR=1,00. Resultaten visar att detta har samband med ålder vid invandring och adoption.³⁵ Och när man tar hänsyn till detta (modell 2, tabell 5) så är sannolikheten att placeras bland barn och unga med två Sverigefödda föräldrar lägre bland dem som är födda

³⁴ Bakgrundsvariablerna i analysen grundas på uppgifter om föräldrarna, varför barn och unga utan registrerad förälder i Sverige har exkluderats.

³⁵ Sannolikheten att placeras ökar med stigande ålder (HR=1,09, modell 2, tabell B9a i bilaga 3), och adopterade har nästan 2,5 gånger så hög sannolikhet att placeras som andra barn (HR=2,42, modell 2, tabell B9a i bilaga 3).

utomlands jämfört med dem som är födda i Sverige (HR=0,89 jämfört med HR=1,00).

Även bland barn och unga som är födda utomlands med två utlandsfödda föräldrar reduceras den högre sannolikheten att placeras i förhållande till referensgruppen (barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar) när man tar hänsyn till ålder vid invandring och adoption (från HR=3,45 till HR=2,11). Den är dock fortfarande mer än två gånger så hög (HR=2,11 jämfört med HR=1,00).

När man tar hänsyn till socioekonomiska faktorer (modell 3, tabell 5) reduceras hela den högre sannolikheten att placeras bland barn och unga som är födda utomlands med två utlandsfödda föräldrar jämfört med barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar. När barn och unga med likartade socioekonomiska förhållanden jämförs så är sannolikheten att placeras bara hälften så hög bland barn och unga födda utomlands med två utlandsfödda föräldrar som bland barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar (HR=0,52 jämfört med HR=1,00).

Den faktor som har starkast samband med sannolikheten att placeras är om mamma har ekonomiskt bistånd under uppväxten. Barn och unga vars mödrar har ekonomiskt bistånd har 4 till 5 gånger så hög sannolikhet att placeras som barn vars mödrar inte har ekonomiskt bistånd (se tabell B12a, modell 3, bilaga 3).

Tabell 5. Sannolikheten att placeras – samtliga barn och unga

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU utan (modell 1) respektive med hänsyn till ålder och adoption (modell 2) samt socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 3). Samtliga med någon registrerad förälder (n=3 718 299). Födda 1991–2020.

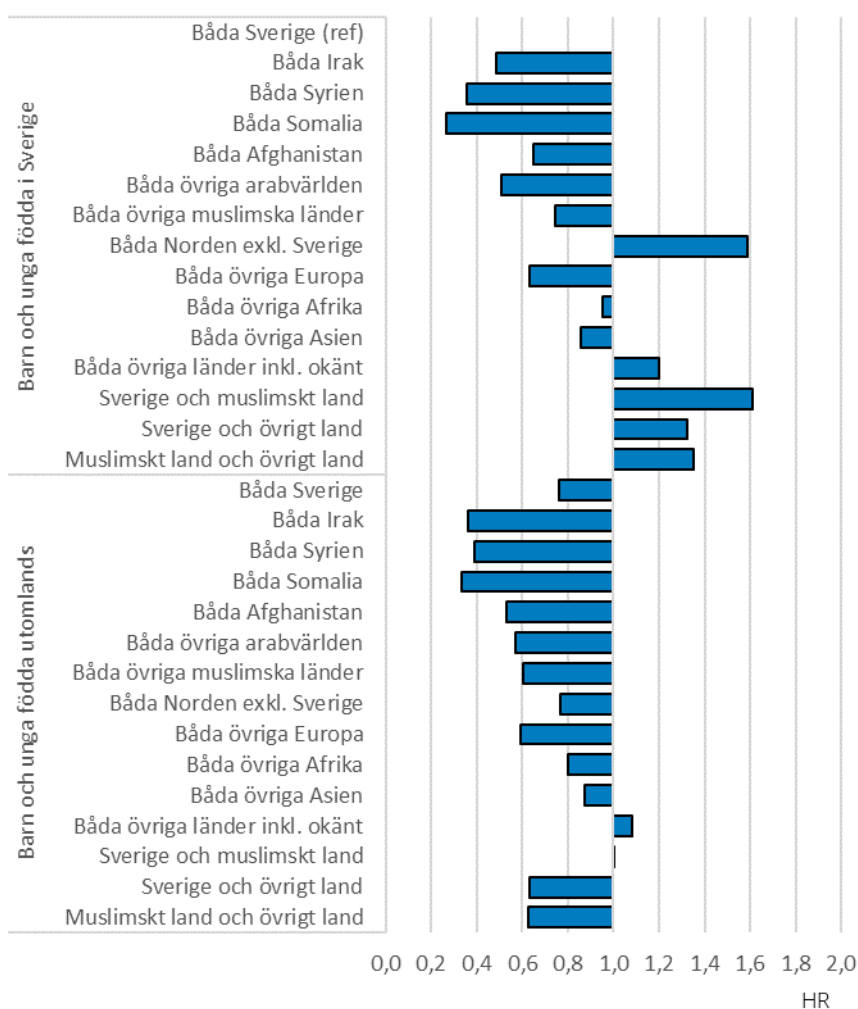
Barnets födelseland	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. 3** undre	Mod. 3** övre
Föräldrars födelseländer	1	2	3	undre	övre
Barn och unga födda i Sverige					
Båda Sverigefödda (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Båda föräldrar utlandsfödda	1,83	1,66	0,67	0,66	0,68
En utlandsfödd och en Sverigefödd	1,85	1,78	1,44	1,42	1,47
Barn och unga födda utomlands					
Båda Sverigefödda	1,75	0,89	0,69	0,62	0,76
Båda utlandsfödda	3,54	2,11	0,52	0,51	0,53
En utlandsfödd och en Sverigefödd	1,38	0,99	0,73	0,68	0,79

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i år). ref. = Referensgrupp (HR=1). Bakgrundsfaktorer framgår av tabell B12a i bilaga 3. ** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

En mer finfördelad indelning av födelseländer (figur 9) visar att när man tar hänsyn till socioekonomiska förhållanden så har nästan alla grupper av barn och unga med utländsk bakgrund lägre sannolikhet att placeras än Sverigefödda barn med två Sverigefödda föräldrar (referensgruppen). Bland barn och unga födda utomlands är det bara de vars båda föräldrar är födda i ”övriga” länder som har högre sannolikhet än referensgruppen. Bland barn och unga födda i Sverige har bara de med två föräldrar födda i Norden exkl. Sverige, de med två föräldrar födda i övriga länder och de med föräldrar födda i olika födelseregioner högre sannolikhet att placeras än referensgruppen.

Figur 9. Justerad sannolikhet att placeras – finfördelad landindelning

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU efter justering för bakgrundsfaktorer**. Samtliga med någon registrerad förälder (n=3 718 299). Födda 1991–2020.

Landindelning i bilaga 2. * Beräknad med Cox regression (persontid i år). ** Hänsyn till kön, födelseår, ålder, adoption, mammas socioekonomi (ekonomiskt bistånd, högsta utbildningsnivå samt arbetsmarknadsanknytning). Se modell 3, tabell B13a, bilaga 3.

Likartat mönster för tvångsplaceringar som för placeringar totalt

Mönstren är ganska likartade för tvångsplaceringar enligt LVU (tabell 6) som för placeringar totalt (tabell 5). Barn och unga födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar har dock något högre sannolikhet att tvångsplaceras (HR=2,18) än att placeras totalt (HR=1,83), när man jämför med barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar utan att ta hänsyn till bakgrundsfaktorer (modell 1).

Bland barn och unga födda utomlands med två utlandsfödda föräldrar är sannolikheten att tvångsplaceras mer än tre gånger så hög, som bland barn födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar (HR=3,45 jämfört med HR=1,00).

Tabell 6. Sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU - samtliga barn och unga

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt LVU utan (modell 1) respektive med hänsyn till ålder och adoption (modell 2) samt socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 3). Samtliga med någon registrerad förälder (n=3 718 299). Födda 1991–2020.

Barnets födelse-land	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. 3 undre	Mod. 3 övre
Föräldrars födelse-länder	1	2	3	undre	övre
Barn och unga födda i Sverige					
Båda Sverigefödda (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Båda föräldrar utlandsfödda	2,18	1,96	0,78	0,76	0,80
En utlandsfödd och en Sverigefödd	1,96	1,88	1,51	1,47	1,55
Barn och unga födda utomlands					
Båda Sverigefödda	1,43	0,85	0,79	0,67	0,94
Båda utlandsfödda	3,45	2,00	0,55	0,54	0,57
En utlandsfödd och en Sverigefödd	1,47	1,07	0,97	0,86	1,09

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelse-region har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i år). ref. = Referensgrupp (HR=1). Bakgrundsfaktorer framgår av tabell B12b i bilaga 3. ** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

När man tar hänsyn till ålder vid invandring och adoption (modell 2) så reduceras en stor del av den högre sannolikheten bland barn och unga som är födda utomlands. Bland dem med två utomlandsfödda föräldrar sjunker den från att vara mer än tre gånger så hög till att vara två gånger så hög (HR=2,00). Och bland dem med två Sverigefödda föräldrar är sannolikheten lägre bland barn och unga födda utomlands än bland barn och unga födda i Sverige (HR=0,85 jämfört med HR=1,00).

När man även tar hänsyn till socioekonomiska faktorer i analysen (modell 3) så har utlandsfödda barn och unga lägre sannolikhet att placeras än barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar. Detsamma gäller barn och unga födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar. Den enda grupp som har högre sannolikhet att tvångsplaceras än barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar, är barn och unga födda i Sverige med en utlandsfödd och en Sverigefödd förälder (HR=1,51 jämfört med HR=1,00).

Av bakgrundsfaktorerna har mammas ekonomiska bistånd starkast samband med sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU. För barn och unga där mer än hälften av den disponibla inkomsten utgjordes av ekonomiskt bistånd var sannolikheten mer än 6 gånger så hög, som bland barn vars mödrar inte hade något ekonomiskt bistånd (se tabell B12b, modell 3, bilaga 3).

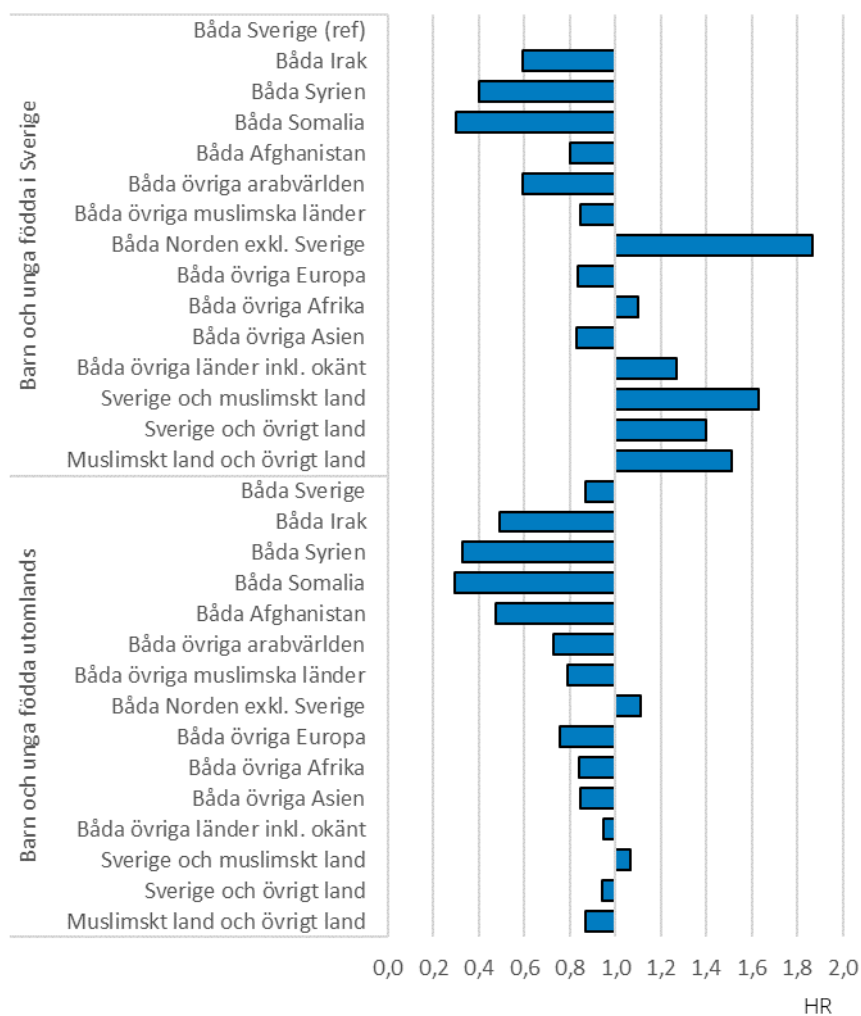
En mer finfördelad indelning av födelseländer (figur 10) visar att när man tar hänsyn till socioekonomiska förhållanden så har barn och unga födda i Sverige med två föräldrar födda i ett annat nordiskt land högst sannolikhet att tvångsplaceras enligt LVU. Deras sannolikhet är drygt 80 procent högre än barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar.

För barn och unga vars båda föräldrar är födda i länder där majoritetsbefolkningen är muslimer har alla grupper lägre sannolikhet att tvångsplaceras än referensgruppen (barn och unga födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar). Det gäller både barn och unga födda i Sverige och barn och unga födda utomlands (figur 10).

Däremot har barn och unga där den ena föräldern är född i ett land där majoriteten av befolkningen är muslimer och den andra är född i Sverige högre sannolikhet att tvångsplaceras än referensgruppen. Det gäller framför allt barn och unga födda i Sverige. För barn och unga med en förälder född i ett land där majoriteten av befolkningen är muslimer och en förälder född i övrigt land har barn och unga födda i Sverige högre sannolikhet att tvångsplaceras än referensgruppen, medan det omvända gäller för barn och unga som är födda utomlands (figur 10).

Figur 10. Justerad sannolikhet att tvångsplaceras enligt LVU – finfördelad landindelning

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt LVU efter justering för bakgrundsfaktorer**. Samtliga med någon registrerad förälder (n=3 718 299). Födda 1991–2020.

Landindelning i bilaga 2. * Beräknad med Cox regression (persontid i år). ** Hänsyn till kön, födelseår, ålder, adoption, mammas socioekonomi (ekonomiskt bistånd, högsta utbildningsnivå samt arbetsmarknads-anknytning). Se modell 3, tabell B13b, bilaga 3.

Avslutande diskussion

Sammanfattningsvis visar resultaten att socialtjänstens placeringar av barn och unga har samband med socioekonomiska faktorer, det vill säga med faktorer som rör familjers sociala och ekonomiska förhållanden, snarare än föräldrars födelse-land.

Vid jämförelse *utan hänsyn till socioekonomiska skillnader* mellan grupper är placeringar vanligare bland barn och unga med utlandsfödda föräldrar än bland barn och unga med Sverigefödda föräldrar. När man däremot tar hänsyn till socioekonomiska skillnader så att barn och unga *med likartade socioekonomiska uppväxtförhållanden* jämförs har de med två utlandsfödda föräldrar lägre sannolikhet att placeras än de med två Sverigefödda föräldrar. Detta gäller både frivilliga placeringar och tvångsplaceringar enligt LVU.

Resultaten överensstämmer med tidigare svensk [7, 15, 44–45] och internationell forskning [8–10, 16–18], som visat att den överrepresentation som finns inom samhällsvården, av barn och unga från olika minoritetsgrupper, har starkt samband med socioekonomiska faktorer.

Heltäckande men trubbiga data

Den här studien utgår från nationella registerdata, vilket innebär att den både har styrkor och svagheter. Styrkan är att studien är heltäckande, det vill säga att alla som är folkbokförda i Sverige ingår i studien. Resultaten gäller alltså inte bara ett litet urval av befolkningen.

Svagheten är att data inte är så detaljerade eftersom de är upprättade utifrån administrativa ändamål. När det gäller placeringar finns exempelvis uppgift om datum, lagstöd och placeringsform. Däremot finns inga uppgifter om den utredning som gjordes innan placering, eller om skälen till en viss placering.

Syftet med studien är att undersöka om nationella registerdata pekar mot att det finns omotiverade skillnader i placeringsmönster mellan barn och unga med svensk och utländsk bakgrund, det vill säga om data tyder på att socialtjänsten särbehandlar barn och unga med utlandsfödda föräldrar.

Studien är gjord mot bakgrund av LVU-kampanjen som hävdar att barn med utländsk bakgrund placeras i högre grad än barn med svensk bakgrund, och att detta särskilt gäller muslimska barn [1]. Vissa resultat redovisas därför uppdelade på om föräldrarna är födda i länder där majoriteten av befolkningen uppskattas vara muslimer eller i övriga länder. Här är det viktigt att påpeka att detta inte är liktydigt med att föräldrar födda i dessa länder själva är muslimer. I studien används födelse-land eftersom det inte finns registeruppgifter för religiös tillhörighet på individnivå.

Sociala problem vanligare i grupper med lägre socioekonomisk status

Det är väl känt, både i Sverige och i andra västländer, att placerade barn och unga oftare kommer från grupper med sämre socioekonomiska förhållanden [7]. Det beror på att det finns ett samband mellan sociala problem och lägre socioekonomi, vilket även resultaten i denna studie visar (exempelvis tabell B8, bilaga 3). För små barn har skälen till placering ofta samband med olika sociala problem hos föräldrarna som påverkar deras föräldraförmåga. För äldre barn har skälen till placering ofta samband med deras eget riskbeteende [3].

I analyserna har vi använt mammas³⁶ socioekonomi, skattat utifrån utbildningsnivå, arbetsmarknadsanknytning och försörjning. Faktorer kopplade till risk för utsatthet ingår också i analyserna. Bland annat om barnet eller föräldrarna vårdats inom hälso- och sjukvården för diagnoser kopplade till våldsutsatthet, och om föräldrarna vårdats för diagnoser relaterade till missbruk och psykiatriska tillstånd. Dessa faktorer är så kallade ”proxys”, det vill säga indirekta mått för social utsatthet. För enskilda individer behöver de inte uttrycka social problematik eller utsatthet, men på gruppnivå antas de ge ett ungefärligt mått av omfattningen inom gruppen.

Lägre socioekonomi bland utlandsfödda

Resultaten från studien visar att barn med utlandsfödda föräldrar i betydligt högre utsträckning än barn med Sverigefödda föräldrar kommer från grupper med lägre socioekonomisk status, och att när man tar hänsyn till det så är sannolikhet att placeras inte förhöjd bland barn med två utlandsfödda föräldrar. Den är tvärtom lägre än bland barn med två Sverigefödda föräldrar.

Även i övriga västvärlden har invandrargrupper generellt sämre socioekonomiska förutsättningar än den infödda befolkningen [12–13]. Invandrare är dock en heterogen grupp, och hur väl och hur snabbt de kan etablera sig i ett nytt land beror på faktorer som är kopplade till deras levnadsförhållanden i ursprungslandet, skälen till migration, migrationsprocessen och faktorer i det land de migrerat till. Migration styrs av många faktorer, både på övergripande samhällsnivå och individuell nivå. Faktorer knutna till ursprungslandet och mottagarlandet brukar ibland delas in i ”push- och pull”-faktorer, där push-faktorer är faktorer som driver

---

³⁶ Under analysarbetet har även pappas socioekonomiska förhållanden inkluderats i modellerna, vilket inte förändrar de resultaten.

migranter från ursprungslandet, exempelvis krig, och pull-faktorer är faktorer som attraherar migranter att flytta till ett visst land, exempelvis bättre ekonomiska villkor. [14, 49]

Socioekonomiska levnadsförhållanden inom invandrargrupper (och andra grupper) är generellt kopplade till etableringen på arbetsmarknaden, dels hur snabbt efter invandringen de kan komma i arbete, och dels inom vilka sektorer de kan få arbete. Viktiga faktorer är då bland annat gruppens utbildningsnivå, kunskap i språket som talas i mottagarlandet och tidigare arbetslivserfarenhet. För akademiker och högtbildade behöver exempelvis inte språket vara ett hinder, eftersom engelska ofta är arbetspråk, och orsaken till migration kan vara att man fått en tjänst på något universitet eller företag. Sådan migration kan sägas vara styrd av ”pull-faktorer” dvs. av fördelaktiga möjligheter i mottagarlandet. För migranter som flytt från ett land i krig är situationen oftast en helt annan, med svårigheter både innan och under migrationsprocessen. För dessa grupper är det främst push-faktorer som driver migrationen, man har inte valt att flytta till ett annat land utan tvingats att flytta från ursprungslandet. [14, 49]

Ökad påfrestning

Migrationen i sig innebär ofta en ökad påfrestning för familjer som kan medföra ett ökat behov av stödinsatser. De flesta som invandrat till Sverige under senare år har tvingats lämna hemlandet på grund av finansiella, sociala eller politiska förhållanden, vilket kan ha skapat en livskris. Migrationen sker också ofta i faser med olika former av osäkerhet och belastning under långa perioder, vilket påverkar föräldrars förmåga att skapa trygghet och svara upp mot barns behov. Familjemedlemmar kan även ha levt åtskilda under längre perioder vilket resulterat i slitningar mellan familjemedlemmar [50]. De barn och unga som migrerat på egen hand har också ofta varit utsatta och levt under svåra förhållanden medan de varit på flykt [51].

Under etableringsfasen i det nya landet kan isolering, språksvårigheter och avsaknad av sociala nätverk och stödstrukturer ge upphov till ytterligare utmaningar. Till det kommer svårigheter att navigera i ett samhälle som man är obekant med. Att familjemedlemmar anpassar sig olika snabbt till den nya kulturen kan också skapa konflikter inom familjen, exempelvis mellan barn och föräldrar. Internationell forskning visar att ökad föräldrastress är vanligt i invandrarfamiljer där föräldrar kan uppleva att de förlorat kontrollen och närheten till sina barn. [50]

I den internationella forskningen beskrivs också hur socialtjänsten, som är utformad enligt nationella behov, har svårt att svara upp mot behoven i en allt mer globaliserad värld där många klienter kommer från olika kulturer och miljöer [50, 52–54]. I en norsk studie [27] där socialarbetare

intervjuades om utmaningar i arbetet med klienter med utländsk bakgrund identifierades fem centrala områden där utmaningarna var som störst: (1) Kommunikationsproblem orsakade av brist på gemensamt språk. (2) Kommunikationsproblem orsakade av olika beteendekoder i samspelet med professionella aktörer. (3) Kulturella skillnader i föräldra-barn-relationen. (4) Hälsoproblem utan tillräcklig medicinsk behandling. (5) Strukturella barriärer inom hälso- och välfärdssystemet och otillräcklig anpassning till minoritetsgruppers behov.

Lägre grad av stöd och insatser trots större behov

Resultaten visar att när barn och unga med likartade socioekonomiska förhållanden jämförs så har de med två utlandsfödda föräldrar lägre sannolikhet att placeras än de med två Sverigefödda föräldrar. Det gäller även placeringar enligt LVU. När födelseländerna delas in i olika grupper så har barn och unga med två föräldrar födda i länder där majoriteten av befolkningen uppskattas vara muslimer lägre sannolikhet att placeras än barn och unga med två föräldrar födda i övriga länder.

Resultaten väcker därmed frågan om barn och unga med utlandsfödda föräldrar får det stöd som de behöver och har rätt till. Studier av barnvårdsutredningar pekar också mot att barn med utländsk bakgrund inte har tillgång till insatser från socialtjänsten (både öppenvårdsinsatser och placeringar utanför hemmet) i samma utsträckning som övriga barn, när bakgrundsfaktorer och bedömd risk beaktas. Detta gäller särskilt pojkar med utländsk bakgrund. [24–25]

En av förklaringarna som lyftes i en forskningsstudie som genomfördes på uppdrag av Diskrimineringsombudsmannens [26] var att det inte fanns resurser att möta upp de stora behov som fanns i socioekonomiskt utsatta områden, vilket också våra resultat indikerar. I de yngre födelseårgångarna i studien (födda 2011–2020) var det betydligt vanligare (18 gånger) att barn med två utlandsfödda föräldrar bodde i områden med stora socioekonomiska utmaningar jämfört med jämnåriga med två Sverigefödda föräldrar. Och när alla bakgrundsfaktorer ingick i analyserna, det vill säga föräldrars födelseland, socioekonomiska faktorer och faktorer kopplade till risk för utsatthet, så hade barn från områden med stora socioekonomiska utmaningar nästan 40 procents lägre sannolikhet att placeras jämfört med jämnåriga från bostadsområden med goda socioekonomiska förutsättningar (tabell B11, modell 3, bilaga 3).

En annan förklaring till underutnyttjande av socialtjänstens insatser är att vårdnadshavarna eller barnen själva tackar nej till insatser, dels på grund av rädsla för socialtjänsten och dels för att olika strukturella faktorer gör att

insatserna är sämre anpassade för familjer med utländsk bakgrund. [24–26] Det är också möjligt att det svenska systemet som betonar familjestöd och är inriktat mot tidiga och förebyggande insatser i samarbete med familjen [4–5] misstolkas av föräldrar som kommer från länder där den sociala barnvården främst är inriktad på barnskydd och där trösklarna för insatser från samhället är högre.

Det är inte bara inom socialtjänsten som utlandsfödda söker insatser i lägre grad. Det gäller även inom andra verksamheter som exempelvis hälso- och sjukvården där studier visar att utlandsfödda söker psykiatrisk vård i lägre utsträckning än Sverigefödda, men att de i högre grad blir tvångsvårdade inom psykiatrin [28]. Bland barn med utlandsfödda föräldrar är det oftare skolan eller andra samhällsaktörer som tar initiativ till stöd från psykiatrin, än att det är föräldrarna som söker stöd, och barn med utlandsfödda föräldrar får i lägre grad behandling vid psykiatriska tillstånd [29–30]. Samma mönster finns inom den somatiska vården där utlandsfödda oftare avstår från att söka vård och därmed kan drabbas hårdare av olika sjukdomstillstånd [31–32].

Slutsats

Studien visar att socialtjänstens placeringar av barn och unga hänger starkt samman med socioekonomiska faktorer. Det finns ett samband mellan att ha två utlandsfödda föräldrar och en högre sannolikhet att placeras av socialtjänsten. Men när resultaten justeras för socioekonomiska faktorer, det vill säga när barn och unga med likartade uppväxtförhållanden jämförs, så har barn med två utlandsfödda föräldrar istället lägre sannolikhet att placeras än barn med två föräldrar födda i Sverige. Sannolikheten är generellt lägre då båda föräldrarna är födda i länder där majoriteten av befolkningen uppskattas vara muslimer jämfört med andra länder. Detta gäller både för frivilliga placeringar och tvångsplaceringar enligt LVU.

Resultaten har således inte bara bäring på socialtjänstens arbete med barn och unga, utan visar också på ojämlika uppväxtvillkor. Studien väcker även frågan om barn och unga med utländsk bakgrund får det stöd och skydd som de har rätt till, snarare än om de i för hög utsträckning omhändertas av socialtjänsten. Socialstyrelsens sammanfattande slutsats är att socialtjänsten tillsammans med andra samhällsaktörer behöver bli bättre på att nå ut med stöd och insatser till barn och unga med utländsk bakgrund, för att möta deras behov och svara upp till deras rättigheter.

Socialstyrelsen arbetar just nu med cirka 85 uppdrag och satsningar som ska främja en jämlik hälsa och jämlika uppväxtvillkor för alla barn och unga i Sverige, med fokus på kunskap och kompetens samt utveckling av arbetet i hälso- och sjukvård och socialtjänst. I myndighetens strategi för åren 2023–2026 pekas två områden ut som särskilt viktiga; att i större utsträckning

arbeta förebyggande så att barn och familjer får tillgång till tidiga insatser samt att förbättra vården för barn och unga som är placerade i samhällsvård.

Många riskfaktorer bland barn och unga är påverkbara, exempelvis hälsa och utbildning, och därför särskilt angelägna att lyfta i förbättringsarbetet. Utbildningssystemet är också ett av samhällets kraftfullaste resurs för att utjämna ojämlika uppväxtvillkor, vilket gör att det här finns stor potential för insatser som kan förbättra ungas framtidsutsikter.

Myndigheten arbetar också på flera sätt för att mer direkt motverka de negativa konsekvenserna av den så kallade LVU-kampanjen och stödja långsiktig tillit till samhället med fokus på socialtjänsten. Det handlar om att bevaka och möta felaktig ryktesspridning om socialtjänstens grunder, att öka tillgången till korrekt information för olika målgrupper, att stödja vidareförmedlare så att de har rätt information och att arbeta med dialoger för att skapa långsiktig tillit.

Referenser

1. Ranstorp, M., & Ahlerup, L. (2023). LVU-kampanjen. Desinformation, konspirationsteorier, och kopplingarna mellan det inhemska och det internationella i relation till informationspåverkan från icke-statliga aktörer. Försvarshögskolan.
2. Pew Research Center (2012). The Global Religious Landscape. A Report on the Size and Distribution of the World's Major Religious Groups as of 2010. The Pew Forum on Religion & Public Life. Hämtat 2023-12-04 från <https://www.pewresearch.org/religion/2012/12/18/global-religious-landscape-exec/>
3. Vinnerljung, B., & Andreassen, T. (2015). Forskning i korthet: Barn och unga i samhällets vård – Forskning om den sociala dygnsvården. Forte, Stockholm: Tryckeri AB Orion.
4. Gilbert, N., Parton, N., & Skivenes, M. red. (2011). Child protection systems: International trends and orientations. Oxford University Press USA.
5. Heimer, M., Näsman, E., & Palme, J. (2017). Rättighetsbärare eller problembärare? Barns rätt att komma till tals och socialtjänstens insatser. Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Uppsala Universitet.
6. Socialstyrelsen (2023). Instabilitet bland barn och unga placerade i heldygnsvård enligt SoL och LVU. Placeringsmönster t.o.m. år 2020 bland barn och unga födda 1990–2004. www.socialstyrelsen.se
7. Franzén, E., Vinnerljung, B., & Hjern, A. (2008). The Epidemiology of Out-of-Home Care for Children and Youth: A National Cohort Study. *British Journal of Social Work*, 38, 1043–1059.
8. Euser, E. M., van IJzendoorn, M. H., Prinzie, P., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2011). Elevated Child Maltreatment Rates in Immigrant Families and the Role of Socioeconomic Differences. *Child Maltreatment*, 16(1), 63–73.
9. Pelton, L. H. (2015). The continuing role of material factors in child maltreatment and placement. *Child Abuse & Neglect*, 41, 30–39.
10. Barth, R. P., Duerr Berrick, J., Garcia, A. R., Drake, B., Jonson-Reid, M., Gyourko, J. R., & Greeson, J. K. P. (2021). Research to Consider While Effectively Re-Designing Child Welfare Services. *Research on Social Work Practice*, 0(0), 1–16. DOI: 10.1177/10497315211050000

11. Drake, B., Jonson-Reid, M., & Dvalishvili, D. (2022). Poverty and Child Maltreatment. I: Krugman, R. D., Korbin, J. E. red. Handbook of Child Maltreatment. Child Maltreatment 14. Springer Nature Switzerland AG, 2022. Sid. 239–257.
12. Eurostat (2024). Migrant integration statistics - at risk of poverty and social exclusion. Hämtad 2024-04-16 från https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migrant_integration_statistics_-_at_risk_of_poverty_and_social_exclusion
13. OECD & European Commission (2023). Indicators of immigrant integration 2023. Hämtad 2024-04-16 från https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/indicators-of-immigrant-integration-2023_1d5020a6-en
14. Van Tubergen, F., Maas, I., & Flap, H. (2004). The economic incorporation of immigrants in 18 western societies: Origin, destination, and community effects. *American Sociological Review*, 69(5), 704–727.
15. Vinnerljung, B., Franzén, E., Gustafsson, B., & Johansson, I-M. (2008). Out-of-home care among immigrant children in Sweden: a national cohort study. *International journal of Social Welfare*, 17, 301–311.
16. Putnam-Hornstein, E., Needell, B., King, B., & Johnson-Motoyama, M. (2013). Racial and ethnic disparities: A population-based examination of risk factors for involvement with child protective services. *Child Abuse & Neglect*, 37, 33–46.
17. Drange, N., Hernæs, Ø. M., Markussen, S., Oterholm, I., Raaum, O., & Slettebø, T. (2021). Rapport Delprosjekt 1: Beskrivende analyser – Barn og familier i barnevernet. Rapport 4/2021. Frischsenteret & VID.
18. Staer, T., & Bjørknes, R. (2015). Ethnic disproportionality in the child welfare system: A Norwegian national cohort study. *Children and Youth Services Review*, 56, 26–32.
19. Bywaters, P., Scourfield, J., Webb, C., Morris, K., Featherstone, B., Brady, G., Jones, C., & Sparks, T. (2019). Paradoxical evidence on ethnic in-equities in child welfare: Towards a research agenda. *Children and Youth Services Review*, 96, 145–154.
20. Kaur, J. (2019). Understanding child maltreatment across ethnic minority communities in Australia: Physical abuse, neglect, witnessing domestic and family violence, and child sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 389–403. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-815344-4.00020-9>.

21. Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen, G. M. D., Garvik, M., & Tøssebro, J. (2017). Myter og realiteter. Innvandreres møter med barnevernet. NTNU Samfunnsforskning. Mangfold og inkludering. NTNU Grafisk senter, Trondheim.
22. Bonde Ubbesen, M., Petersen, L., Mortensen, P. B., & Steen Kristensen, O., (2012). Out of care and into care again: A Danish register-based study of children placed in out-of-home care before their third birthday. *Children and Youth Services Review*, 34, 2147–2155.
23. Vinnerljung, B., Hjern, A. and Öman, M. (2004) Återplaceringar av barn i dygnsvård (II): Vad ökar eller minskar risken? *Socialvetenskaplig Tidskrift*, 11, sid. 150–167.
24. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (2018). Lika läge för alla? Om omotiverade skillnader inom den sociala barn- och ungdomsvården. Rapport 2018:10. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. <https://www.vardanalys.se/rapporter/lika-lage-for-alla/>
25. Persdotter, B., & Andersson, M. (2020). SAVE - Support and protection Against Violence, on Equal terms for all children. Ett forsknings- och utvecklingsprojekt om barnavårdsutredningar vid anmälan om misstänkt våldsutsatthet. FoU Välfärd Värmland 2020:1. Karlstads universitet.
26. Grim, K., & Persdotter, B. (2021). Skillnader som kan utgöra risk för diskriminering? En kvalitativ studie om faktorer som påverkar socialsekreterares bedömningar och beslut inom den sociala barn- och ungdomsvården. Diskrimineringsombudsmannen (DO), 2021.
27. Puntervold Bø, B. (2015). Social work in a multicultural society: New challenges and needs for competence. *International Social Work*, 58(4), 562–574. DOI: 10.1177/0020872814550114.
28. Socialstyrelsen (2024). Förekomst av psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna. Aspekter av socioekonomiska utmaningar och förutsättningar. www.socialstyrelsen.se, maj 2024.
29. Gubi, E., Sjöqvist, H., Viksten-Assel, K. Bäärnhielm, S., Dalman, C., & Hollander, A-C. (2022). Mental health service use among migrant and Swedish-born children and youth: a register-based cohort study of 472,129 individuals in Stockholm. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 57, 161–171. DOI: 10.1007/s00127-021-02145-2
30. Gubi, E., Sjöqvist, H., Dalman, C., Bäärnhielm, S., & Hollander, A-C. (2022). Are all children treated equally? Psychiatric care and treatment receipt among migrant, descendant and majority Swedish children: a registerbased study. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 31(e20), 1–9. DOI: 10.1017/S2045796022000142

31. Diaz, A. (2009). Vård på (o)lika villkor – en kunskapsöversikt om sociala skillnader i svensk hälso- och sjukvård. Sveriges Kommuner och Landsting. Ljungbergs Tryckeri.
32. Pingol, M., & Laylani, S. (2017). Utrikesfödda kvinnor och mammografi – vad upplever de som hinder för deltagande? Institutionen för Vårdvetenskap och hälsa. Sahlgrenska akademien. Göteborgs universitet.
33. Socialstyrelsen (2024). Individ- och familjeomsorg. Lägesrapport 2024. www.socialstyrelsen.se, mars 2024.
34. Socialstyrelsen (2023). Placerade barn och unga. Handbok för socialtjänsten. Elanders Sverige AB, november 2023.
35. Bywaters, P., Kwhali, J., Brady, G., Sparks, T., & Bos, E. (2017). Out of Sight, Out of Mind: Ethnic Inequalities in Child Protection and Out-of-Home Care Intervention Rates. *British Journal of Social Work*, 47, 1884–1902.
36. Mc Grath-Lone, L., Dearden, L., Nasim, B., Harron, K., & Gilbert, R. (2016). Changes in first entry to out-of-home care from 1992 to 2012 among children in England. *Child Abuse & Neglect*, 51, 163–171.
37. Anis, M., & Malin, M. (2023). Immigrant children and youth in out-of-home care. examining the number, grounds and forms of out-of-home placements in 1991–2015. *Journal of the Finnish Association for Social Policy and Social Work Research*, 31(1), 4–23.
38. Lausten, M., Vive Jensen, S., Hoff Søgaard, E., & Bang Mikkelsen, F. (2024). Børn og unge med minoritetsetnisk baggrund anbragt uden for hjemmet. – Karakteristik, trivsel, inddragelse og samarbejde. VIVE. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. www.vive.dk
39. Alink, L. R. A., Euser, S., van IJzendoorn, M. H., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2013). Is elevated risk of child maltreatment in immigrant families associated with socioeconomic status? Evidence from three sources. *International Journal of Psychology*, 48(2), 117–127.
40. Drake, B., Jonson-Reid, M., Kim, H., Chiang, C., & Davalishvili, D. (2021). Disproportionate Need as a Factor Explaining Racial Disproportionality in the CW System. I: Dettlaff A. J. red. *Racial Disproportionality and Disparities in the Child Welfare System*. Child Maltreatment 11. Springer Nature Switzerland AG, 2021. Sid. 159–176.
41. Bywaters, P., Scourfield, J., Jones, C., Sparks, T., Elliott, M., Hooper, J., McCartan, C., Shapira, M., Bunting, L., & Daniel, B. (2020). Child

- welfare inequalities in the four nations of the UK. *Journal of Social Work*, 20(2), 193–215.
42. Grumi, S., Milani, L., & Di Blasio, P. (2017). Risk assessment in a multicultural context: Risk and protective factors in the decision to place children in foster care. *Children and Youth Services Review*, 77, 69–75.
  43. Hammen, I., & Jensen, T. G. (2010). Anbringelse af børn med etnisk minoritetsbaggrund. Servicestyrelsen & Det Nationale Forskingscenter for Velfærd, 2010.
  44. Karlsson, H. (2021). Is discrimination a driving force behind the overrepresentation of children with an immigrant background in Swedish out-of-home care? A quantitative study from Stockholm City. *European journal of social work*, 24(4), 629–641.
  45. Karlsson, H. (2022). Is there an additional effect on the risk of entry into out-of-home care from having parent(s) born outside of Europe in cases of alleged physical child abuse? – findings from Sweden. *Nordic Social Work Research*, 12(4), 523–535.
  46. He, A. S., Padyab, M., Sedivy, J. A., & Lundgren, L. (2020). A Swedish national study: Immigrant-country of birth status and child welfare compulsory care among a sample of parents with risky substance use. *Child Abuse & Neglect*, 101, 104316.
  47. Socialstyrelsen (2022). Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa 2021. Uppföljning och analys av utvecklingen. www.socialstyrelsen.se
  48. Socialstyrelsen (2020). Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende. Kunskapsstöd för socialtjänsten. www.socialstyrelsen.se, februari 2020.
  49. Castles, S., de Haas, H., & Miller, M.J. (2014). The age of migration. *International population movements in the modern world* (5th edition). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
  50. Dettlaff, A. J., & Earner, I. (2012). Children of Immigrants in the Child Welfare System: Characteristics, Risk, and Maltreatment. *Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services*, 93(4), 295–303. DOI: 10.1606/1044-3894.4240.
  51. Kadir, A., Battersby, A., Spencer, N., & Hjern, A. (2018). Children on the move in Europe: a narrative review of the evidence on the health risks, health needs and health policy for asylum seeking, refugee and undocumented children. *BMJ Paediatrics Open*, 3(e000364). DOI:10.1136/bmjpo-2018-000364.

52. Alaggia, R., Maiter, S., & Jenney, A. (2017). In whose words? Struggles and strategies of service providers working with immigrant clients with limited language abilities in the violence against women sector and child protection services. *Child and Family Social Work*, 22, 472–481.
53. Anis, M., & Turtiainen, K. (2021). Social Workers' Reflections on Forced Migration and Cultural Diversity—Towards Anti-Oppressive Expertise in Child and Family Social Work. *Social Sciences*, 10(79). DOI: 10.3390/socsci10030079.
54. Wallimann, I. (2014). Transnational Social Work: A new Paradigm with Perspectives. I: Noble, C., Strauss, H., & Littlechild, B., red. *Global Social Work: Crossing Borders, Blurring Boundaries*. Sydney: Sydney University Press. Sid. 15–26.

Bilaga 1. Metodbeskrivning

Resultaten i rapporten baseras på registeruppgifter. Databearbetningarna genomfördes under år 2023 och utgick från senast uppdaterade data. Studiepopulationen utgår från befolkningsuppgifter den 31 december 2022.

Studiepopulation

Studiepopulationen, det vill säga de som ingår i studien, utgörs av samtliga individer födda 1991–2020 som var folkbokförda i Sverige före 21 års ålder, till och med 31 december 2022. Studiepopulationen omfattar därmed drygt 3,8 miljoner individer. Av dessa var 85 procent födda i Sverige och 15 procent var födda utomlands.

I studien analyseras placeringmönster främst efter föräldrarnas födelse-land. I studiepopulationen hade 37 procent en eller två utlandsfödda föräldrar (tabell B1). För 2 procent saknades uppgift om föräldrars födelse-land, vilket främst avser utlandsfödda som invandrat utan föräldrar i sena tonåren.

Tabell B1. Studiepopulationens och föräldrars födelse-land

Studiepopulationen fördelad efter födda i Sverige och födda utomlands samt kombinationen av föräldrars födelse-land (Båda Sverige; Båda utomlands; En Sverige, en utomlands; Uppgift saknas). Födda 1991–2020, folkbokförda i Sverige före 21 års ålder, t.o.m. 2022. Procent.

Föräldrars födelse-land	Födda i Sverige	Födda utomlands	Samtliga
Båda Sverige	70,8	5,8	61,0
Båda utomlands	16,6	73,8	25,2
En Sverige, en utomlands	12,5	5,5	11,4
Uppgift saknas	0,1	15,0	2,3
Summa	100,0	100,0	100,0
Antal (n)	3 233 298	574 098	3 807 396
Andel (%)	84,9	15,1	100,0

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelse-region har grupperats enligt den förälder som har uppgift.

Mätperiod

Heldygnsplaceringar enligt SoL och/eller LVU kan ske när barn och unga är 0–20 år. Mätperioden utgörs av tiden från och med födelse eller invandring, till och med året individen fyller 20 år, eller för yngre födelseårgångar t.o.m. 31 december 2022, eller till och med individen utvandrar eller avlider.

Individerna i studiepopulationen är olika gamla vid mätperiodens slut (december 2022). I de äldsta födelseårgångarna (födda 1991–2001) har alla fyllt 21 år och kan således följas under hela uppväxten (0–20 år). I den yngsta födelsekohorten (födda 2020) kan barnen bara följas under de första två levnadsåren.

Register

Studien baseras på samkörning av flera nationella dataregister (tabell B2). SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) har använts för att definiera studiepopulationen. Föräldrar (biologiska och adoptivföräldrar) har hämtats från SCB:s Flergenerationsregistret.

Tabell B2. Register

Registerhållare	Register	Datauppgifter
Statistiska centralbyrån (SCB)	Registret över totalbefolkningen (RTB)	Kön, födelseland, kommun, datum för födelse, död samt in- och utvandring.
	Flergenerationsregistret	Kopplingar mellan barn och föräldrar (biologiska och adoptivföräldrar).
	Geografidatabasen	Regionala statistikområden, områdestyp
	STATIV	Grund för bosättning, grupperat
	Longitudinella integrationsdatabasen för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA)	Föräldrars ekonomiskt bistånd, högsta fullföljda utbildningsnivå och arbetsmarknadsanknytning.
Socialstyrelsen	Registret över insatser till barn och unga	Heldygnsplaceringar enligt SoL och LVU i studiepopulationen.
	Patientregistret	Vård i slutenvård och specialiserad öppenvård med diagnoser relaterade till psykiatri, substansbruk och yttre orsaker (se avsnittet Diagnoskoder).
	Dödsorsaksregistret	Dödsdatum och dödsorsak.

Heldygnsplaceringar av barn och unga

Två utfall studeras, dels heldygnsplaceringar av barn och unga enligt SoL och/eller tvångsplacerad enligt LVU, dels tvångsplaceringar enligt LVU. Placeringar med stöd av socialtjänstlagen, SoL, kallas ibland för ”frivilliga placeringar” eftersom de sker med samtycke av vårdnadshavarna och den unge när han eller hon fyllt 15 år. Placeringar med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, kallas ibland för ”tvångsplaceringar” eftersom de kan ske utan samtycke när det finns en påtaglig risk för att barns och ungas hälsa eller utveckling skadas. I rapporten används uttrycket ”tvångsplacering” för att tydligare skilja de två utfallen åt.

- Placerade enligt SoL och/eller tvångsplacerad enligt LVU: Detta utfall inkluderar alla heldygnsplaceringar av barn och unga oavsett lagstöd, det vill säga både ”frivilliga placeringar” med stöd av SoL och ”tvångsplaceringar” med stöd av LVU.
- Tvångsplacerad enligt LVU: Detta utfall inkluderar bara placeringar med stöd av LVU.

Utländsk bakgrund och födelseland

Utfallen studeras utifrån föräldrars födelseland samt barns och ungas eget födelseland. När uppgift om födelseland saknas för den ena föräldern har grupperingen skett enligt den förälder som har uppgift om födelseland. När uppgift om födelseland saknas för båda föräldrarna utgör de en egen grupp (uppgift saknas) i de beskrivande delarna som visar förekomst av placering, men har exkluderats ur studiepopulationen i de multivariata analyserna.

- **Utländsk bakgrund:**
  - Barn och unga födda i Sverige
    - Båda föräldrar födda i Sverige
    - Båda föräldrar födda utomlands
    - En förälder född utomlands och en förälder född i Sverige
  - Barn och unga födda utomlands
    - Båda föräldrar födda i Sverige
    - Båda föräldrar födda utomlands
    - En förälder född utomlands och en förälder född i Sverige
- **Grov landindelning, föräldrars födelseland:**
  - Båda föräldrar födda i Sverige
  - Båda föräldrar födda utomlands
  - En förälder född utomlands och en förälder född i Sverige

Den finfördelade landindelningen är gjord mot bakgrund av LVU-kampanjen. I studien definieras länder där minst 60 procent av befolkningen uppskattas vara muslimer som muslimska länder. Observera att definitionen utgår från befolkningens trosuppfattning, och inte från individens egen trosuppfattning som kan avvika från majoritetsbefolkningens. De fyra vanligaste muslimska födelseländerna i studiepopulationen redovisas separat. Landindelningen redovisas i bilaga 2.

- **Finfördelad landindelning:**

- Sverige

- Muslimska länder

- Irak

- Syrien

- Somalia

- Afghanistan

- Övriga arabvärlden (dvs. arabvärlden exkl. Irak, Somalia och Syrien)

- Övriga muslimska länder (dvs. muslimska länder exkl. arabvärlden och Afghanistan)

- Övriga länder

- Norden exkl. Sverige

- Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo och Turkiet

- Afrika exkl. muslimska länder

- Asien exkl. muslimska länder

- Övriga länder inkl. okänt

Bakgrundsfaktorer

I samtliga multivariata modeller justeras för kön och födelseår (kontinuerligt). I modellerna där alla barn och unga ingår, både födda i Sverige och födda utomlands, justeras även för ålder vid mätperiodens start eftersom utlandsfödda barn och unga invandrat till Sverige vid olika åldrar.

Socioekonomiska bakgrundsfaktorer

I analyserna som presenteras i rapporten används mammans socioekonomiska förhållanden. Detta för att förenkla och minska det partiella bortfallet när föräldrar saknar registeruppgifter. Analyser som justerar för båda föräldrarnas socioekonomiska förhållanden, separat och i kombination, har även genomförts med liknande resultat som de modeller som enbart justerar för mammans socioekonomiska förhållanden.

I analyserna som avser barn och unga födda i Sverige används bakgrundsfaktorer från barnens tidiga uppväxtår (fixa kovariater), medan analyserna som omfattar samtliga barn och unga avser faktorer vid varje given punkt (tidsvarierande kovariater). De olika tillvägagångssätten är gjorda mot bakgrund av att analyserna av barn och unga födda i Sverige

även inkluderar bakgrundsfaktorer kopplade till utsatthet som sträcker sig över ett bestämt åldersintervall.

- **Ekonomiskt bistånd:**

Inget ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd som omfattar mindre än 50 procent av den disponibla inkomsten (<50% av disponibel inkomst)

Ekonomiskt bistånd som omfattar 50 procent eller mer av den disponibla inkomsten (≥50% av disponibel inkomst)

- **Högsta fullföljda utbildningsnivå (grupperad enligt SUN2000):**

Uppgift saknas

Grundskola: Förgymnasial utbildning kortare än 9 år, Förgymnasial utbildning 9 år

Gymnasium: Gymnasial utbildning högst 2-årig, Gymnasial utbildning, 3 år

Eftergymnasial: Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år, Eftergymnasial utbildning 3 år eller längre, Forskarutbildning

- **Högst grundskoleutbildning:** Förgymnasial utbildning kortare än 9 år, Förgymnasial utbildning 9 år

Arbetsmarknadsanknytning:

Kategorierna som rör arbetsmarknadsanknytning följer den så kallade SELMA-modellen³⁷, där individens anknytning till arbetsmarknaden utgår från inkomster och transfereringar från olika försörjningskällor som sätts i relation till prisbasbeloppet för respektive inkomstår. SELMA-modellen har elva kategorier som uttrycker olika grad av anknytning till arbetsmarknaden. Kategorin "kärnarbetskraften" avser de som har den mest kontinuerliga anknytningen till arbetsmarknaden. Här har flera av kategorierna med lägre grad av arbetsmarknadsanknytning slagits samman. Modellen tar hänsyn till försörjningskällor under tre på varandra följande, vilket minskar effekten av tillfälliga förändringar i försörjningssituationen.

Kärnarbetskraften: Arbetsinkomster på minst 3,5 basbelopp under minst två av tre på varandra följande år. Ingen förekomst av förtidspension/sjukersättning. Omfattande sjukskrivning, någon arbetslöshetsersättning respektive arbetsinkomster över 1 men lägre än 3,5 basbelopp kan förekomma under högst ett av de tre åren.

Studerande: Vilken inkomst som helst de två första åren. Det tredje året studerandeinkomster (t.ex. studiemedel eller studiebidrag) om minst 0,87 basbelopp (dvs. ungefär maximalt studiemedel för en termins heltidsstudier) och arbetsinkomster om högst 1,75 basbelopp, eller arbetsinkomst under 0,5 basbelopp och någon studerandeinkomst.

---

³⁷ SELMA: Social Exclusion and Labour Market Attachment, se exempelvis Social rapport 2010, Kapitel 2. Anknytning till arbetsmarknaden och ungas etablering. Socialstyrelsen, 2010.

Svag arbetsmarknadsanknytning: Sammanslagning av kategorierna ”Mot etablering på arbetsmarknaden”, ”Instabil arbetskraft” och ”I arbetsmarknadens marginal”

Varken utbildning eller arbete: Sammanslagning av kategorierna ”Omfattande arbetslöshet”, ”Omfattande sjukfrånvaro”, ”Förtidspension/sjukersättning”, ”Alternativ försörjning” och ”Ekonomiskt inaktiva”.

- **Socioekonomisk områdesindelning:**

Indelning i bostadsområden har skett utifrån de områdestyper som Statistiska centralbyrån utvecklat i samarbete med Delegationen mot segregation (Delmos). Områdestyperna består av regionala statistikområden (RegSO) som delats in enligt ett socioekonomiskt index baserat på andelen med låg ekonomisk standard, andelen med förgymnasial utbildningsnivå samt andelen som är långtidsarbetslösa och/eller har långvarigt ekonomiskt bistånd. Det socioekonomiska indexet och områdestyperna finns tillgängliga i uppföljningssystemet Segregationsbarometern som Boverket ansvarar för.³⁸

Stora socioekonomiska utmaningar

Socioekonomiska utmaningar

Socioekonomiska blandat område

Goda socioekonomiska förutsättningar

Mycket goda socioekonomiska förutsättningar

Uppgift saknas

Risk för utsatthet

Faktorerna som kopplar till risk för utsatthet ingår bara i analyserna som är avgränsade till barn och unga födda i Sverige. De baseras på föräldrars vårdtillfällen inom hälso- och sjukvården (slutenvård och specialiserad öppenvård enligt Socialstyrelsens Patientregister) från och med barnets födelse, respektive barnets vårdtillfällen innan skolålder. Faktorerna är så kallade ”proxys” för faktisk våldsutsatthet, missbruksproblem och psykisk ohälsa genom att de bara fångar fall där individen vårdats inom hälso- och sjukvården.

- **Föräldrars vårdtillfällen:**

Vårdtillfällen inom slutenvård eller specialiserad öppenvård med diagnoser relaterade till respektive tillstånd. Diagnoserna i Patientregistret är kodade enligt den svenska versionen av Världshälsoorganisationens (WHO) internationella system för klassifikationer av sjukdomar – International Classification of Diseases (ICD).

Psykiatriska tillstånd (ICD-10: F1–F9)

Missbruksrelaterade diagnoser (ICD-10: E244, F10-F16, F18-F19, G312, G621, G721, I426, K292, K70, K852, K860, O355, P044, T400-T403,

---

³⁸ <https://segregationsbarometern.boverket.se/om-segregationsbarometern/>

T405-T409, T436, T51, Y90-Y91, Z502-Z503, Z714-Z715)

Övergrepp av annan person (ICD-10: X85-Y09)

- **Barnets vårdtillfällen:**

Övergrepp av annan person (ICD-10: X85-Y09)

Övriga faktorer

Faktorerna ingår bara i analyser avgränsade till barn och unga födda i Sverige.

- **Föräldrar avlidit innan barnet fyllde 18 år**

- **Föräldrar var yngre än 20 år när barnet föddes**

- **Adopterad**

Registrerade adoptivföräldrar samt inga registrerade biologiska föräldrar

Statistisk analys

Alla analyser är gjorda med statistikprogrammet SAS.

Resultatredovisningen är uppdelad i två delar, dels en deskriptiv del som redovisar *förekomsten* av placeringar i olika befolkningsgrupper utan hänsyn tagen till några bakgrundsfaktorer. Dels en multivariat del som redovisar den skattade *sannolikheten* att placeras med hänsyn tagen till olika bakgrundsfaktorer. Studiepopulationen avgränsas på olika sätt beroende på vad som studeras, dels utifrån exponeringstid och dels utifrån tillgängliga registeruppgifter.

Förekomst

Förekomsten av placeringar bland barn och unga redovisas antingen som andelen som är placerad *vid en viss ålder* eller som andelen som varit placerade *till och med en viss ålder*. Individerna i studiepopulationen ingår de år de varit folkbokförda i Sverige, till och med högsta uppnådda ålder.

I figur B1b, som redovisar *antal* placerade vid olika åldrar, är studiepopulationen avgränsad till barn och unga som fyllt 21 år, dvs. födda 1991–2001, för att jämförelsen mellan grupper inte ska påverkas av att yngre födelsekohorter inte uppnått de äldsta åldrarna. Observera att antalssiffrorna avser summan av elva födelsekohorter.

I figur 5–6 som redovisar andel (procent) placerade till och med 17 års ålder har studiepopulationen avgränsats till barn och unga som fyllt 17 år, dvs. födda 1991–2005.

Tabeller

Avrundningsfel kan förekomma i tabeller som redovisar procentskattningar, det vill säga att totalsumman inte blir exakt 100 procent till följd av att procenttalen i tabellen har avrundats till närmaste ental eller närmaste decimal.

Teckenförklaring:

..	Ingen förekomst.
0	Avrundat till noll (0).

Placeringstid

Beräkningen av genomsnittlig placeringstid (tabell 2 och B6) är avgränsad till personer som varit folkbokförda utan avbrott, det vill säga till barn och unga som är födda i Sverige och som inte utvandrat eller avlidit före mätperiodens slut (året de fyllde 20 år eller 31 december 2022).

Relativ risk

Förekomsten av olika riskfaktorer (vissa bakgrundsfaktorer) bland barn och unga jämförs genom relativa risker (RR), vilket här avser andelen med en viss bakgrundsfaktor i en jämförelsegrupp dividerat med andelen med samma bakgrundsfaktor i en referensgrupp. Referensgruppen har därmed den relativa risken 1 ($RR=1$). Värdet för jämförelsegruppen anger hur vanlig riskfaktorn är i förhållande till förekomsten hos referensgruppen, där en relativ risk som är lägre än 1 anger att den är mindre vanlig och en relativ risk som är större än 1 anger att den är vanligare.

I tabell B7 jämförs förekomsten av riskfaktorer bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar (jämförelsegrupp), jämfört med barn och unga med två Sverigefödda föräldrar (referensgrupp). I tabell B8 jämförs förekomsten av riskfaktorer bland barn vars mödrar hade långvarigt ekonomiskt bistånd vid 0–3 års ålder (jämförelsegrupp), jämfört med övriga barn i befolkningen (referensgrupp). Studiepopulationen är avgränsad till barn födda i Sverige med minst en folkbokförd förälder (3 009 individer exkluderades för att det saknades uppgift om förälder).

Sannolikhet

Den multivariata analysen av sannolikheten att placeras är genomförd med Cox-regression (PROC PHREG). Cox-regression är en så kallad överlevnadsanalys som används när man följer en population över tid. Med hjälp av Cox-regression beräknas sannolikheten för att en händelse ska inträffa, till exempel att barn och unga placeras enligt SoL och/eller LVU. Resultaten presenteras som Hazard Ratios (HR), vilket är en skattning av

sannolikheten för att en viss händelse inträffar hos en grupp jämfört med en vald referensgrupp som har värdet 1 (HR=1,0). Referensgruppen kan sägas vara den basnivå som övriga grupper jämförs med. [1]

HR kan tolkas ungefär som en relativ risk (RR), med den skillnaden att RR anger risken vid slutet av uppföljningsperioden medan HR anger risken vid varje givet ögonblick under uppföljningsperioden. HR över 1,0 innebär att risken är högre än referensgruppens (som är 1,0), medan HR under 1,0 anger att den är lägre.

Resultaten ”justeras” för olika bakgrundsfaktorer (se avsnittet nedan), exempelvis kön och socioekonomisk bakgrund. Det innebär att analysen tar hänsyn till att fördelningen av dessa faktorer skiljer sig åt mellan grupperna. På så sätt renodlas betydelsen av den faktor man är intresserad av, i detta fall utländsk bakgrund, genom att likställa analysen för andra bakgrundsfaktorer som kan ha betydelse för utfallet, i det här fallet att placeras.

Den multivariata analysen tar även hänsyn till exponeringstid, det vill säga att individerna i studiepopulationen kan följas under olika lång tid. De äldsta i studien är födda 1991 och kan följas under hela uppväxten, medan de yngsta är födda 2020 och kan bara följas ett par år (t.o.m. 2022). Exponeringstiden tar även hänsyn till invandring, utvandring och död.

I tabellerna redovisas 95-procentiga konfidensintervall för de skattade justerade sannolikheterna. Om konfidensintervallet inte täcker 1 så finns med 95 procent säsäkerhet en skillnad mellan jämförelsegruppen och referensgruppen (som har värdet 1,0), dvs. skillnaden är signifikant på 5%-nivån.

Populationsavgränsningar

I de multivariata analyserna görs olika avgränsningar utifrån tillgängliga registeruppgifter. I ett första block av analyser ingår bara barn och unga födda i Sverige. I ett andra block av analyser ingår samtliga barn och unga.

Barn och unga födda i Sverige

I analyserna av barn och unga födda i Sverige justeras för faktorer kopplade till socioekonomi (fixa kovariater) och faktorer kopplade till barns risk för utsatthet (fixa kovariater). Persontid räknas i månader.

Samtliga barn och unga

I analyserna av samtliga barn och unga justeras för ålder, adoption och faktorer kopplade till socioekonomi (tidsvarierande kovariater). Persontid räknas i år.

Referenser

1. Allison, P. D. (2010). *Survival Analysis Using SAS: A Practical Guide*. 2nd ed. Cary, NC: SAS Institute.

Bilaga 2. Landindelning

Landindelningen är skapad med utgångspunkt från LVU-kampanjen som främst bedrivits på arabiska och bland annat hävdar att muslimska barn särbehandlas inom socialtjänsten.

I studien avser muslimska länder, länder där minst 60 procent av befolkningen är muslimer enligt uppskattningar från Pew Research Center.³⁹ Arabvärlden avser länder som är medlemmar i Arabförbundet.⁴⁰

Muslimska länder är indelade i sex grupper, dels de fyra vanligaste muslimska födelseländerna i studiepopulationen (Afghanistan, Irak, Somalia och Syrien), dels övriga arabvärlden och övriga muslimska länder.

Tabell B3. Landindelning

Indelning	Grupper	Länder
Sverige		Sverige
Muslimska länder	Särredovisade länder	Afghanistan, Irak, Somalia och Syrien
	Övriga arabvärlden	Algeriet, Bahrain, Djibouti, Egypten, Förenade Arabemiraten, Jemen, Jordanien, Komorerna, Kuwait, Libanon, Libyen, Marocko, Mauretanien, Oman, Palestina, Qatar, Saudiarabien, Sudan, Tunisien.
	Övriga muslimska länder	Albanien, Azerbajdzjan, Bangladesh, Brunei, Burkina Faso, Gambia, Guinea, Indonesien, Iran, Kazakstan, Kirgizistan, Kokosöarna, Kosovo, Malaysia, Maldiverna, Mali, Mayotte, Niger, Pakistan, Senegal, Sierra Leone, Tadzjikistan, Turkiet, Turkmenistan, Uzbekistan, Västsahara.
Övriga länder	Norden exkl. Sverige	Danmark, Finland, Island, Norge.
	Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo och Turkiet	Andorra, Belgien, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Cypern, Danzig, Estland, Frankrike, Gibraltar, Grekland, Irland, Italien, Jugoslavien, Kroatien, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, Makedonien, Malta, Moldavien, Monaco, Montenegro, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Ryssland, San Marino, Schweiz, Serbien, Serbien

³⁹ Pew Research Center (2012). The Global Religious Landscape. A Report on the Size and Distribution of the World's Major Religious Groups as of 2010. The Pew Forum on Religion & Public Life. Hämtat 2023-12-04 från <https://www.pewresearch.org/religion/2012/12/18/global-religious-landscape-exec/>

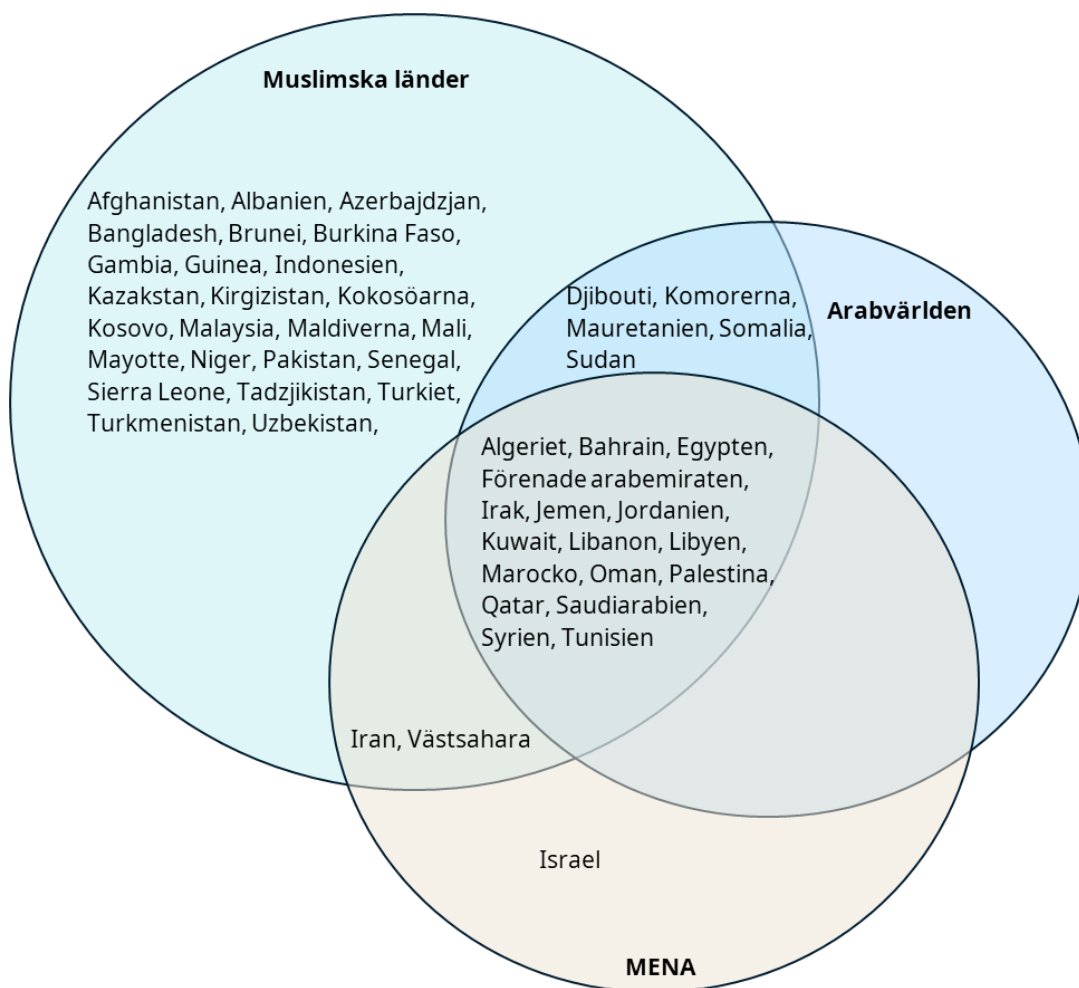
⁴⁰ League of Arab States. Member States. Hämtat 2023-12-04 från <http://www.lasportal.org/en/aboutlas/Pages/HistoricalOverView.aspx>

Socialtjänstens placeringar av barn och unga med svensk och utländsk bakgrund

Indelning	Grupper	Länder
		och Montenegro, Slovakien, Slovenien, Sovjetunionen, Spanien, Storbritannien och Nordirland, Tjeckien, Tjeckoslovakien, Tyska Dem Rep (DDR), Tyskland, Ukraina, Ungern, Vatikanstaten, Vitryssland, Österrike.
	Afrika exkl. muslimska länder	Angola, Benin, Botswana, Burundi, Centralafrikanska Republiken, Demokratiska republiken Kongo, Ekvatorialguinea, Elfenbenskusten, Eritrea, Eswatini, Etiopien, Gabon, Ghana, Guinea-Bissau, Kamerun, Kap Verde, Kenya, Kongo, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauritius, Moçambique, Namibia, Nigeria, Rwanda, São Tomé och Príncipe, Senegal, Seychellerna, Sydafrika, Sydsudan, Tanzania, Tchad, Togo, Uganda, Zambia, Zimbabwe, Övriga Afrika.
	Asien exkl. muslimska länder	Armenien, Bhutan, Filippinerna, Georgien, Hongkong, Indien, Indonesien, Israel, Japan, Kambodja, Kina, Laos, Mongoliet, Myanmar, Nepal, Nordkorea, Singapore, Sri Lanka, Sydkorea, Taiwan, provins av Kina, Thailand, Vietnam, Östtimor, Övriga Asien.
	Övriga länder inkl. okänt	Övriga länder exkl. Europa, Afrika, Asien och Kokosöarna.
Uppgift saknas		

Definitionen av regioner och grupperingar av länder varierar något i olika källor eftersom det inte finns någon standardiserad definition. I studien har muslimska länder definierats som länder där minst 60 procent av befolkningen uppskattas vara muslimer och arabvärlden avser länder som är medlemmar i Arabförbundet. I figuren nedan visas hur rapportens indelning av muslimska länder förhåller sig till länderna i Mellanöstern och Nordafrika (MENA)⁴¹.

Landindelningen i rapporten i förhållande till MENA-länderna

⁴¹ Definitionen av länder i Mellanöstern och Nordafrika (MENA) har hämtats från www.regeringskansliet.se (<https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sveriges-forbindelser-med-omvarlden/mellanostern-och-nordafrika/>).

Bilaga 3. Tabeller och figurer

Tabell B4. Barns och ungas födelse land

Andel barn och unga fördelade efter födelseår och födelse land. Födda 1991–2020, folkbokförda i Sverige före 21 års ålder. Procent.

Födelseregion	Födelseår			Totalt
	1991–2000	2001–2010	2011–2020	
Sverige	81,6	82,2	91,0	84,9
Muslimska länder				
Irak	1,9	1,0	0,2	1,1
Syrien	1,7	3,3	1,4	2,1
Somalia	1,4	1,3	0,1	0,9
Afghanistan	2,0	0,8	0,2	1,0
Övriga arabvärlden	0,7	0,9	0,8	0,8
Övriga muslimska länder	1,3	1,4	0,9	1,2
<i>Summa muslimska länder</i>	<i>8,9</i>	<i>8,8</i>	<i>3,6</i>	<i>7,1</i>
Norden exkl. Sverige	1,5	1,0	0,7	1,1
Europa exkl. Norden, Kosovo, Turkiet	3,8	3,9	2,3	3,3
Afrika exkl. muslimska länder	1,3	1,4	0,6	1,1
Asien exkl. muslimska länder	1,8	1,8	1,2	1,6
Övriga länder inkl. okänt	1,1	0,9	0,6	0,9
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal (n)	1 255 924	1 277 954	1 273 518	3 807 396

Indelning av länder i födelseregioner framgår av bilaga 2.

Tabell B5. Föräldrars födelseland

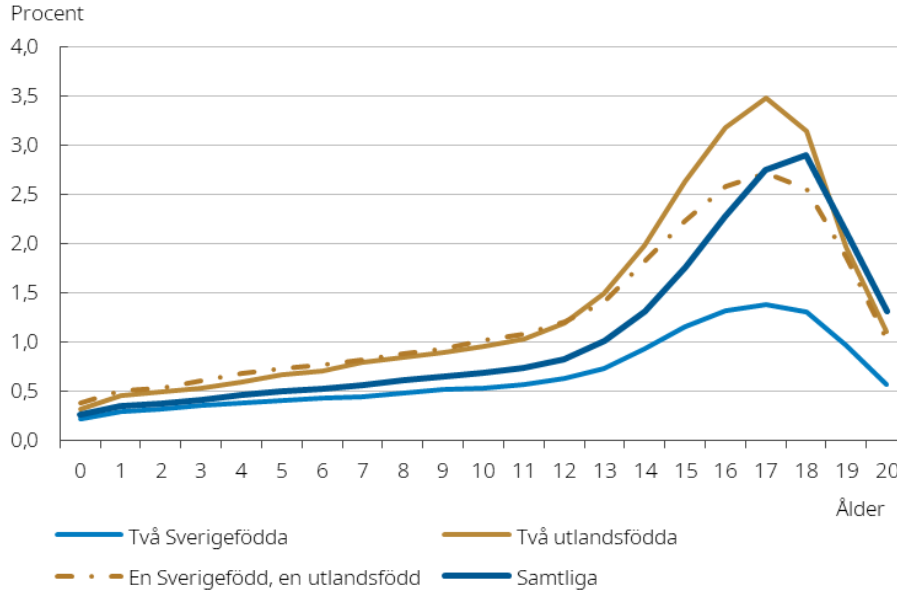
Barn och unga fördelade efter födelseår och föräldrars födelseland. Födda 1991–2020, folkbokförda i Sverige före 21 års ålder. Procent.

Föräldrars födelseregion	Födelseår			Totalt
	1991–2000	2001–2010	2011–2020	
Båda föräldrar födda i:				
Sverige	64,1	60,4	58,6	61,0
Muslimska länder				
Irak	2,4	3,0	2,7	2,7
Syrien	1,1	3,4	3,6	2,7
Somalia	1,4	2,2	2,2	1,9
Afghanistan	0,6	1,0	0,9	0,8
Övriga arabvärlden	1,2	1,5	1,5	1,4
Övriga muslimska länder	3,0	3,8	4,6	3,8
<i>Summa muslimska länder</i>	<i>9,7</i>	<i>14,9</i>	<i>15,5</i>	<i>13,4</i>
Norden exkl. Sverige	1,2	0,8	0,4	0,8
Europa exkl. Norden, Kosovo, Turkiet	4,5	5,4	5,2	5,0
Afrika exkl. muslimska länder	1,1	1,9	2,3	1,7
Asien exkl. muslimska länder	1,6	1,9	2,2	1,9
Övriga länder inkl. okänt	1,3	1,3	1,0	1,2
Föräldrar olika födelseregioner:				
Sverige och muslimskt land	2,2	3,9	5,3	3,8
Sverige och övrigt land	7,6	7,7	7,8	7,7
Muslimskt och övrigt land	0,7	1,1	1,8	1,2
Uppgift saknas	6,0	1,0	0,0	2,3
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal (n)	1 255 924	1 277 954	1 273 518	3 807 396

Indelning av länder i födelseregioner framgår av bilaga 2.

Figur B1a. Andel placerade vid olika åldrar

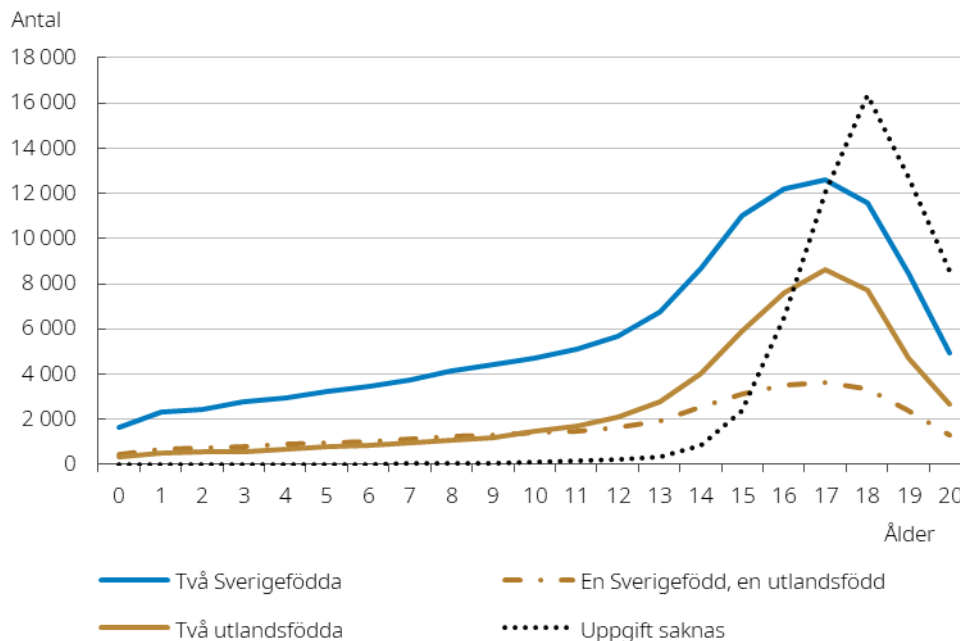
Andel barn och unga i befolkningen som var placerade enligt SoL och/eller LVU vid olika åldrar (0–20 år) fördelat efter föräldrarnas födelse land*. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder. Födda 1991–2020, placeringar t.o.m. 2022. Procent.

* Individer där uppgift om föräldrars födelse land saknas redovisas inte separat i figuren på grund av mycket höga andelar. I åldrarna 15–17 år var nära 70 procent placerade. De ingår dock i kurvan som avser Samtliga.

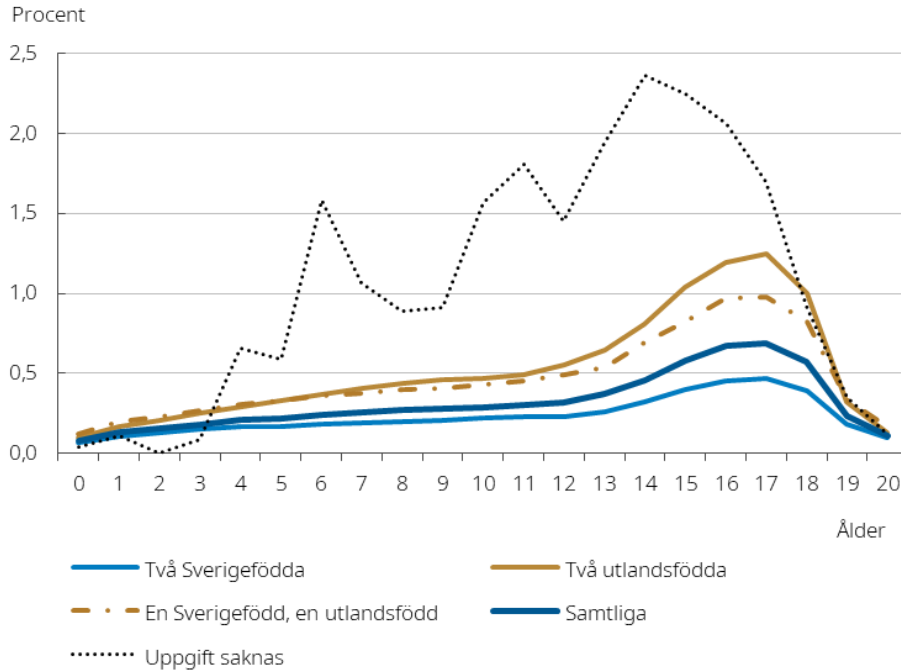
Figur B1b. Antal placerade vid olika åldrar

Antal barn och unga födda 1991–2001 som var placerade enligt SoL och/eller LVU vid olika åldrar (0–20 år) fördelat efter föräldrarnas födelse land. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder.

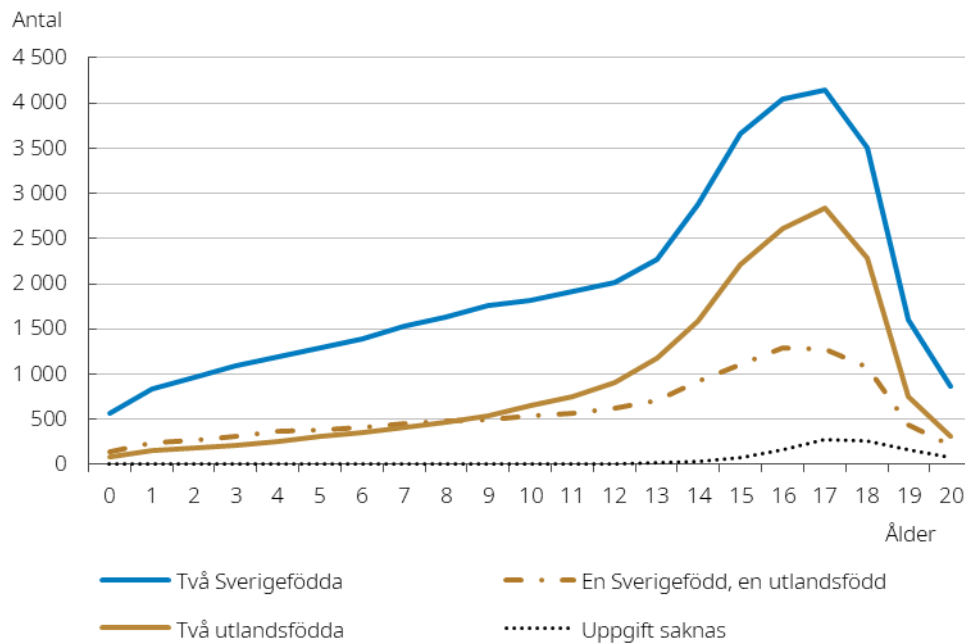
Figur B2a. Andel tvångsplacerade enligt LVU vid olika åldrar

Andel barn och unga i befolkningen som var tvångsplacerade enligt LVU vid olika åldrar (0–20 år) fördelat efter föräldrarnas födelseland. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder. Födda 1991–2020, placeringar t.o.m. 2022. Procent.

Figur B2b. Antal tvångsplacerade enligt LVU vid olika åldrar

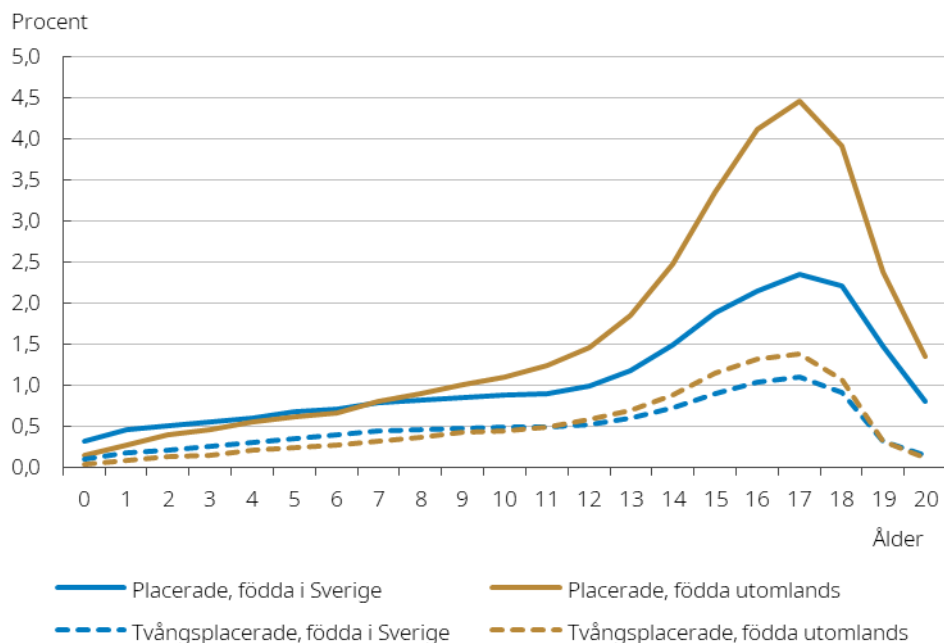
Antal barn och unga födda 1991–2001 som var tvångsplacerade enligt LVU vid olika åldrar (0–20 år) fördelat efter föräldrarnas födelseland. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder.

Figur B3. Andel placerade respektive tvångsplacerade vid olika åldrar fördelat efter barnets födelse land – två utlandsfödda föräldrar

Andel som var placerade enligt SoL och/eller LVU, respektive tvångsplacerade enligt LVU, vid olika åldrar (0–20 år) bland barn och unga med två utlandsfödda föräldrar, fördelat efter barnets födelse land. Folkbokförda i Sverige vid respektive ålder. Födda 1991–2020, placeringar t.o.m. 2022. Procent.

Tabell B6. Sammanlagd tid i placering, genomsnitt

Genomsnittlig sammanlagd tid i placering t.o.m. 20 års ålder eller år 2022 bland individer som varit placerade någon gång under uppväxten. Sverigefödda, födda 1991–2020, ej utvandrade. År.

Föräldrars födelse region	1991–2000	2001–2010	2011–2020
Båda Sverigefödda	3,6	3,2	2,2
Båda födda i muslimskt land	1,8	1,7	1,2
Båda födda i övrigt land	2,8	2,1	1,3
Sverige och muslimskt land	3,5	2,6	1,7
Sverige och övrigt land	3,6	3,1	2,0
Muslimskt land och övrigt land	3,4	2,4	1,6

Tabell B7. Riskfaktorer – barn födda i Sverige med två utlandsfödda föräldrar

Relativ risk (RR) för förekomst av olika riskfaktorer bland barn med två utlandsfödda föräldrar, jämfört med barn med två Sverigefödda föräldrar (referensgrupp: RR=1,0). Barn och unga födda i Sverige. Födda 1991–2020.

Bakgrundsfaktor	RR
Sjukhusvård^a föräldrar^b	
Psykiatriska tillstånd	0,9
Narkotika och/eller alkohol	0,5
Övergrepp av annan person	1,9
Sjukhusvård^a barn:	
Övergrepp av annan person vid 0–6 års ålder	2,0
Dödlighet	
Barnet död under mätperioden ^c	1,1
Far död innan barnet fyllt 18 år ^d	1,1
Mor död innan barnet fyllt 18 år ^d	0,8
Tonårsföräldrar	
Far <20 år vid barnets födelse	2,9
Mor <20 år vid barnets födelse	2,1
Socioekonomi när barnet var 0–3 år	
Högst grundskoleutbildning	4,4
Varken utbildning eller arbete	2,5
Långvarigt ekonomiskt bistånd ^e	13,5
Bostadsområde med stora socioek. utmaningar ^f	17,8

a) Vårdtillfällen inom slutenvård eller specialiserad öppenvård med diagnoser relaterade till respektive tillstånd (se Bilaga 1. Metodbeskrivning). b) Vårdtillfällen fr.o.m. barnets födelse. c) För födda 1991–2002 före 21 års ålder och för födda 2003–2020 t.o.m. år 2022. d) För födda 2005–2020 t.o.m. år 2022. e) Mer än 50 % av den disponibla inkomsten utgjordes av ekonomiskt bistånd under minst ett år. f) Födda 2011–2020.

Tabell B8. Riskfaktorer – barn födda i Sverige vars mödrar hade långvarigt ekonomiskt bistånd när barnet var 0–3 år

Relativ risk (RR) för förekomst av olika riskfaktorer bland barn vars mödrar hade långvarigt ekonomiskt bistånd när barnet var 0–3 år (mer än 50 % av den disponibla inkomsten utgjordes av ekonomiskt bistånd under ett eller flera år), jämfört med övriga barn i befolkningen (referensgrupp: RR=1,0). Barn och unga födda i Sverige. Födda 1991–2020.

Bakgrundsfaktor	RR
Sjukhusvård^a föräldrar^b	
Psykiatriska tillstånd	2,0
Narkotika och/eller alkohol	2,8
Övergrepp av annan person	5,0
Sjukhusvård^a barn:	
Övergrepp av annan person vid 0–6 års ålder	5,0
Dödlighet	
Barnet död under mätperioden ^c	1,6
Far död innan barnet fyllt 18 år ^d	2,6
Mor död innan barnet fyllt 18 år ^d	2,3
Tonårsföräldrar	
Far <20 år vid barnets födelse	5,3
Mor <20 år vid barnets födelse	12,1
Socioekonomi när barnet var 0–3 år	
Högst grundskoleutbildning	4,5
Varken utbildning eller arbete	3,0
Bostadsområde med stora socioek. utmaningar ^e	4,6

a) Vårdtillfällen inom slutenvård eller specialiserad öppenvård med diagnoser relaterade till respektive tillstånd (se Bilaga 1. Metodbeskrivning). b) Vårdtillfällen fr.o.m. barnets födelse. c) För födda 1991–2002 före 21 års ålder och för födda 2003–2020 t.o.m. år 2022. d) För födda 2005–2020 t.o.m. år 2022. e) Födda 2011–2020.

Tabell B9a. Sannolikheten att placeras –födda i Sverige

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU utan (modell 1) respektive med hänsyn till socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 2) samt bakgrundsfaktorer kopplade till utsatthet (modell 3). Barn och unga födda i Sverige (n=3 230 329). Födda 1991–2020.

	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. undre	3** övre
Föräldrars födelseregion					
Båda Sverige (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Båda utlandsfödda	2,21	0,41	0,77	0,75	0,78
En utlandsfödd och en Sverigefödd	1,97	1,19	1,24	1,22	1,27
Kön					
Flicka (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Pojke	0,96	0,96	0,96	0,95	0,97
Födelseår, kontinuerligt					
	1,01	1,05	1,06	1,05	1,06
Mors socioekonomi, barnet 0–3 år					
Ekonomiskt bistånd (ref: inget ek. bist.)					
<50% av disponibel inkomst		6,05	3,66	3,60	3,73
>50% av disponibel inkomst		9,86	4,99	4,87	5,10
Högsta utbildningsnivå (ref: gymnasial)					
Uppgift saknas		1,75	1,66	1,60	1,72
Grundskola		1,70	1,49	1,47	1,51
Eftergymnasial		0,48	0,54	0,52	0,55
Arb.marknadsankn. (ref: kärnarb.kraft)					
Uppgift saknas		4,51	3,46	3,28	3,65
Studerande		2,24	1,90	1,84	1,95
Svag anknytning		1,62	1,49	1,45	1,53
Varken arbete eller studier		2,70	2,32	2,27	2,38
Barnets vårdtillfällen					
Övergrepp av annan person vid 0–6 år			3,26	2,97	3,57
Föräldrars vårdtillfällen					
Psykiatriska tillstånd			2,54	2,50	2,58
Missbruksrelaterade diagnoser			2,35	2,31	2,39
Övergrepp av annan person			1,88	1,84	1,91
Föräldrar avlidit innan barnet 18 år					
Mor			4,00	3,87	4,14
Far			2,14	2,08	2,20
Föräldrar <20 år vid barnets födelse					
			1,26	1,20	1,33

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i månader). ref. = Referensgrupp (HR=1).

** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

Tabell B9b. Sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU - födda i Sverige

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att tvångsplaceras enligt LVU utan (modell 1) respektive med hänsyn till socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 2) samt bakgrundsfaktorer kopplade till utsatthet (modell 3). Barn och unga födda i Sverige (n=3 230 329). Födda 1991–2020.

	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. undre	3** övre
Föräldrars födelseregion					
Båda Sverige (ref)	1,00	1,00	1,00		
Båda utlandsfödda	2,58	0,48	0,93	0,90	0,96
En utlandsfödd och en Sverigefödd	2,09	1,25	1,30	1,27	1,34
Kön					
Flicka (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Pojke	1,06	1,05	1,06	1,04	1,08
Födelseår, kontinuerligt					
	1,02	1,06	1,07	1,07	1,07
Mors socioekonomi, barnet 0–3 år					
Ekonomiskt bistånd (ref: inget ek. bist.)					
<50% av disponibel inkomst		6,05	3,56	3,46	3,67
>50% av disponibel inkomst		9,97	4,79	4,63	4,97
Högsta utbildningsnivå (ref: gymnasial)					
Uppgift saknas		1,88	1,79	1,69	1,89
Grundskola		1,77	1,53	1,49	1,57
Eftergymnasial		0,48	0,55	0,53	0,57
Arb.marknadsankn. (ref: kärnarb.kraft)					
Uppgift saknas		4,60	3,50	3,23	3,80
Studierande		2,14	1,81	1,73	1,90
Svag anknytning		1,63	1,49	1,42	1,55
Varken arbete eller studier		2,95	2,50	2,41	2,60
Barnets vårdtillfällen					
Övergrepp av annan person vid 0–6 år			4,24	3,77	4,77
Föräldrars vårdtillfällen					
Psykiatriska tillstånd			2,49	2,43	2,56
Missbruksrelaterade diagnoser			2,38	2,32	2,44
Övergrepp av annan person			2,08	2,03	2,14
Föräldrar avlidit innan barnet 18 år					
Mor			3,03	2,87	3,19
Far			1,86	1,78	1,94
Föräldrar <20 år vid barnets födelse					
			0,87	0,80	0,95

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i månader). ref. = Referensgrupp (HR=1).

** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

Tabell B10a. Sannolikhet att placeras – barn och unga födda i Sverige, finfördelad landindelning

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU utan (modell 1)** respektive med hänsyn till socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 2)** samt bakgrundsfaktorer kopplade till utsatthet (modell 3)**. Barn och unga födda i Sverige (n=3 230 329). Födda 1991–2020.

Föräldrars födelseregion	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. 3 undre	Mod. 3 övre
Samma födelseregion					
Sverige (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Irak	2,17	0,28	0,57	0,54	0,60
Syrien	1,53	0,21	0,47	0,44	0,51
Somalia	2,05	0,17	0,43	0,40	0,46
Afghanistan	3,44	0,37	0,79	0,72	0,87
Övriga arabvärlden	2,12	0,36	0,62	0,58	0,65
Övriga muslimska länder	2,30	0,49	0,82	0,79	0,85
Norden exkl. Sverige	2,75	1,48	1,63	1,50	1,76
Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo, Turkiet	1,65	0,37	0,62	0,60	0,65
Afrika exkl. muslimska länder	3,32	0,54	1,22	1,16	1,29
Asien exkl. muslimska länder	2,22	0,56	1,16	1,08	1,23
Övriga länder inkl. okänt	2,43	0,80	1,04	0,98	1,10
Olika födelseregioner					
Sverige och muslimskt land	2,66	1,24	1,36	1,33	1,40
Sverige och övrigt land	1,67	1,14	1,16	1,13	1,19
Muslimskt land och övrigt land	3,06	0,90	1,27	1,21	1,33
Sammanlagda grupper					
Båda muslimska länder	2,18	0,32	0,65	0,63	0,66
Båda övriga länder	2,13	0,51	0,88	0,86	0,90

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i månader). Föräldrar födda i Sverige är referens (HR=1). ** Bakgrundsfaktorer framgår av tabell B9a. *** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

Tabell B10b. Sannolikhet att tvångsplaceras enligt LVU – barn och unga födda i Sverige, finfördelad landindelning

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt LVU utan (modell 1)** respektive med hänsyn till socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 2)** samt bakgrundsfaktorer kopplade till utsatthet (modell 3)**. Barn och unga födda i Sverige (n=3 230 329). Födda 1991–2020.

Föräldrars födelseregion	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. 3 undre	Mod. 3 övre
Samma födelseregion					
Sverige (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Irak	2,75	0,35	0,76	0,71	0,81
Syrien	1,78	0,24	0,57	0,50	0,64
Somalia	2,36	0,18	0,50	0,46	0,55
Afghanistan	4,15	0,44	0,98	0,86	1,12
Övriga arabvärlden	2,47	0,41	0,75	0,69	0,81
Övriga muslimska länder	2,59	0,54	0,96	0,91	1,01
Norden exkl. Sverige	3,15	1,69	1,86	1,65	2,09
Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo, Turkiet	2,12	0,49	0,86	0,81	0,90
Afrika exkl. muslimska länder	3,91	0,63	1,49	1,38	1,60
Asien exkl. muslimska länder	2,13	0,54	1,15	1,03	1,27
Övriga länder inkl. okänt	2,55	0,86	1,12	1,02	1,23
Olika födelseregioner					
Sverige och muslimskt land	2,76	1,27	1,40	1,35	1,46
Sverige och övrigt land	1,78	1,22	1,23	1,19	1,27
Muslimskt land och övrigt land	3,46	1,01	1,42	1,32	1,53
Sammanlagda grupper					
Båda muslimska länder	2,56	0,37	0,78	0,75	0,81
Båda övriga länder	2,49	0,60	1,08	1,04	1,12

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i månader). Föräldrar födda i Sverige är referens (HR=1). ** Bakgrundsfaktorer framgår av tabell B9b. *** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

Tabell B11. Sannolikhet att placeras – barn och unga födda i Sverige, bostadsområden

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU (övre delen av tabellen) respektive tvångsplaceras enligt LVU (nedre delen av tabellen) utan (modell 1A)** respektive med hänsyn till bostadsområde (modell 1B)**, socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 2)** samt bakgrundsfaktorer kopplade till utsatthet (modell 3)**. Sverigefödda med någon registrerad förälder. Födda 2011–2020.

Enligt SoL och/eller LVU	Mod. 1A	Mod. 1B	Mod. 2	Mod. 3	Mod. undre	3*** övre
Föräldrars födelseregion						
Båda Sverige (ref.)	1,00	1,00	1,00	1,00		
Båda utlandsfödda	2,03	1,23	0,34	0,94	0,90	0,99
En utlandsfödd, en Sverigefödd	1,68	1,50	1,06	1,26	1,21	1,32
Socioekonomisk områdesindelning						
Uppgift saknas		2,27	0,99	1,05	0,78	1,41
Stora socioek. utmaningar		2,58	0,67	0,78	0,74	0,82
Socioekonomiska utmaningar		2,42	0,85	0,87	0,83	0,92
Socioek. blandat område		2,01	0,98	0,97	0,94	1,01
Goda socioek. förutsättn. (ref.)		1,00	1,00	1,00		
Mycket goda socioek. förutsättn.		0,36	0,73	0,77	0,71	0,84
Enligt LVU						
	Mod. 1A	Mod. 1B	Mod. 2	Mod. 3	Mod. undre	3*** övre
Föräldrars födelseregion						
Båda Sverige (ref.)	1,00	1,00	1,00	1,00		
Båda utlandsfödda	2,21	1,48	0,40	1,14	1,07	1,21
En utlandsfödd, en Sverigefödd	1,83	1,67	1,17	1,38	1,29	1,47
Socioekonomisk områdesindelning						
Uppgift saknas		1,99	0,92	0,92	0,58	1,44
Stora socioek. utmaningar		2,03	0,54	0,64	0,59	0,69
Socioekonomiska utmaningar		2,10	0,75	0,78	0,73	0,85
Socioek. blandat område		1,83	0,89	0,90	0,85	0,95
Goda socioek. förutsättn. (ref.)		1,00	1,00	1,00		
Mycket goda socioek. förutsättn.		0,39	0,81	0,84	0,74	0,95

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. Indelning i bostadsområden utifrån de områdestyper som Statistiska centralbyrån utvecklat i samarbete med Delegationen mot segregation (Delmos). * Beräknad med Cox regression (persontid i månader). ** Hänsyn tagen till bakgrundsfaktorerna som ingår i modellerna i tabell B9a och B9b. *** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

Tabell B12a. Sannolikheten att placeras – samtliga barn och unga

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU utan (modell 1) respektive med hänsyn till ålder och adoption (modell 2) samt socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 3). Samtliga barn och unga med förälder i Sverige (n=3 718 299). Födda 1991–2020.

	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. undre	3*** övre
Utländsk bakgrund⁴²					
Barn och unga födda i Sverige					
Båda föräldrar Sverigefödda	1,00	1,00	1,00		
Båda föräldrar utlandsfödda	1,83	1,66	0,67	0,66	0,68
En utlandsfödd, en Sverigefödd	1,85	1,78	1,44	1,42	1,47
Barn och unga födda utomlands					
Båda föräldrar Sverigefödda	1,75	0,89	0,69	0,62	0,76
Båda föräldrar utlandsfödda	3,54	2,11	0,52	0,51	0,53
En utlandsfödd, en Sverigefödd	1,38	0,99	0,73	0,68	0,79
Kön					
Flicka (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Pojke	0,97	0,97	0,97	0,95	0,98
Födelseår, kontinuerligt					
	0,99	1,02	1,04	1,04	1,04
Ålder					
		1,09	1,10	1,10	1,10
Adopterad					
		2,42	4,49	4,07	4,95
Mors socioekonomi, tidsvarierande					
Ekonomiskt bistånd (ref: inget ek. bist.)					
<50% av disponibel inkomst			4,24	4,17	4,31
>50% av disponibel inkomst			5,26	5,14	5,39
Högsta utbildningsnivå (ref: gymnasial)					
Uppgift saknas			2,32	2,26	2,38
Grundskola			1,60	1,57	1,62
Eftergymnasial			0,46	0,45	0,46
Arb.marknadsankn. (ref: kärnarb.kraft)					
Ej folkbokförd i landet			2,63	2,55	2,72
Uppgift saknas			2,76	2,56	2,97
Studerande			1,62	1,57	1,67
Svag anknytning			1,43	1,40	1,47
Varken arbete eller studier			2,29	2,25	2,33

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i år). ref. = Referensgrupp (HR=1). ** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

⁴² Samma modeller (modell 1; modell 2; modell 3) utan indelning efter barns och ungas eget födelseland. Föräldrars födelseländer:

Föräldrar födda i Sverige resp. utomlands: Båda Sverigefödda (ref) HR=1,00; 1,00; 1,00. Båda utlandsfödda HR=2,41; 1,84; 0,61. En utlandsfödd, en Sverigefödd HR=1,80; 1,72; 1,40.

Föräldrar födda i muslimska länder resp. övriga länder: Båda Sverigefödda (ref) HR=1,00; 1,00; 1,00. Båda muslimska länder HR=2,54; 1,87; 0,47. Båda övriga länder HR=2,25; 1,78; 0,82. Sverigefödd och muslimska länder HR=2,41; 2,23; 1,59. Sverigefödd och övriga länder HR=1,53; 1,48; 1,28. Övriga länder och muslimska länder HR=2,52; 2,23; 1,20.

Tabell B12b. Sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU - samtliga barn och unga

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att tvångsplaceras enligt LVU utan (modell 1) respektive med hänsyn till ålder och adoption (modell 2) samt socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 3). Samtliga barn och unga med förälder i Sverige (n=3 718 299). Födda 1991–2020.

	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. 3*** undre	3*** övre
Utländsk bakgrund⁴³					
Barn och unga födda i Sverige					
Båda föräldrar Sverigefödda	1,00	1,00	1,00		
Båda föräldrar utlandsfödda	2,18	1,96	0,78	0,76	0,80
En utlandsfödd, en Sverigefödd	1,96	1,88	1,51	1,47	1,55
Barn och unga födda utomlands					
Båda föräldrar Sverigefödda	1,43	0,85	0,79	0,67	0,94
Båda föräldrar utlandsfödda	3,45	2,00	0,55	0,54	0,57
En utlandsfödd, en Sverigefödd	1,47	1,07	0,97	0,86	1,09
Kön					
Flicka (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Pojke	1,02	1,02	1,02	1,00	1,04
Födelseår, kontinuerligt	1,00	1,03	1,05	1,05	1,06
Ålder		1,10	1,10	1,10	1,10
Adopterad		1,95	3,27	2,76	3,86
Mors socioekonomi, tidsvarierande					
Ekonomiskt bistånd (ref: inget ek. bist.)					
<50% av disponibel inkomst			4,64	4,52	4,76
>50% av disponibel inkomst			6,41	6,19	6,64
Högsta utbildningsnivå (ref: gymnasial)					
Uppgift saknas			1,83	1,75	1,92
Grundskola			1,65	1,61	1,69
Eftergymnasial			0,47	0,45	0,48
Arb.marknadsankn. (ref: kärnarb.kraft)					
Ej folkbokförd i landet			1,85	1,75	1,95
Uppgift saknas			2,96	2,61	3,35
Studerande			1,60	1,52	1,68
Svag anknytning			1,44	1,39	1,50
Varken arbete eller studier			2,45	2,38	2,52

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i månader). ref. = Referensgrupp (HR=1).

** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

⁴³ Samma modeller (modell 1; modell 2; modell 3) utan indelning efter barns och ungas eget födelseland. Föräldrars födelseländer:

Föräldrar födda i Sverige resp. utomlands: Båda Sverigefödda (ref) HR=1,00; 1,00; 1,00. Båda utlandsfödda HR=2,60; 1,98; 0,69. En utlandsfödd, en Sverigefödd HR=1,92; 1,82; 1,49.

Föräldrar födda i muslimska länder resp. övriga länder: Båda Sverigefödda (ref) HR=1,00; 1,00; 1,00. Båda muslimska länder HR=2,72; 1,99; 0,53. Båda övriga länder HR=2,42; 1,91; 0,94. Sverigefödd och muslimska länder HR=2,51; 2,30; 1,62. Sverigefödd och övriga länder HR=1,66; 1,59; 1,38. Övriga länder och muslimska länder HR=2,90; 2,54; 1,41.

Tabell B13a. Sannolikheten att placeras – samtliga barn och unga, finfördelad landindelning

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att placeras enligt SoL och/eller LVU utan (modell 1)** respektive med hänsyn till ålder och adoption (modell 2)** samt socioekonomiska bakgrunds-faktorer (modell 3)**. Samtliga barn och unga med förälder i Sverige (n=3 718 299). Födda 1991–2020.

Utländsk bakgrund	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. undre	3*** övre
Barn och unga födda i Sverige					
Båda föräldrar födda i:					
Sverige (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Irak	1,75	1,52	0,48	0,46	0,51
Syrien	1,24	1,12	0,36	0,33	0,39
Somalia	1,58	1,39	0,27	0,25	0,28
Afghanistan	2,78	2,43	0,65	0,59	0,71
Övriga arabvärlden	1,73	1,52	0,51	0,48	0,54
Övriga muslimska länder	1,89	1,70	0,75	0,72	0,77
Norden exkl. Sverige	2,46	2,56	1,59	1,47	1,72
Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo, Turkiet	1,43	1,32	0,63	0,61	0,66
Afrika exkl. muslimska länder	2,72	2,50	0,95	0,90	1,00
Asien exkl. muslimska länder	1,90	1,76	0,86	0,80	0,91
Övriga länder inkl. okänt	2,08	1,96	1,20	1,13	1,27
Föräldrar födda i:					
Sverige och muslimskt land	2,43	2,27	1,61	1,57	1,65
Sverige och övrigt land	1,58	1,54	1,32	1,29	1,35
Muslimskt land och övrigt land	2,62	2,44	1,35	1,29	1,42
Barn och unga födda utomlands					
Båda föräldrar födda i:					
Sverige	1,75	0,90	0,76	0,69	0,84
Irak	2,96	1,85	0,36	0,35	0,38
Syrien	3,63	1,98	0,39	0,37	0,40
Somalia	4,83	2,68	0,33	0,32	0,35
Afghanistan	8,08	4,36	0,53	0,51	0,56
Övriga arabvärlden	3,87	2,33	0,57	0,53	0,61
Övriga muslimska länder	3,37	2,00	0,60	0,58	0,63
Norden exkl. Sverige	1,70	1,31	0,77	0,68	0,87
Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo, Turkiet	1,82	1,19	0,60	0,57	0,62
Afrika exkl. muslimska länder	7,51	4,18	0,80	0,77	0,84
Asien exkl. muslimska länder	3,16	1,89	0,88	0,83	0,92
Övriga länder inkl. okänt	2,97	1,92	1,08	1,00	1,17
Föräldrar födda i:					
Sverige och muslimskt land	2,45	1,69	1,00	0,89	1,13
Sverige och övrigt land	1,04	0,76	0,63	0,57	0,70
Muslimskt land och övrigt land	2,20	1,51	0,63	0,55	0,71

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelse-region har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i år). ref. = Referensgrupp (HR=1). ** Bakgrunds-faktorer framgår av tabell B12a. *** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

Tabell B13b. Sannolikheten att tvångsplaceras enligt LVU - samtliga barn och unga, finfördelad landindelning

Sannolikheten (Hazard Ratio*) att tvångsplaceras enligt LVU utan (modell 1)** respektive med hänsyn till ålder och adoption (modell 2)** samt socioekonomiska bakgrundsfaktorer (modell 3)**. Samtliga barn och unga med förälder i Sverige (n=3 718 299). Födda 1991–2020.

Utländsk bakgrund	Mod. 1	Mod. 2	Mod. 3	Mod. 3** undre	3*** övre
Barn och unga födda i Sverige					
Båda föräldrar födda i:					
Sverige (ref.)	1,00	1,00	1,00		
Irak	2,24	1,93	0,59	0,56	0,63
Syrien	1,45	1,30	0,40	0,36	0,45
Somalia	1,86	1,63	0,30	0,27	0,33
Afghanistan	3,40	2,95	0,80	0,70	0,91
Övriga arabvärlden	2,06	1,80	0,59	0,55	0,64
Övriga muslimska länder	2,18	1,94	0,85	0,81	0,89
Norden exkl. Sverige	2,87	2,98	1,87	1,66	2,10
Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo, Turkiet	1,86	1,71	0,84	0,79	0,88
Afrika exkl. muslimska länder	3,24	2,95	1,10	1,02	1,18
Asien exkl. muslimska länder	1,84	1,68	0,83	0,75	0,92
Övriga länder inkl. okänt	2,19	2,04	1,27	1,16	1,39
Föräldrar födda i:					
Sverige och muslimskt land	2,53	2,35	1,63	1,57	1,70
Sverige och övrigt land	1,69	1,65	1,40	1,35	1,45
Muslimskt land och övrigt land	2,97	2,73	1,51	1,41	1,63
Barn och unga födda utomlands					
Båda föräldrar födda i:					
Sverige	1,43	0,87	0,87	0,74	1,02
Irak	3,83	2,33	0,49	0,46	0,52
Syrien	2,87	1,51	0,33	0,30	0,35
Somalia	4,09	2,19	0,29	0,27	0,32
Afghanistan	6,41	3,29	0,47	0,43	0,51
Övriga arabvärlden	4,46	2,62	0,73	0,65	0,81
Övriga muslimska länder	3,89	2,25	0,79	0,74	0,85
Norden exkl. Sverige	1,90	1,44	1,11	0,91	1,35
Europa exkl. Norden, Albanien, Kosovo, Turkiet	1,97	1,26	0,75	0,70	0,81
Afrika exkl. muslimska länder	7,10	3,83	0,84	0,78	0,90
Asien exkl. muslimska länder	2,64	1,55	0,84	0,77	0,92
Övriga länder inkl. okänt	2,20	1,39	0,95	0,82	1,10
Föräldrar födda i:					
Sverige och muslimskt land	2,18	1,53	1,07	0,88	1,29
Sverige och övrigt land	1,24	0,92	0,94	0,81	1,09
Muslimskt land och övrigt land	2,62	1,76	0,87	0,73	1,05

Individer vars ena förälder saknar uppgift om födelseregion har grupperats enligt den förälder som har uppgift. * Beräknad med Cox regression (persontid i år). ref. = Referensgrupp (HR=1). ** Bakgrundsfaktorer framgår av tabell B12b. *** Konfidensintervall (95%) för estimaten i modell 3, undre och övre gräns.

Socialtjänstens placeringar av barn och unga med svensk och utländsk bakgrund (artikelnr 2024-9-9213) kan laddas ner från socialstyrelsen.se/publikationer.